

ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑ

9 64 112
Καμπαρδ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' & Α' ΛΗΜΟΤΙΚΟΥ
20^Ο ΕΤΟΣ ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1083

Ψηφιοποίηση: ΕΚΔΟΣΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε.

ΔΕΚΚΑ 25 - ΑΘΗΝΑΙ

9 69 ΠΔΒ
Καμωανός (2)

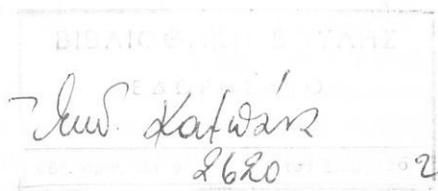
ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΜΠΑΝΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ' & Δ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

2^{ον} ΕΤΟΣ ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε.
ΛΕΚΚΑ 25 - ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 4 - ΑΘΗΝΑΙ

002
CNS
ETEA
1083

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἢ μίμησις ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει
Copyright 1961
ΕΚΔΟΤΙΚΟῦ ΟΙΚΟΥ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο. Ε.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΥΘΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄.

Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

1. Τὸ Χρυσόμαλλο δέρμα

Πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ Λειβαδιά, στὰ παλιὰ χρόνια ἦταν ὁ Ὀρχομενός, μιὰ ἀπὸ τὶς πλουσιώτερες καὶ ἰσχυρότερες πόλεις τῆς προϊστορικῆς Ἑλλάδας. Ἐκεῖ βασίλευαν ὁ Ἀθάμας γιὸς τοῦ Αἰόλου, μὲ τὴ θεὰ Νεφέλη κι εἶχαν ἀποκτήσῃ δυὸ παιδιὰ, τὸ Φρίξο καὶ τὴν Ἑλλη. Ἐπειτα ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ὁ Ἀθάμας ἐγκατέλειψε τὴ Νεφέλη καὶ πῆρε ἄλλη γυναῖκα, τὴν Ἰνώ, κόρη τοῦ Κάδμου. Μ' αὐτὴ ἀπόκτησε δυὸ ἄλλα παιδιὰ, τὸ Λέαρχο καὶ τὴ Μελικέρτη.

Ἡ Ἰνώ ὅμως ἦταν κακὴ μητρυιὰ γιατί μισοῦσε τὰ ὄρφανὰ παιδιὰ. Ἦθελε νὰ κληρονομήσουν τὸ θρόνο τὰ δικά της παιδιὰ. Στὸν καιρὸ τῆς σπορᾶς ἐκάλεσε στὸ παλάτι τὶς γυναῖκες τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ τὶς ἔπεισε νὰ καθουρδίσουν τὸ σπόρο ποὺ θὰ ἔσπερναν οἱ ἄνδρες τους στὰ χωράφια. Οἱ γυναῖκες ἔκαμαν ὅπως τοὺς εἶπε ἡ Ἰνώ καί, ὅπως ἦταν φυσικό, οἱ σπόροι δὲ φύτρωσαν. Οἱ γεωργοὶ μὲ λύπη ἔβλεπαν τὰ χωράφια τους γυμνά κι ὁ Ἀθάμας δὲν ἤξερε τί νὰ κάμῃ. Ἔστειλε λοιπὸν ἀνθρώπους στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν νὰ ρωτήσῃ τί πρέπει νὰ κάμῃ νὰ φυτρώσῃ τὸ σιτάρι. Ὅταν γύρισαν οἱ ἀποσταλμένοι ἡ Ἰνώ τοὺς ἔπεισε νὰ διαστρεβλώσουν τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ εἰποῦν ὅτι, κατὰ τὸ χρησμό, γιὰ νὰ σταματήσῃ ἡ ὀργὴ τῶν θεῶν πρέπει νὰ θυσιασθοῦν ὁ Φρίξος μὲ τὴν Ἑλλη.

Ὁ Ἀθάμας γιὰ τὸ καλὸ τοῦ λαοῦ του, μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά, δέχτηκε νὰ θυσιαστοῦν τὰ παιδιὰ του. Τὴν ὥρα ποὺ τὰ ὠδηγοῦσαν στὸ θωμό, ἡ Νεφέλη βλέποντας ἀπὸ τὸν οὐρανὸ τὸν κίνδυνον τῶν παιδιῶν της, ἔρριξε κάτω ἕνα σύννεφο. Μέσ' ἀπ' αὐτὸ ἀμέσως βγήκε ἕνα χρυσόμαλλο κριάρι, προικισμένο μὲ ἀνθρώπινη φωνή. Τῆς τὸ εἶχε χαρίσει ὁ Ἑρμῆς. Ἀμέσως ὁ Φρίξος μὲ τὴν Ἑλλη ἀνέβηκαν στὸ κριάρι κι ἐκεῖνο σηκώθηκε στὸν οὐρανό. Οἱ

ἄνθρωποι εὐχαριστημένοι γι αὐτὸ πὺ εἶδαν, νόμισαν πὺς οἱ θεοὶ εὐχαριστήθηκαν μὲ τὴ θυσία καὶ πίστεψαν πὺς θὰ σταματοῦσε ἡ θεομηνία.

Τὸ κριάρι πετώντας πρὸς τὰ ἀνατολικά, πέρασε τὸ Αἰγαῖο πέλαγος κι ἔφτασε στὴ στενὴ θάλασσα πὺ χωρίζει τὴν Εὐρώπη ἀπὸ τὴν Ἀσία. Στὸ μέρος ἐκεῖνο ἡ Ἑλλην γλῶσση, ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ πνίγηκε. Ἀπὸ τότε ἡ θάλασσα αὕτὴ λέγεται Ἑλληνισπὸντος. Τὸ κριάρι, μὲ ἐπιβάτῃ τώρα μόνο τὸ Φρίξο, συνέχισε τὸ δρόμο του ἐπάνω ἀπὸ τὴ Μαύρη θάλασσα κι ἔφτασε στὴν Κολχίδα. Ἐκεῖ ὁ Φρίξος θυσιάσε τὸ κριάρι στὸ Φύξιο Δία (προστάτῃ τῶν φυγάδων), τὸ δὲ χρυσόμαλλο δέρμα του χάρισε στὸ βασιλιά τῆς Κολχίδας Αἰήτῃ γιὰ τὴ φιλοξενία πὺ τοῦ ἔκαμε.

Ὁ Αἰήτης χάρηκε γιὰ τὸ πολύτιμο δῶρο. Κατόπιν ἔδωκε ἐντολὴ καὶ τὸ κρέμασαν κάτω ἀπὸ ἕνα ψηλὸ δέντρο, στὸ δάσος τοῦ Ἄρη, καὶ τὸ φύλαγε ἕνας ἀκοίμητος δράκοντας.

Τὸ χρυσόμαλλο αὐτὸ δέρμα ἔγινε αἰτία νὰ γίνῃ μιὰ ἀπὸ τὶς ξακουστὲς ἱστορίες, τῆς ἀρχαιότητος.

2. Πελίας καὶ Ἰάσωνας

κεῖνα τὰ χρόνια στὴν Ἰωλκὸ, πὺ ἦταν στὸ σημερινὸ Βόλο, ὁ Πελίας ἔδωξε ἀπὸ τὸ θρόνο τὸ μεγαλύτερο ἀδελφὸ του, τὸν Αἴσωνα, κι ἔγινε πιά αὐτὸς βασιλιάς. Ὁ Αἴσωνας παίρνει τότε τὸ παιδί του τὸν Ἰάσωνα κι ἀνέθηκαν στὸ Πήλιο. Ἐκεῖ ὁ Αἴσωνας παρέδωκε τὸ παιδί του στὸν Κένταυρο Χείρωνα, πὺ ἔμενε σὲ μιὰ σπηλιά τοῦ βουνοῦ, νὰ τοῦ δώσῃ καλὴ ἀνατροφή. Οἱ Κένταυροι ἦταν ἄνθρωποι, μὲ σῶμα ἀλόγου ἀπὸ τὴ μέση καὶ κάτω, ἀρχέγονοι διδάσκαλοι τῆς ἠθικῆς καὶ μόρφωναν τὰ βασιλόπουλα τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ὁ Χείρωνας δέχτηκε στὸ σχολεῖο του τὸν Ἰάσωνα. Τὸν ἔμαθε νὰ σέβεται τοὺς θεοὺς νὰ εἶναι γενναῖος καὶ πρὸ παντὸς νὰ εἶναι ἀγαθὸς καὶ δίκαιος πρὸς σ' ὅλους.

Ὁ Πελίας ὅμως ἦταν πάντα ἀνήσυχος γιὰ τὸ θρόνο του. Ἔστειλε λοιπὸν ἀνθρώπους νὰ ρωτήσουν τὸ Μαντεῖο ἂν θὰ ἔμενε γιὰ πάντα στὸ θρόνο καὶ πῆρε αὕτὴ τὴν ἀπάντησι: «Νὰ φοβᾶται τὸ μονοσάνδαλο».

Ἄς γυρίσωμε τώρα στὸν Ἰάσωνα. Ἐκεῖνος ὅσο μεγάλωνε δὲν ξεχνοῦσε τὴν ἀδικία πὺ ἔκανε ὁ θεῖος του. Ἔτσι ἅμα ἔγινε 20 χρονῶν ἔφυγε ἀπὸ τὸ Πήλιο καὶ κατέβηκε στὴν Ἰωλκὸ, νὰ πά-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ρη τὸ θρόνο τοῦ πατέρα του. "Ὅπως προχωροῦσε συνάντησε ἕνα θολὸ ποτάμι κι ἐκεῖ μέσα τοῦ ἔφυγε τὸ ἕνα σαντάλι. "Ἐτσι ἔφτασε στὴν Ἰωλκὸ μονοσάνδαλος. Κατὰ τύχη τὴν ἡμέρα ἐκείνη ὁ Πελίας ἦταν στὴν παραλία κι ἔκανε θυσιά στὸν Ποσειδῶνα. Μόλις λοιπὸν παρουσιάστηκε μπροστὰ του ὁ Ἰάσονας μ' ἕνα σαντάλι, θυμήθηκε τὸ χρησμὸ τοῦ Μαντείου καὶ ταραγμένος ρώτησε τὸν Ἰάσονα:

—Ποιὸς εἶσαι ἐσὺ ποῦ ἦρθες στὴ χώρα μου καὶ τί θέλεις;

—Εἶμαι ὁ Ἰάσονας, ἀπάντησε μὲ θάρρος ὁ νέος, κι ἦρθα νὰ μοῦ δώσης τὸ θρόνο ποῦ πῆρες ἄδικα ἀπὸ τὸν πατέρα μου.

Ὁ Πελίας κατάλαβε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ κάμῃ διαφορετικά κι ὕστερα ἀπὸ σκέψι λέει στὸν ἀνεψιὸ του:

—Ναί, θὰ σοῦ δώσω τὸ θρόνο ἀφοῦ σ' ἀνήκει, ἂν πᾶς στὴν Κολχίδα καὶ μοῦ φέρῃς τὸ χρυσόμαλλο δέρμα ποῦ χάρισε ὁ Φρίξος στὸ βασίλειά Αἰήτη.

Ὁ Ἰάσονας δέχτηκε τὴ συμφωνία κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ τὸ μεγάλο καὶ ἐπικίνδuno αὐτὸ ταξίδι.

3. Τὸ ταξίδι τῶν Ἀργοναυτῶν

Ὁ Ἰάσονας, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ, ἔστειλε κήρυκες σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ προσκαλοῦσε τὰ παλληκάρια, νὰ πάρουν μέρος στὴν ἐκστρατεία. Ἐπειτα ἀπὸ λίγον καιρὸ μαζεύτηκαν στὴν Ἰωλκὸ πενήντα ἀπὸ τὰ καλύτερα παλληκάρια τῆς Ἑλλάδας. Μέσα σ' αὐτοὺς ἦταν οἱ γνωστοί μας ἥρωες Ἡρακλῆς καὶ Θησεύς, ὁ Κάστορας κι ὁ Πολυδεύκης, ὁ Πηλέας, ὁ Λαέρτης πατέρας τοῦ Ὀδυσσεά, ὁ Ἀδμητος, ὁ Ὀρφέας καὶ ἄλλοι. Ἐνας καλὸς τεχνίτης, ὁ περίφημος ναυπηγὸς τῆς Ἰωλκοῦ Ἄργος γιὸς τοῦ Φρίξου, ἔφτιασε ἕνα καλοτάξιδο καὶ εὐρύχωρο πλοῖο, σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες τῆς Ἀθηνᾶς. Τὸ πλοῖο ὠνομάστηκε Ἀργὼ κι αὐτοὶ ποῦ πῆραν μέρος στὴν ἐκστρατεία, Ἀργοναῦτες.

Ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας ἦταν ὁ Ἰάσονας, γιατρὸς ὁ Ἀσκληπιὸς κι ὁ μουσικὸς Ὀρφέας θὰ διασκεδάζε μὲ τὴ μαγικὴ του λύρα τοὺς ἥρωες στὸ μακρινὸ ταξίδι.

Ὅταν πιά ἦταν ὅλα ἔτοιμα, ἔκαμαν θυσιά στὸν Ποσειδῶνα, θεὸ τῆς θάλασσας νὰ τοὺς βοηθήσῃ, ἐμπῆκαν στὸ πλοῖο κι ἔφυγαν. Μόλις πέρασαν τὸ ἀκρωτήριο Ἀρτεμίσιο ἀνοίχτηκαν στὸ Αἰγαῖο Πέλαγος. Μπῆκαν ὕστερα στὸν Ἑλλήσποντο κι ἔφτασαν

στο Βόσπορο. Ἐκεῖ τὸ πλοῖο σταμάτησε γιατί δὲν μπορούσε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὶς Συμπληγάδες πέτρες. Αὐτὲς ἦταν δυὸ θράχοι στὴν ἔξοδο τοῦ Βοσπόρου πρὸς τὴ Μαύρη Θάλασσα κι ὅταν περνοῦσε κανένα πλοῖο, ἀμέσως ἔκλειναν καὶ τὸ ἔκαναν κομμάτια. Κοντὰ στὴν παραλία οἱ Ἀργοναῦτες θρῆκαν ἕναν τυφλὸ γέροντα. Ἦταν ὁ μάντης Φινέας κι εἶχε τιμωρηθῇ ἀπὸ τὸ Δία νὰ μένῃ νηστικός. Ἄμα δηλαδὴ ἄρχιζε νὰ τρώῃ, ἔπεφταν κάτι τρομερὰ ὄρνια μὲ γυναικεῖο πρόσωπο—οἱ Ἄρπυες—καὶ τοῦ ἔτρωγαν τὸ φαγητό. Ἔτσι ὁ δυστυχισμένος γέροντας κινδύνευε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴν πείνα.

Οἱ Ἀργοναῦτες λυπήθηκαν τὸ Φινέα καί, μόλις ἦρθαν οἱ Ἄρπυες νὰ τοῦ φᾶνε τὸ φαγητό, τὶς σκότωσαν. Εὐχαριστημένος τότε ὁ Φινέας γιὰ τὸ καλὸ ποῦ τοῦ ἔκαμαν, σὰν μάντης ποῦ ἦταν τοὺς εἶπε πὼς ἡ ἐκστρατεία τους θὰ πετύχῃ. Γιὰ νὰ περάσουν ὁμῶς τὶς Συμπληγάδες πέτρες, τοὺς ἔδωσε αὐτὴ τὴ συμβουλή:

«Ἄμα πλησιάσετε» τοὺς λέει, «θ' ἀφήσετε ἕνα περιστέρι ἐλεύθερο κι ἂν περάσῃ, θὰ περάσετε καὶ σεῖς χωρὶς κίνδυνο».

Πραγματικὰ οἱ Ἀργοναῦτες ἅμα πλησίασαν ἄφησαν τὸ περιστέρι νὰ περάσῃ. Ἀμέσως οἱ θράχοι ἔκλεισαν ἀλλὰ τὸ περιστέρι πρόλαβε καὶ πέρασε. Πειράχτηκε μόνο ἡ οὐρά του. Κατόπιν πέρασε γρήγορα καὶ τὸ πλοῖο κι ἔπαθε μιὰ μικρὴ θλάσῃ στὴν πρύμνη. Λένε πὼς, μόλις ἄνοιξαν οἱ θράχοι, τόσπρωξε μονομιᾶς ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τ' ἄορατο χέρι της καὶ πέρασε. Ἀπὸ τότε οἱ θράχοι ἐκεῖνοι μένουν ἀκίνητοι καὶ περνοῦν ἐλεύθερα τὰ πλοῖα.

Κατόπιν ἡ Ἀργὼ μπῆκε στὴ Μαύρη Θάλασσα κι ἀφοῦ κινδύνεψε ἀπὸ μεγάλη τρικυμία, ἔφτασε στὴν Κολχίδα καὶ ἄρραξε στὸν ποταμὸ Φᾶσι.

4. Ὁ Ἰάσωνας παίρνει τὸ Χρυσόμαλλο δέρμα

αρουσιάστηκε λοιπὸν ὁ Ἰάσωνας στὸν Αἰήτη καὶ ζήτησε νὰ τοῦ δώσῃ τὸ χρυσόμαλλο δέρμα, ποὺ ἄφησε ἐκεῖ ὁ συγγενὴς του Φρῖξος. Ὁ Αἰήτης στενοχωρήθηκε μ' αὐτὰ ποὺ ἄκουσε καὶ θέλησε νὰ ἐξοντώσῃ τὸν Ἰάσωνα μὲ τὸν ἐξῆς τρόπο:

—«Ὁ Ὕφαιστος» τοῦ λέει, «μοῦ χάρισε δυὸ ἄγριους ταύρους μὲ χάλκινα πόδια ποὺ ἀπὸ τὰ ρουθούνια τους βγάνουν φωτιές. Αὐτοὺς τοὺς ταύρους θὰ τοὺς πιάσῃς καὶ θὰ τοὺς ζέξῃς. Κατόπιν θὰ ὀργώσῃς τὸ χωράφι ποὺ εἶναι ἀφιερωμένο στὸν Ἄρη καὶ θὰ σπείρῃς, ἀντὶ γιὰ σιτάρι, δόντια τοῦ Καδμείου δράκοντα. Ἀπ' αὐτὰ θὰ φυτρώσουν γίγαντες ὠπλισμένοι. Ἄν λοιπὸν κατορθώσῃς καὶ σκοτώσῃς ὅλους αὐτοὺς τοὺς γίγαντες, τότε θὰ σοῦ δώσω τὸ χρυσόμαλλο δέρμα νὰ τὸ πᾶς στὴν πατρίδα σου».

Ὁ Ἰάσωνας ἔμεινε κατάπληκτος μ' αὐτὰ ποὺ ἄκουσε. Ἐπειδὴ ὅμως εἶχε πεποίθησι στὸν ἑαυτό του, δέχτηκε τὴ συμφωνία. Ἐκεῖ ἦταν καὶ ἡ κόρη τοῦ Αἰήτη, ἡ Μήδεια, σπουδαία μάγισσα. Μόλις λοιπὸν εἶδε τὸν Ἰάσωνα τὸν συμπάθησε κι ἔθεσε στὴ διάθεσί του ὅλα τὰ μέσα τῆς μαγικῆς τέχνης της. Τὸν κάλεσε τότε κρυφὰ καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰν ἀλοιφή, ποὺ τὴν εἶχε φτιάσει μὲ μαγικά θότανα, ν' ἀλείψῃ μ' αὐτὴν τὸ σῶμα του καὶ θὰ γινόταν σὰν σίδερο. Ὑστερα τοῦ ἔδωκε ὁδηγίες πῶς θὰ πετύχῃ αὐτὰ ποὺ ζήτησε ὁ πατέρας της κι ἔφυγε.

Ὁ Ἰάσωνας ἔπιασε τοὺς ταύρους μ' εὐκολία, τοὺς ἔξεξε στὸ χωράφι τοῦ Ἄρη κι ἔσπειρε δόντια δράκοντα, ὅπως τοῦ εἶπε ὁ

Αιήτης. "Επειτα από λίγο τὸ περίεργο αὐτὸ χωράφι γέμισε ἀπὸ φοβεροὺς κι ἄρματωμένους γίγαντες, ὅλοι μὲ περικεφαλαίες.

Κρυμμένοι κάπου ὁ Ἰάσονας πετάει ἀνάμεσά τους μιὰ πέτρα. ὅπως τὸν εἶχε συμβουλέψει ἡ Μήδεια. Ἐκεῖνοι ὠρμησαν ὁ ἓνας κατὰ τοῦ ἄλλου μὲ τὰ κοντάρια κι ἔτσι σκοτώθηκαν ὅλοι.

Ἀφοῦ ἐξεπλήρωσε τὴν ἀποστολὴ τοῦ ὁ Ἰάσονας, παρουσιάστηκε στὸν Αἰήτη νὰ τοῦ δώσῃ τὸ χρυσόμαλλο δέρμα, ὅπως τοῦ εἶχε ὑποσχεθῇ. Ὁ Αἰήτης ὅμως κατάλαβε πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ κατάρφερε μὲ τὴ βοήθεια τῆς Μήδειας κι ἀρνήθηκε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ὑπόσχεσί του. Κι ὄχι μόνον αὐτό. Ἀποφάσισε νὰ στείλῃ τὴν ἄλλη μέρα στρατὸ νὰ κάψῃ τὸ πλοῖο καὶ νὰ σκοτώσῃ καὶ τοὺς Ἀργοναῦτες. Ἀμα ἔμαθε αὐτὰ ἡ Μήδεια, θρῆκε τὸν Ἰάσονα καὶ τοῦ εἶπε: «Ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ πάρῃς τὸ χρυσόμαλλο δέρμα, ἀρκεῖ νὰ μοῦ ὑποσχεθῇς πὼς θὰ μὲ πάρῃς καὶ μένα μαζί σου γιὰ γυναῖκα σου».

Ὁ Ἰάσονας δέχτηκε τὴν πρότασι κι ἔτσι ἅμα νύχτωσε ἡ Μήδεια τὸν ὠδήγησε στὸ δάσος ποὺ ἦταν κρεμασμένο τὸ δέρμα. Μαζί τους ἦταν κι ὁ Ὀρφέας. Ὅταν ὁ δράκοντας ἄκουσε θόρυβο, ἄρχισε νὰ ξεδιπλώνεται κι ἦταν ἑτοιμος νὰ ριχτῇ κατ' ἐπάνω τους. Ἀμέσως ὁ Ὀρφέας ἄρχισε νὰ παίζῃ μὲ τὴ λύρα τοῦ ἑνα ὁλόγλυκο κομμάτι τραγουδιοῦ κι ὁ δράκοντας καθελώθηκε στὴ θέσι του. Τὸν πλησιάζει τότε μὲ προσοχὴ ἡ Μήδεια, ρίχνει στὸ στόμα τοῦ ἑνα μαγικὸ φάρμακο κι ἀποκοιμήθηκε.

Ὁ Ἰάσονας τότε χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ περνάει ἀπάνω ἀπὸ τὸν κοιμισμένο δράκοντα, ξεκρεμάει ἀπὸ τὸ δέντρο τὸ πολύτιμο δέρμα καὶ γρήγορα ἔφυγαν κι οἱ τρεῖς γιὰ τὸ πλοῖο. Τότε μῆταν μέσα ὅλοι οἱ Ἀργοναῦτες καὶ μαζί μ' αὐτοὺς ἡ Μήδεια μὲ τὸ μικρὸ ἀδελφό της, τὸν Ἄψυρτο, καὶ τὸ πλοῖο ἀμέσως ἔφυγε.

5. Ἐπιστροφὴ τῶν Ἀργοναυτῶν στὴν Ἰωλκὸ

Αἰήτης ἔμαθε πὼς οἱ Ἀργοναῦτες πῆραν τὸ χρυσόμαλλο δέρμα καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ του καὶ πῆγε νὰ πεθάνῃ ἀπὸ τὴ λύπη του. Ἀμέσως ἐτοίμασε ἕνα γρήγορο πλοῖο, μῆκε μέσα μὲ πολλοὺς ἄντρες κι ἄρχισε νὰ καταδιώκῃ τὴν Ἀργώ. Ἐπειτα ἀπὸ πολλὰ ὥρες τὴν πλησίασε. Ἡ Μήδεια τότε, γιὰ ν' ἀργοπορήσῃ τὸν πατέρα της, ἔκαμε τὸν ἀδελφό της κομμάτια καὶ τὰ ἔρριχνε ἕνα-ἕνα στὴ θάλασσα.

Ὁ πατέρας καθυστεροῦσε νὰ μαζεύῃ τὰ κομμάτια τοῦ παιδιοῦ του κι ἔτσι δόθηκε καιρὸς στὴν Ἀργώ κι ἔφυγε μακριά.

Οί θεοί όμως θύμωσαν για τὸν ἄδικο σκοτωμὸ τοῦ ἀθώου παιδιοῦ κι ἔστειλαν στοὺς Ἀργοναῦτες πολλὰ θάσσανα. Ἀπὸ τὴν τρικυμία ἢ Ἀργὼ πολλές φορές κινδύνεψε νὰ βουλιάξει. Τέλος τοὺς λυπήθηκε ὁ Ἀπόλλωνας κι ἔτσι ἀφοῦ περιπλανήθηκαν σὲ διάφορες χῶρες στὸ τέλος ἔφτασαν στὴν Ἰωλκὸ καὶ τοὺς ἔγινε μεγάλη ὑποδοχή. Κατόπιν οἱ Ἀργοναῦτες γύρισαν στὴν πατρίδα τους τιμημένοι γιὰ τοὺς ἡρωϊσμούς τους στὴν περίφημη αὐτὴ ἐκστρατεία.

Ὁ Ἰάσωνας ἀφιέρωσε τὴν Ἀργὼ στὸν Ποσειδῶνα κι ἐχάρισε τὸ χρυσόμαλλο δέρμα στὸν Πελία. Μολαταῦτα ἐκεῖνος ἀρνήθηκε νὰ δώσῃ τὸ θρόνο στὸν Ἰάσωνα. Μὰ δὲν ἔκαμε μόνο τοῦτο. Ἐπειδὴ ἦταν θέβαιος πὼς δὲν θὰ γύριζαν οἱ Ἀργοναῦτες, ὅταν ἐκεῖνοί ἔλειπαν, ἐσκότωσε τὸν ἀδελφὸ του, τὸν Αἴσωνα καὶ τὸ μικρὸ παιδί του, ἀδελφὸ τοῦ Ἰάσωνα. Ἡ μάνα τοῦ Ἰάσωνα ἔπειτα ἀπὸ τὸ σκοτωμὸ τοῦ ἀντρα της καὶ τοῦ παιδιοῦ της, αὐτοκτόνησε.

Ἡ Μήδεια γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ τὰ θύματα, ἔπεισε τὰ κορίτσια τοῦ Πελία νὰ τὸν κάμουν κομμάτια κι αὐτὴ θὰ φρόντιζε νὰ ξανα-νοιώσῃ. Ἐκεῖνες ἔκαμαν θέβαια ὅπως τοὺς εἶπε ἡ Μήδεια ἀλλ' ἄδικα περίμεναν νὰ ξαναζωντανέψῃ ὁ πατέρας τους. Ὁ Ἄκαστος, γιὸς τοῦ Πελία, ἔδιωξε τότε τὸν Ἰάσωνα μὲ τὴ Μήδεια καὶ πῆγαν στὴν Κόρινθο. Ἐκεῖ ἀρκετὰ χρόνια ζοῦσαν εὐτυχισμένα. Κατόπιν ὁ Ἰάσωνας ἀρραβωνιάστηκε μὲ τὴ Γλαύκη, κόρη τοῦ βασιλιᾶ Κρέοντα. Ἡ Μήδεια τότε γιὰ νὰ ἐκδικηθῇ, ἔκαμε ὅ,τι καὶ ἡ Δηϊάνειρα στὸν Ἡρακλῆ. Ἔστειλε δηλαδή στὴ Γλαύκη, ἕνα δηλητηριασμένο πουκάμισο καί, μόλις ἐκεῖνη τὸ φόρεσε, πέθανε. Κατόπιν σκότωσε καὶ τὰ δύο παιδιά της, πού εἶχε κάμῃ μὲ τὸν Ἰάσωνα, ἀνέθηκε σ' ἕνα ἄρμα πού τὸ ἔσερναν φτερωτοὶ δράκοντες, κι ἔγινε ἀφαντῇ. Λίγον καιρὸ ἀπὸ τότε κτυπήθηκε κι ὁ Ἰάσωνας ἀπὸ ἕνα καρτάτι τοῦ πλοίου του, πού ἔπεσε καὶ πέθανε.

Οἱ τρεῖς θεές πέταξαν στήν Κρήτη καί θρῆκαν τὸν Πάρη, ὅπως τοὺς εἶπε ὁ Δίας. Ἡ Ἥρα, σὰν μεγαλύτερη, τὸν πλησιάζει πρώτη. Ἀφοῦ τοῦ εἶπε τὸ σκοπὸ τους, ἔδωκε τὸ μῆλο νὰ τὸ δώσῃ στήν ὁμορφότερη. Ὁ Πάρης πῆρε τὸ μῆλο, τὶς κοίταξε προσεκτικὰ μὰ θρέθηκε σὲ ἀμχανία. Κι οἱ τρεῖς ἦσαν ὁμορφες κι ὑπόσχονταν σπουδαῖα δῶρα: Ἡ Ἥρα τοῦ ὑποσχέθηκε πῶς θὰ τοῦ δώσῃ πλοῦτη καὶ δύναμι, ἡ Ἀθηνᾶ σοφία καὶ φρόνησι κι ἡ Ἀφροδίτη, πῶς θὰ τοῦ θρῇ γιὰ σύζυγο τὴν ὁμορφότερη γυναῖκα τοῦ κόσμου.

Ὁ Πάρης κοιτάει πάλι καὶ τὶς τρεῖς, σκέφτεται λίγο καὶ δίνει τὸ μῆλο στήν Ἀφροδίτη. Αὐτὴ ἦταν ἡ ὁμορφότερη. Κατόπιν οἱ γυναῖκες ἔφυγαν καὶ γύρισαν στὴ Φθία.

Ἡ Ἀφροδίτη εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Πάρη, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ἔστειλε τὶς τρεῖς Χάριτες νὰ θροῦν τὴν ὁμορφότερη γυναῖκα τοῦ κόσμου. Ἐκεῖνες ἐγύρισαν παντοῦ. Σὲ λίγες ἡμέρες ἐγύρισαν κι ἔφεραν τὴν εἶδσι πῶς ὁμορφότερη εἶναι ἡ Ἑλένη, γυναῖκα τοῦ βασιλιᾶ τῆς Σπάρτης Μενέλαου. Ἐπειτα ἀπ' αὐτὰ ἡ Ἀφροδίτη ξαναβρίσκει τὸν Πάρη καὶ τοῦ λέει: «Βρῆκα πῶς ὁμορφότερη γυναῖκα εἶναι ἡ Ἑλένη τῆς Σπάρτης. Ταξίδεψε ὥς ἐκεῖ κι ἐγὼ θὰ σὲ βοηθήσω νὰ τὴν πάρῃς γιὰ γυναῖκα σου».

2. Ἡ ὀρπαγὴ τῆς Ἑλένης

Ὅτε λοιπὸν ὁ Πάρης, ἀκούοντας τὴ συμβουλὴ τῆς Ἀφροδίτης, ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κρήτη καὶ γύρισε στήν Τροία. Ἐκεῖ ἐτοίμασε ἓνα καλοτάξιδο πλοῖο, πῆρε καὶ συντρόφους κι ἔφυγε γιὰ τὴ Σπάρτη. Τὸ πλοῖο τὸν ἔβγαλε στὸ Γύθειο. Ἐκεῖ ἐμπήκε σ' ἓνα ἀμάξι κι ἔφτασε στὴ Σπάρτη.

Ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη ἦσαν πολὺ φιλόξενοι ἄνθρωποι. Ἐδέχτηκαν λοιπὸν μὲ χαρὰ στὸ παλάτι τους τὸ πλοῦσιο βασιλόπουλο τῆς Τροίας καὶ τὸ περιποιήθηκαν ὅπως ἔπρεπε. Γιὰ νὰ τιμήσουν πιὸ πολὺ τὸν Πάρη, τὸ βράδυ κάλεσαν στὸ παλάτι ὅλους τοὺς ἄρχοντες τῆς Σπάρτης νὰ φᾶνε καὶ νὰ διασκεδάσουν.

Ἐπειτα ἀπὸ τρεῖς ἡμέρες ὁ Μενέλαος ἔπρεπε νὰ πάῃ στήν Κρήτη γιὰ μιὰ σοβαρὴ κρατικὴ ὑπόθεσι. Ἀφοῦ ζήτησε συγνώμη ἀπὸ τὸν Πάρη ποῦ θὰ τὸν ἄφηνε μόνο, τοῦ λέει: «Ἐγὼ ξένη μὴ πρέπει νὰ φύγω γιὰ λίγες ἡμέρες στήν Κρήτη. Ἐσὺ μπορεῖς νὰ μείνῃς στὸ παλάτι μου ὅσον καιρὸ θέλεις. Θὰ χαρῶ πολὺ ἂν σὲ βρῶ ἐδῶ ὅταν γυρίσω ἀπὸ τὸ ταξίδι».

Ὁ Πάρης ἔμεινε θέβαια στὸ παλάτι, μὰ δὲν σεβάστηκε τὴ φιλοξενία. Τὸ σκοπὸ τοῦ ταξιδίου του στὴ Σπάρτη, τὸν ξέρομε. Μὲ τὴ βοήθεια λοιπὸν τῆς θεᾶς Ἀφροδίτης κατώρθωσε νὰ πείσῃ τὴν Ἑλένη νὰ ξεχάσῃ τὸν ἄντρα της καὶ τὸ παιδί της καὶ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἔτσι ἀφοῦ πῆραν πολλοὺς θησαυροὺς καὶ ὄλα τὰ στολίδια τῆς Ἑλένης ποὺ τῆς εἶχε χαρίσει ὁ Μενέλαος, ἔφυγαν γιὰ τὸ Γύθειο. Ἐκεῖ τοὺς περίμενε τὸ πλοῖο, μῆπкан μέσα κι ἔφτασαν στὴν Τροία.

Ὁ Πρίαμος μάλωσε αὐστηρὰ τὸ παιδί του γι αὐτὸ ποὺ ἔκανε. «Οἱ θεοὶ τιμωροῦν, τοῦ λέει, αὐτοὺς ποὺ καταπατοῦν τὴ φιλοξενία». Καὶ συχνὰ κουνούσε τὸ κεφάλι του σὰν νὰ πρόβλεπε τὴ κακὴ θὰ πάθαινε ἡ χώρα του, ἀπὸ τὴν ἀπερισκεψία τοῦ παιδιοῦ του.

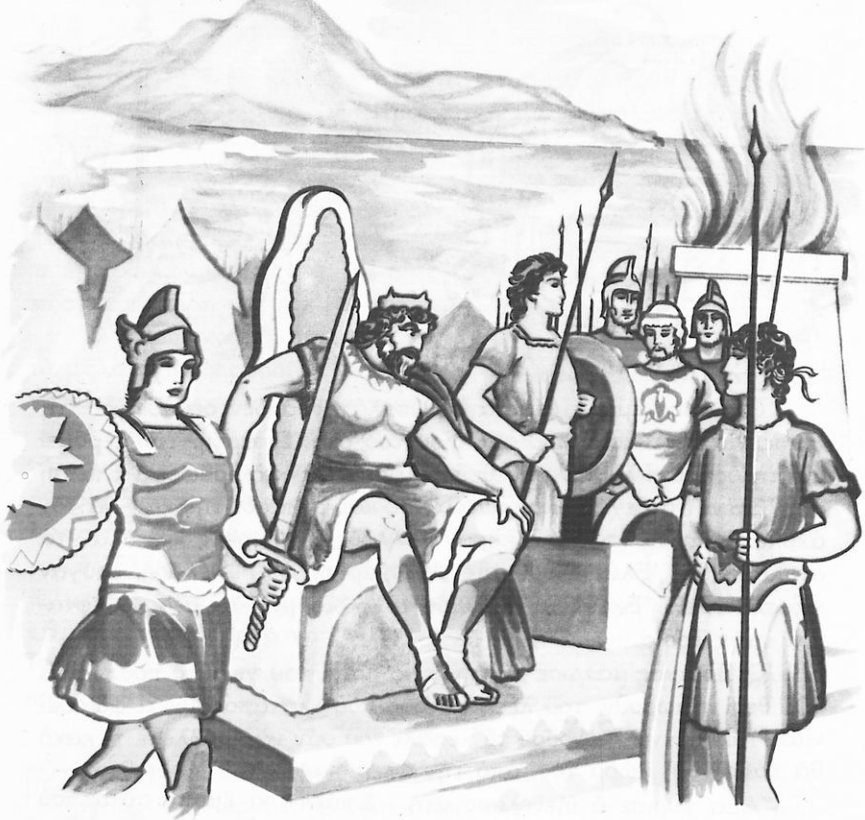
Ἀμα γύρισε ὁ Μενέλαος στὴ Σπάρτη κι ἔμαθε αὐτὰ ποὺ ἔγιναν, καταστενοχωρήθηκε πολὺ. Κλείστηκε τότε στὸ δωμάτιό του καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἰδῇ κανέναν. Τέλος τὴν ἄλλη μέρα πῆγε στὶς Μυκῆνες ποὺ ἦταν βασιλιάς ὁ ἀδελφός του Ἀγαμέμνωνας, νὰ σκεφτοῦν τὶ πρέπει νὰ κάνουν.

3. Οἱ Ἕλληνες ἐτοιμάζονται γιὰ πόλεμο

Ἀγαμέμνωνας ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδας γιατί εἶχε ἰσχυρὸ στρατὸ καὶ πολλὰ πλοῖα. Μόλις ἄκουσε τὴν προσβολὴ ποὺ ἔπαθε ὁ ἀδελφός του, θύμωσε πολὺ μὲ τὴ διαγωγὴ τοῦ Πάρη.

Κάλεσε λοιπὸν στὶς Μυκῆνες σὲ συμβούλιο ὄλους τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἑλλάδας κι ἀποφασίστηκε νὰ στείλουν ἀνθρώπους στὴν Τροία νὰ ζητήσουν τὴν Ἑλένη μὲ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Μενελάου καὶ νὰ τιμωρηθῇ ὁ Πάρης. Οἱ ἄνθρωποι πῆγαν, μὰ οἱ Τρῶες οὔτε τὴν Ἑλένη ἔδω-

καν οὔτε τιμώρησαν τὸν Πάρη. Τότε οἱ Ἕλληνες κήρυξαν τὸν πόλεμο κατὰ τῆς Τροίας, γιατί ἡ προσβολή πού ἔπαθε ὁ Μενέλαος, ἦταν καὶ προσβολή ὅλης τῆς Ἑλλάδας. Ὁ πόλεμος αὐτὸς λέγεται Τρωϊκὸς πόλεμος.

Ἀφοῦ τελείωσάν οἱ ἐτοιμασίες, ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ξεκίνησαν οἱ βασιλεῖς μὲ τὸ στρατὸ καὶ τὸ στόλο τους καὶ μαζεύτηκαν στὴν Αὐλίδα, κοντὰ στὴ Χαλκίδα. Ἐκεῖ ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν Μενέλαο ἦταν: Ὁ γερο - Νέστορας βασιλιάς τῆς Πύλου, ὁ Διομήδης βασιλιάς τοῦ Ἄργους, ὁ Αἴας γιὸς τοῦ Τελαμώνα βασιλιάς τῆς Σαλαμίνας, ὁ Ἰδομενέας τῆς Κρήτης, ὁ πανοῦργος Ὀδυσσεύς τῆς Ἰθάκης, ὁ Ἀχιλλεύς ἀνδρειότερος ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες, γιὸς τοῦ Πηλέα βασιλιάς τῶν Μυρμηδόνων καὶ πολλοὶ ἄλλοι.

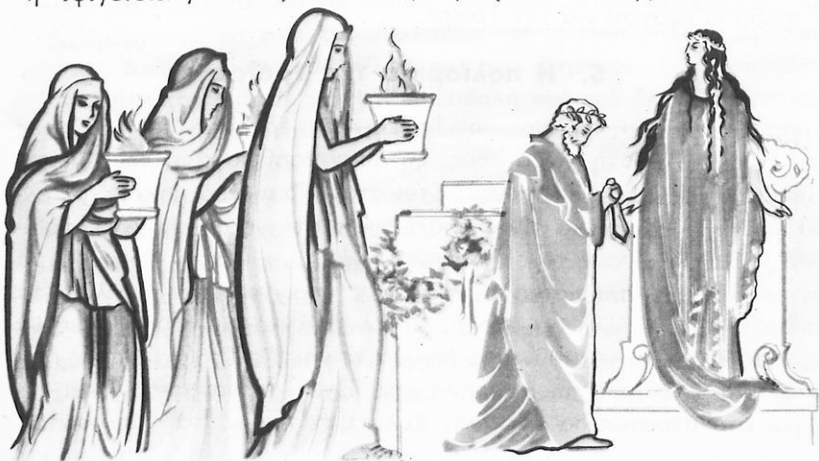
Ἀρχιστράτηγος ὠρίστηκε ὁ Ἀγαμέμνωνας, ὅλος δὲ ὁ στρατὸς ἦταν ὡς 100 χιλιάδες καὶ 1200 πλοῖα. Δηλαδή δυνάμεις πρωτοφανεῖς γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη.

4. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας

ἔχαν περάσει πολλές μέρες ἀπὸ τότε ποὺ συγκεντρώθηκαν οἱ Ἕλληνες στὴν Αὐλίδα, μὰ δὲ φυσοῦσε ἄνεμος νὰ φύγουν τὰ πλοῖα γιὰ τὴν Τροία. Ἀρχισαν τότε νὰ στενοχωροῦνται καὶ ν' ἀνησυχοῦν. Βλέποντας οἱ στρατηγοὶ τὴν ἀνησυχία τοῦ στρατοῦ, ρώτησαν τὸν μάντη Κάλχα τί συμβαίνει ποὺ δὲν φυσάει. Ἐκεῖνος τοὺς ἀπάντησε πὼς ἡ Ἀρτέμιδα εἶναι θυμωμένη γιατί ὁ Ἀγαμέμνωνας σκότωσε τὸ ἐλάφι τῆς μὲ τὰ χρυσὰ κέρατα καὶ γιὰ νὰ ξεθυμῶση πρέπει νὰ θυσιάσῃ στὸ βωμό τῆς τὴν κόρη του τὴν Ἰφιγένεια. Μεγάλῃ λύπῃ ἀπλώθηκε τότε στὸ στρατόπεδο γιατί πίστευαν πὼς ὁ Ἀγαμέμνωνας δὲ θὰ θυσίαζε τὴν κόρη του. Ἐκεῖνος πάλι ἦταν ἀπαρηγόρητος. Γιὰ μιὰ στιγμή πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό του ἡ ἰδέα νὰ πάρῃ τὸ στρατό καὶ νὰ γυρίσῃ στὶς Μυκῆνες. Ἀλλὰ ὅταν σκέφτηκε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδας, ἀποφάσισε νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρη του. Ἔστειλε λοιπὸν ἀγγελιοφόρο στὶς Μυκῆνες κι εἰδοποίησε τὴ γυναῖκα του Κλυταίμνηστρα νὰ πάρῃ τὴν Ἰφιγένεια καὶ νὰ ρθῇ στὴν Αὐλίδα, νὰ τὴν παντρέψουν μὲ τὸν Ἀχιλλέα. Χαρούμενη τότε ἡ Κλυταίμνηστρα πῆρε τὴν Ἰφιγένεια μὲ πολλοὺς θησαυροὺς καὶ πῆγαν στὴν Αὐλίδα. Ὅταν ὁμως ἔφθασαν, παραξενεύτηκαν ποὺ δὲν τοὺς ἔγινε καμμιά ὑποδοχή, οὔτε γίνονταν προετοιμασίες γιὰ τὸ γάμο. Ὁ Ἀγαμέμνωνας τίς δέχτηκε θλιμμένος στὴ σκηνή του καὶ ἀνακοίνωσε τὸ σκοπὸ ποὺ τίς κάλεσε:

—Ὁ στρατὸς, λέει στὴν Κλυταίμνηστρα, ζητεῖ νὰ θυσιαστῇ ἡ Ἰφιγένεια γιὰ νὰ ξεθυμῶσῃ ἡ Ἀρτέμιδα ποὺ τῆς σκότωσα τὸ

ἐλάφι της καὶ νὰ μᾶς ἐπιτρέψη νὰ φύγωμε. Χωρὶς τὴ θυσία τῆς κορῆς μας, ἡ προσβολὴ τῆς Ἑλλάδας θὰ μείνῃ ἀτιμώρητη κι ὅλα τὰ στρατεύματα ὠργισμένα θὰ ὀρμήσουν στὶς Μυκῆνες καὶ θὰ καταστρέψουν τὴ χώρα μας. Ἔτσι, εἴτε τὸ θέλουμε εἴτε ὄχι, θὰ θυσιάσῃ ἡ κόρη μας ἀφοῦ τὸ ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον τῆς πατρίδας μας.

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔκαμαν τὴν εὐγενικὴ κόρη νὰ συγκινηθῇ καὶ σὰν γνήσια Ἑλληνοπούλα λέει μὲ ἀπόφασι στοὺς γονεῖς της»:

—Εἶμαι πρόθυμη νὰ πεθάνω γιὰ νὰ σώσω τὴν τιμὴ τῆς Ἑλλάδας! Δὲ γεννήθηκα μόνο γιὰ σᾶς ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πατρίδα. Ὁ θάνατός μου θὰ δώσῃ θάρρος στὸ στρατό μας νὰ κυριεύσῃ τὴν Τροία καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς βαρβάρους ποὺ πρόσβαλαν τὴ χώρα μας...

Κι ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ ἡ Ἰφιγένεια, χαιρέτησε γιὰ τελευταία φορὰ τοὺς γονεῖς της καὶ στολισμένη σὰ νύφη ὠδηγήθηκε στὸ θωμό τῆς Ἀρτέμιδας. Οἱ βασιλεῖς κι ὁ στρατὸς μόλις συγκρατοῦν τὰ δάκρυα! Θαυμάζουν τὴν κορμοστασιά της καὶ παίρνουν θάρρος γιὰ τὸ σκληρὸ ἀγῶνα. Κι ἅμα ὁ Κάλχας, συγκινημένος κι αὐτός, σήκωσε τὸ μαχαίρι νὰ τῆς κόψῃ τὸ κεφάλι, ἓνα πυκνὸ σύννεφο ἔπεσε στὸ θωμὸ κι ὅταν σηκώθηκε ἔλειπε ἡ Ἰφιγένεια. Στὴ θέσι της θρέθηκε ἓνα ἐλάφι. Ἡ θεὰ Ἀρτέμιδα δὲ θέλησε νὰ χυθῇ ἀθῶο αἷμα, παρὰ ἤθελε νὰ δοκιμάσῃ τὴ φιλοπατρία τοῦ Ἀγαμέμνονα. Κατέθηκε λοιπὸν μέσα στὸ σύννεφο, ἔρριξε τὸ ἐλάφι μπροστὰ στὸ θωμὸ, πῆρε τὴν Ἰφιγένεια καὶ τὴν ἔκαμε ἰέρεια σ' ἓνα μακρινὸ ναὸ της.

Ἀμέσως ἄρχισε νὰ φυσᾷ εὐνοϊκὸς ἄνεμος, μπῆκαν ὅλοι στὰ πλοῖα κι ἔφυγαν γιὰ τὴν Τροία.

5. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας

μα ἔμαθαν οἱ Τρῶες πὼς ἔρχονται οἱ Ἕλληνες στὴ χώρα τους, ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς λαούς. Ἔτσι ὅταν εἶδαν ἀπὸ μακριὰ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα, κατέθηκαν στὴν παραλία νὰ ἐμποδίσουν τοὺς Ἕλληνες νὰ βγοῦν στὴν ξηρά. Ἀμα πλησίασαν οἱ Ἕλληνες, ἔρριχναν ἀπὸ τὰ πλοῖα τὰ βέλη σὰ βροχή, ὥσπου ἀνάγκασαν τοὺς Τρῶες νὰ κλειστοῦν στὰ ἰσχυρὰ τεῖχη τῆς Τροίας. Ἀνενόχλητοι πιά ἔσυραν τὰ πλοῖα στὴν ξηρά. Ἐκεῖ ἔστησαν σκηνές καὶ γύρω στὸ στρατοπεδὸ ἔφτιασαν ξύλινα τεῖχη γιὰ νὰ ἀμύνωνται.

Ἄφου ὠχυρώθηκαν καλά, ἔκαμαν πολλές ἐπιθέσεις στήν πεδιάδα καί κατέλαβαν ὅλα τὰ χωριά καί τίς πόλεις πού ἦσαν γύρω στήν Τροία. Ἔτσι οἱ Τρῶες δέν μπορούσαν νά μπάσουν στά τείχη οὔτε στρατό οὔτε τρόφιμα. Ἄν ἐπιχειροῦσαν καμμιά φορά νά θγοῦν ἔξω, οἱ Ἕλληνες τοὺς ἀνάγκαζαν νά κλειστούν γρήγορα στά τείχη.

Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας κράτησε δέκα χρόνια, μὰ κανεὶς δέ μπορούσε νά νικήσῃ. Οἱ Ἕλληνες εἶχαν πιά ἀπελπιστῇ. Τέλος τὸ δέκατο χρόνο ἐγίνε μιὰ φιλονικία μεταξὺ τοῦ Ἀγαμέμνονα καί τοῦ Ἀχιλλέα πού στοίχησε πολὺ στοὺς Ἕλληνες καί παρ' ὀλίγο νά νικηθοῦν καί νά καταστραφοῦν.

6. Ὁ θυμὸς τοῦ Ἀχιλλέα

Μαζὶ μὲ τοὺς αἰχμαλώτους πού εἶχαν πιάσει οἱ Ἕλληνες ἦσαν καὶ δύο κορίτσια, ἡ Χρυσήδα κι ἡ Βρισηίδα. Τὴν πρώτη ἀπ' αὐτὲς τὴν πῆρε στὴ σκηνὴ τοῦ ὁ Ἀγαμέμνονας καὶ τὴν ἄλλη ὁ Ἀχιλλέας. Ὁ πατέρας τῆς Χρυσήδας, πού ἦταν ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα, πῆγε στὸν Ἀγαμέμνονα μὲ πολλὰ δῶρα καὶ τὸν παρεκάλεσε νά τοῦ δώσῃ τὴν κόρη του. Ἐκεῖνος ὅμως ἀρνήθηκε καὶ τὸν φοβέρισε πὼς θὰ τὸν σκότωνε ἂν δὲν ἔφευγε ἀπὸ τὸ στράτευμα. Φεύγοντας ἀπ' ἐκεῖ ὁ ἱερέας, παρεκάλεσε τὸν Ἀπόλλωνα νά τιμωρήσῃ τοὺς Ἕλληνες κι ἐκεῖνος τὸν ἄκουσε. Ἔστειλε λοιπὸν στοὺς Ἕλληνες μιὰ φοβερὴ ἀρρώστεια καὶ πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς πέθαιναν. Τέλος ὁ Μάντης Κάλχας, πού ἤξερε τὴν αἰτία τοῦ κακοῦ, συμβούλεψε τὸν Ἀγαμέμνονα νά στείλῃ τὴν κόρη, στὸν πατέρα τῆς. Ὁ Ἀγαμέμνονας ἔστειλε τὴν Χρυσήδα καὶ ἡ ἀρρώστεια ἀμέσως ἔπαψε. Διέταξε ὅμως καὶ τοῦ ἔφεραν στὴ σκηνὴ τοῦ τὴν Βρισηίδα. Ὁ Ἀχιλλέας θύμωσε γιὰ τὴν προσβολὴ πού τοῦ ἔκανε ὁ Ἀγαμέμνονας καὶ τρσθήγτηκε στὴ σκηνὴ του, ἀποφασισμένος νά μὴν πολεμήσῃ ἄλλη φορά.

Ὅσο πολεμοῦσε ὁ Ἀχιλλέας οἱ Τρῶες δέν τολμοῦσαν νά θγοῦν στήν πεδιάδα. Ὅταν ὅμως ἔμαθαν πὼς θρίσκεται θυμωμένος στὴ σκηνὴ τοῦ πῆραν θάρρος. Ἐβγαίνουν λοιπὸν συχνὰ ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη μὲ ἀρχηγὸ τὸν Ἔκτορα καὶ κυνηγοῦσάν τοὺς Ἕλληνες ὡς τὸ στρατόπεδο. Κάποια μέρα ὁ Πάρης βγῆκε μπροστὰ ἀπὸ τοὺς Τρῶες καὶ καλοῦσε σὲ μονομαχία τὸ καλύτερο παλληκάρι τῶν Ἑλλήνων. Μόλις τὸν εἶδε ὁ Μενέλαος ὥρμησε κατ' ἐπάνω

του σάν πεινασμένο λιοντάρι νά τόν ξεσχίση μέ τὰ χέρια του. 'Ο Πάρης κατάλαβε τότε τὸν περιμένη καὶ φοβισμένος γύρισε πίσω στοὺς Τρῶες, ἐνῶ ὁ "Εκτορας τὸν μάλωσε γιὰ τὴν τρέλλα πού πήγε νά κάμη.

Βλέποντας ὁ 'Αγαμέμνονας πὼς κινδυνεύουν οἱ "Ελληνες, μετανοίωσε καὶ εἰδοποίησε τὸν 'Αχιλλέα πὼς ἂν ξεθυμώση καὶ βγῇ στὸν πόλεμο, θὰ τοῦ στείλῃ πάλι τὴν Βρισηΐδα μέ πολλὰ δῶρα. 'Ο 'Αχιλλέας ὅμως ἀρνήθηκε κι ἐξακολουθοῦσε νά μένη στὴ σκηνή του. Σὲ μιὰ ἐπίθεσί τους οἱ Τρῶες, κυνήγησαν τοὺς "Ελληνες ὡς τὰ πλοῖα κι ἔκαψαν μάλιστα ἓνα ἀπ' αὐτά, τὸ πλοῖο τοῦ Πρωτεσίλαου. Θὰ ἔκαιαν μάλιστα πιὸ πολλά, ἂν δὲν τοὺς ἐμπόδιζε ὁ γιγαντώσωμος Αἴαντας. Μπροστὰ στὸν κίνδυνο αὐτόν, ὁ Πάτροκλος πήγε στὸ φίλο του τὸν 'Αχιλλέα καὶ τὸν παρεκάλεσε ν' ἀφήσῃ τὸ θυμὸ καὶ νά βοηθήσῃ τοὺς "Ελληνες. Σὰν εἶδε ὅμως πὼς ἐπέμενε, ζήτησε τὰ ὅπλα του καὶ τοὺς γενναίους Μυρμηδόνες, νά πολεμήσῃ αὐτὸς ἀντὶ τοῦ 'Αχιλλέα. 'Ο 'Αχιλλέας τοῦ ἔδωκε τὰ ὅπλα καὶ τὸ στρατό του καὶ τοῦ εἶπε: «'Αμα ἰδῆς πὼς φεύγουν, μὴν τοὺς κυνηγήσῃς ὡς τὴν Τροία, μήπως σὲ τιμωρήσῃ κανεὶς ἀπὸ τοὺς θεοὺς πού τὴν προστατεύουν».

7. 'Ο Θάνατος τοῦ Πατρόκλου

ταν οἱ Τρῶες εἶδαν τὸν Πάτροκλο μέ τοὺς Μυρμηδόνες νόμισαν πὼς εἶναι ὁ 'Αχιλλέας καὶ γύρισαν πίσω φεύγοντας. 'Ο Πάτροκλος ὅμως ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὴ νίκη ξέχασε τὴ συμβουλή τοῦ 'Αχιλλέα καὶ τοὺς κυνήγησε ὡς τὰ τείχη. Τότε ὁ Πάτροκλος ἀφωπλίσθηκε ἀπὸ τὸν 'Απόλλωνα κι ὕστερα τὸν πλήγωσε ἀπὸ πίσω ὁ Εὐφορβος. 'Ο "Εκτορας προσέχοντας τὸν Πάτροκλο, τὸν γνώρισε. "Ωρμησε

λοιπόν, ἐπάνω του καὶ σὰν πιὸ δυνατός πού ἦταν, τὸν σκότωσε καὶ πήρε τὰ ὅπλα τοῦ 'Αχιλλέα. Γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα

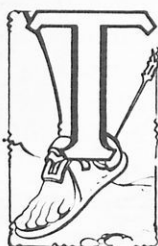

τοῦ Πατροκλου γίνηκε τότε φοβερὴ μάχη, ὥσπου οἱ “Ἕλληνες τὸ πήραν καὶ τὸ ἔστειλαν στὸν Ἀχιλλέα. Ἐκεῖνος ἅμα εἶδε νεκρὸ τὸν ἀγαπημένο του φίλο, ξέχασε πιά τὸ θυμὸ του κι ὠρκίστηκε νὰ ἐκδικηθῇ τὸ θάνατό του. Ἔστειλε λοιπὸν τὴ μητέρα του τὴ Θέτιδα στὸν Ἥφαιστο καὶ τοῦ ἔφερε ἄλλα ὅπλα. Κατόπιν ὠρμησε μὲ μανία κατὰ τῶν Τρώων καὶ τοὺς ἀνάγκασε νὰ κλειστοῦν στὰ τεῖχη. Μόνον ὁ γενναῖος Ἔκτορας, ἀπὸ ντροπὴ, ἔμεινε ἔξω. Ὁ Ἀχιλλέας τὸν κυνήγησε πολλὰς φορὲς γύρω στὰ τεῖχη κι ἅμα τὸν ἔφτασε τοῦ εἶπε μὲ ἄγρια φωνή:

—“Ἐκτορα νόμισες πὼς θὰ σωθῇς ἅμα σκοτώσες τὸν Πάτροκλο κι ἐμένα δὲ μὲ λογάριασες, ποὺ εἶχα τραθηχτῇ ἀπὸ τὸν πόλεμο, τρελλέ! Τώρα θὰ φάνε τὸ κρέας σου τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ ὄρνια!..

Κι ἄρχισε τότε μιὰ φοβερὴ πάλη, ποὺ κράτησε πολλὴν ὥρα. Στὸ τέλος ὁ θεϊκὸς Ἔκτορας, μὲ λοφωτὴ περικεφαλαία, γονατίζει καὶ πέφτει κάτω νεκρός. Ἡ ψυχὴ τοῦ παλληκαριοῦ πετάει τότε μακριὰ ἀπὸ τὰ στήθια του νὰ πάη στὸν Ἀδῆ. Κι ἔκλαιε τὴ μοῖρα της ποὺ ἄφησε τὰ νιάτα καὶ τὴ λεβεντιά. Ὁ φοβερὸς Ἀχιλλέας τρύπησε τότε μὲ τὸ δόρυ του τοὺς τένοντες τῶν ποδιῶν τοῦ Ἔκτορα, ἀπὸ τὴ φτέρνα ὡς τὸν ἀστράγαλο, πέρασε ἀπὸ τὶς τρύπες τὰ λουριά, τὰ ἔδεσε πίσω στὸ ἄρμα του κι ἄφησε τὸ κεφάλι μὲ τὰ μαῦρα μαλλιά νὰ σέρνεται καταγῆς. Κατόπιν ἀνέβηκε ὁ Ἀχιλλέας στὸ ἄρμα του, ἐκτύπησε τ’ ἄλογα κι ἐκεῖνα προθύμα ἔτρεχαν σὰ νὰ πετοῦσαν. Καὶ πίσω ἀπὸ τὸ κορμὶ τοῦ Ἔκτορα, ποὺ σέρνονταν, σηκωνόταν σύννεφο σκόνης. Ἔτσι τὸν πῆγε στὸ στρατόπεδο.

8. Θάνατος του Ἀχιλλέα

ἦν ἄλλη μέρα πῆγε στή σκηνή τοῦ Ἀχιλλέα ὁ γε-
ρο - Πρίαμος μὲ πολλὰ δῶρα καὶ ζήτησε τὸ πτῶμα
τοῦ Ἑκτορα. Ὁ Ἀχιλλέας λυπήθηκε τὸ δυστυχι-
σμένο πατέρα κι ἔδωκε τὸ πτῶμα τοῦ παιδιοῦ του.
Τότε ὁ πόλεμος σταμάτησε ἔντεκα μέρες ὥσπου
νὰ θάψουν οἱ Τρῶες τὸν Ἑκτορα καὶ τὴ δωδεκάτη
ἄρχισε πὶο ἄγριος καὶ τρομερός.

Ἀλλὰ δὲν ἦταν γραπτὸ νὰ γλυτώσῃ κι ὁ Ἀ-
χιλλέας. Ἀμα ἦταν μικρὸς ἢ μητέρα του τὸν θούτηξε στὰ νερά
τῆς Στυγὸς νὰ τὸν κάμῃ ἀθάνατο. Στὴ μιὰ ὅμως φτέρνα πού τὸν
κρατοῦσε δὲν πῆγε νερὸ κι ἔτσι ἐνῶ ὅλο τὸ σῶμα του ἔγινε ἄτρω-
το, τὸ σημεῖο αὐτὸ ἔμεινε τρωτό. Ὁ Ἀπόλλωνας πού τῷ ἔφερε αὐ-
τό, ὠδήγησε τὸν Πάρη κι ἐκεῖνος φύλαξε καὶ χτύπησε τὸν Ἀχιλ-
λέα στὴ φτέρνα μ' ἓνα φαρμακερὸ βέλος καὶ πέθανε. Ἀλλὰ καὶ
ὁ Πάρης γρήγορα σκοτώθηκε ἀπὸ τὸ Φιλοκτήτη, πού εἶχε φέρει
στὸν πόλεμο τῆς Τροίας τὰ δηλητηριασμένα βέλη τοῦ Ἡρακλῆ.

Ἰσχυρὴ μάχη γίνηκε τότε γύρω ἀπὸ τὸ νεκρὸ τοῦ Ἀχιλλέα.
Τέλος ὁ Αἴαντας μὲ τὸν Ὀδυσσεά πῆραν τὸ πτῶμα καὶ τὸ πῆγαν
στὰ πλοῖα. Στὸ θρῆνο τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὸν Ἀχιλλέα πῆραν μέ-
ρος ἢ μητέρα του μὲ τίς ἄλλες Νηρηίδες κι οἱ ἐννιά Μοῦσες.
Δέκα ἐπτὰ μέρες τὸν ἔκλαιαν καὶ τὴ δεκάτη ὀγδόῃ ἔκαψαν τὸ σῶ-
μα του καὶ τὴ στάχτη τὴν ἔβαλαν στὸ ἴδιο δοχεῖο πού ἦταν καὶ
ἡ στάχτη τοῦ Πατρόκλου. Ἐπειτα ἔκαμαν ἀγῶνες καὶ γιὰ θρα-
βεῖα δόθηκαν τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέα. Αὐτὰ τὰ πῆρε ὁ Ὀδυσσεάς.

Ἔτσι οἱ Ἕλληνες ἔχασαν τὸ μεγαλύτερό τους ἥρωα, ἀπ'
ὅσους ἔπλασε ἡ ἑλληνικὴ φαντασία καὶ ὕμνησε ὁ μεγάλος κι ἐνδο-
ξος ποιητής μας Ὁμηρος στὴν Ἰλιάδα του.

9. Ὁ Δούρειος Ἴππος

ετὰ τὸ θάνατο τοῦ Ἀχιλλέα οἱ Ἕλληνες ἀπελπί-
στηκαν κι ἀποφάσισαν νὰ γυρίσουν στὴν πατρίδα
τους. Στὴ δύσκολη ὅμως περίστασι τοὺς ἔσωσε
ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεάς. Συμβούλεψε λοιπὸν
τοὺς ἀρχηγούς κι ἔφτιασαν ἓνα μεγάλο ξύλινο ἄλο-
γο--τὸ Δούρειο Ἴππο ὅπως τὸν ἔλεγαν--καὶ με-
σα σ' αὐτὸ κλείστηκαν οἱ ἀνδρειότεροι μὲ τὸν Ὀ-
δυσσεά καὶ τὸ Μενέλαο Ἀπ' ἔξω ἔγραψαν πὼς τὸ
ἀφιερώνουν στὴν Ἀθηνᾶ, νὰ τοὺς βοηθήσῃ νὰ γυ-

ρίσουν στὴν πατρίδα τους.

Τὴ νύχτα οἱ Ἕλληνες ἔκαψαν τὶς σκηνές, μπῆκαν στὰ πλοῖα καί, κάνοντας πῶς φεύγουν, κρύφτηκαν πίσω ἀπὸ τὴ νῆσο Τένεδο. Τὸ πρωῒ οἱ Τρῶες μόλις εἶδαν καμένες τὶς σκηνές πίστεψαν πῶς ἔφυγαν οἱ Ἕλληνες. Ἄνοιξαν τότε τὶς πόρτες τοῦ κάστρου καί κατέβηκαν στὴν παραλία. Μεγάλῃ ἐντύπωσι τοὺς ἔκανε τὸ ξύλινο ἄλογο. Τὸ πλησίασαν λοιπὸν καὶ τὸ περιεργάζονταν. Ἀπὸ τὴν ἐπιγραφὴ πίστεψαν πῶς οἱ Ἕλληνες τὸ ἀφιέρωσαν στὴν Ἀθηνᾶ καί σκέφθηκαν νὰ τὸ μπάσουν στὴν πόλι. Ἕνας ὅμως ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα ὁ Λαοκόοντας, τοὺς ἐμπόδισε λέγοντας πῶς κάποια πονηριά θὰ κάμουν οἱ Ἕλληνες καὶ γι αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ τὸ θάλουν μέσα στὰ τείχη. Καὶ χτύπησε μ' ἓνα κοντάρι τὴν πλευρὰ τοῦ ἀλόγου, νὰ ἰδῇ μήπως ἦταν ἄνθρωποι μέσα. Τὴ στιγμὴ ὅμως ἐκείνη πετάχτηκαν ἀπὸ τὴ θάλασσα δυὸ πελώρια φίδια κι ἔπνιξαν τὸ Λαοκόοντα μὲ τὰ δυὸ παιδιὰ του.

Ἀπ' αὐτὸ οἱ Τρῶες κατάλαβαν πῶς ὁ Λαοκόοντας τιμωρήθηκε ἀπὸ τὴν Ἀθηνᾶ, πού προστάτευε τοὺς Ἕλληνες. Φοβισμένοι λοιπὸν ἔμπασαν τὸ Δούρειο ἵππο μέσα στὴν πόλι, ἀφοῦ χάλασαν τὸ τεῖχος κοντὰ στὴν πόρτα γιατί δὲν χωροῦσε νὰ μπῇ. Κατόπιν ἄρχισαν τοὺς χοροὺς καὶ τὶς διασκεδάσεις ὥς τὰ μεσάνυχτα καὶ τότε πιά ἔπεσαν ἡσυχοὶ νὰ κοιμηθοῦν.

10. Ἀλῶσι τῆς Τροίας

φοῦ πέρασαν τὰ μεσάνυχτα οἱ Ἕλληνες βγῆκαν ἀπὸ τὸ ξύλινο ἄλογο. Μὲ συνθηματικὲς φωτιές εἰδοποίησαν τοὺς Ἕλληνες, πού ἦσαν στὰ πλοῖα, πῶς τὰ πράγματα πᾶνε καλά. Χαρούμενοι ἐκεῖνοι ἀποβιβάστηκαν στὴν ξηρὰ καὶ ὥρμησαν κατὰ τῆς Τροίας, ἀπὸ τὶς πόρτες πού στὸ μεταξύ εἶχαν ἀνοίξει οἱ πρῶτοι. Οἱ Τρῶες θυβισμένοι σὲ βαθὺ ὕπνο θρέθηκαν ἀνίσχυροὶ ν' ἀντισταθοῦν στὸν αἰφνιδιασμὸ πού τοὺς ἔκαναν οἱ Ἕλληνες. Ὅσοι θέλησαν ν' ἀντισταθοῦν σφάγηκαν.

Ἔτσι ἔπεσε ἡ Τροία. Σὲ λίγο ἡ περήφανη πολιτεία παραδόθηκε στὴ φωτιά κι ἔγινε μαῦρα ἐρείπια. Πολλές ἀπὸ τὶς Τρωαδίσσες ἔγιναν σκλάβες τῶν Ἑλλήνων. Μαζὶ μ' αὐτὲς ἦταν κι ἡ ὁμορφὴ Ἀνδρομάχη, γυναίκα τοῦ Ἑκτορα. Ἡ Ἑλένη γύρισε στὸ Μενέλαο.

Ἔτσι τελείωσε ἡ ξακουστὴ ἐκστρατεία τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, γιὰ νὰ γίνῃ πιά θρῦλος καὶ νὰ διηγοῦνται γι αὐτὴν οἱ τραγου-

διστῆς μὲ τὴ λύρα τους κι ποιητῆς μὲ τοὺς στίχους τους. Ἡ Τροία δὲν ὑπῆρχε πιά. Ἀλλὰ καὶ τὰ θάσσανα τῶν Ἑλλήνων δὲν εἶχαν τελειώσει.

11. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων στὴν πατρίδα τους

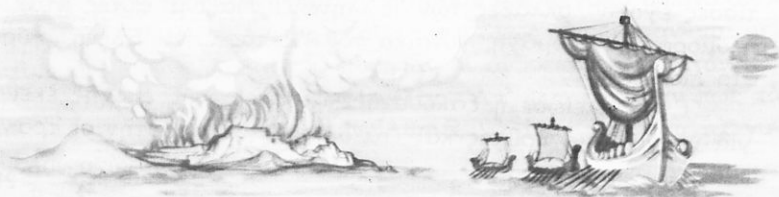

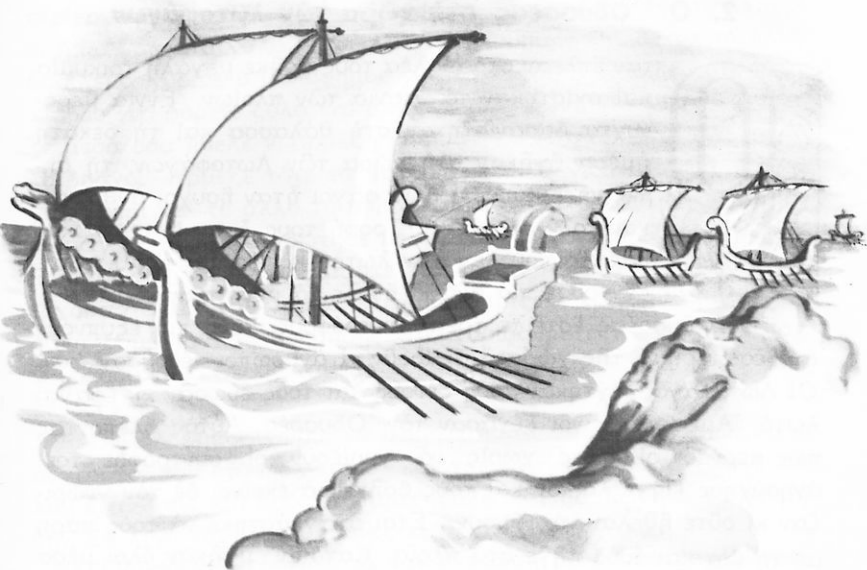
Μετὰ τὴν καταστροφή οἱ Ἕλληνες μῆκαν στὰ πλοῖα κι ἐκεῖνα βαρυφορτωμένα, μὲ τὸ ἀνθρώπινο φορτίο καὶ μὲ τοὺς θησαυροὺς τῆς Τροίας πού εἶχαν παρθῇ γιὰ λάφυρα, ξεκίνησαν γιὰ τὸ ταξίδι τοῦ γυρισμοῦ. Ἀλλοίμονο ὅμως! Οἱ θεοὶ θύμωσαν πού οἱ Ἕλληνες ἔκαψαν τοὺς ναοὺς τους κι ἀποφάσισαν νὰ τοὺς θασανίσουν. Ἔτσι μόλις τὰ πλοῖα ἀνοίχτηκαν στὸ πέλαγος, ξέσπασε φοβερὴ τρικυμία. Τὰ πλοῖα σκόρπισαν κι οἱ ἀρχηγοὶ χωρίστηκαν. Πολλοὶ πνίγηκαν. Καὶ τώρα ὁ καθένας τραβάει δικό του δρόμο γιὰ νὰ γυρίσῃ στὸν τόπο του.

Ὁ Μενέλαος μὲ τὴν Ἑλένη ἔφτασαν βέβαια στὴ Σπάρτη ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ θάσσανα καὶ χωρὶς πλοῖα. Ὁ Ἀγαμέμνωνας πάλι, μόλις γύρισε στὶς Μυκῆνες, σκοτώθηκε ἀπὸ τὸν ἐξαδελφό του τὸν Αἰγισθο καὶ πῆρε ἐκεῖνος τὸ θρόνο. Ἀργότερα ὅμως κι αὐτὸς σκοτώθηκε ἀπὸ τὸν Ὁρέστη.

Μὰ τὰ πιὸ πολλὰ θάσσανα ἀπ' ὅλους, πέρασε ὁ βασιλιάς τῆς Ἰθάκης Ὁδυσσεύς. Δέκα χρόνια περιπλανήθηκε στὴ στεριά καὶ στὴ θάλασσα, ὥσπου νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του. Καὶ τὶς περιπέτειές του διηγοῦνται ὅλες οἱ κατοπινὲς γενεές, μὲ συγκίνησι καὶ θαυμασμό.

Στὰ χρόνια ἐκεῖνα ζοῦσε ἓνας περίφημος Ἕλληνας, ποιητῆς καὶ τραγουδιστῆς, ὁ Ὀμηρος. Αὐτὸς λοιπὸν ὕμνησε καὶ τὴν αἵματηρὴ πολιορκία τῆς Τροίας (πού στὴν ἀρχαιότητα λεγόταν Ἰλίου), καὶ τὴ δραματικὴ ἐπιστροφή τοῦ πολυμήχανου Ὀδυσσεύα στὴν πατρίδα του. Τὸ πρῶτο ποίημά του, ὁ Ὀμηρος, ὠνόμασε «Ἰλιάδα» καὶ τὸ δεύτερο «Ὀδυσσεια». Ὅσα ξέρομε ὥς ἐδῶ γιὰ τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο, τὰ διηγεῖται ὁ Ὀμηρος στὴν «Ἰλιάδα». Ἀπὸ δῶ καὶ πέρα θὰ μάθωμε τὶς περιπέτειες τοῦ Ὀδυσσεύα πού ὁ Ὀμηρος διηγεῖται στὴν «Ὀδυσσεια».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΟΙ ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Ὁ Ὀδυσσεύς στή χώρα τῶν Κικόνων

Υστερα ἀπό τήν καταστροφή τῆς Τροίας, ὁ Ὀδυσσεύς πήρε τοὺς συντρόφους του, μπήκαν στὰ πλοῖα κι ἔφυγαν νὰ γυρίσουν στήν Ἰθάκη.

Οἱ θεοὶ ὅμως, ὅπως μάθαμε, εἶχαν θυμώσει μαζί του κι ἀποφάσισαν νὰ τιμωρηθῇ. Ἔτσι ὁ ἄνεμος ἔσπρωξε τὰ πλοῖα του πρὸς τὰ παράλια τῆς Θράκης. Ἐπὶ τέλους κατάρθωσαν ν' ἀράξουν στήν πόλη Ἰσμαρο ποὺ κατοικοῦσαν οἱ Κίκονες.

Νηστικοί, ὅπως ἦσαν ὁ Ὀδυσσεύς μετὰ τοὺς συντρόφους του, ἄρπαξαν μερικά πρόβατα γιὰ νὰ τὰ φάνε. Αὐτὸ ὅμως ἔκαμε τοὺς Κίκονες νὰ ξεσηκωθοῦν ἐναντίον τους. Μὰ ὁ Ὀδυσσεύς τοὺς νίκησε καὶ σκότωσε πολλοὺς. Ἐπειτα πήραν πολλὰ ζῶα κι ἄλλα πράγματα καὶ τὰ πήγαν στὰ πλοῖα. Τὴν ἄλλη ὅμως ἡμέρα ἔφτασαν ἀπὸ τὰ μεσόγεια πολλοὶ Κίκονες καὶ ὤρμησαν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεά καὶ τῶν συντρόφων του. Ἔτσι ἀφοῦ ὁ Ὀδυσσεύς ἔχασε μερικοὺς συντρόφους, μπήκε μετὰ τοὺς ἄλλους στὰ πλοῖα κι ἔφυγαν.

2. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων

ταν ἔπλεαν στὸ Μαλέα τοὺς βρῆκε μεγάλη τρικυμία καὶ σχίστηκαν τὰ πανιά τῶν πλοίων. Ἐννιά μερόνυχτα βασανίστηκαν στὴ θάλασσα καὶ τὴ δεκάτῃ ἡμέρᾳ βγῆκαν στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων, τὴ σιμερινὴ Λιθύη. Οἱ Λωτοφάγοι ἦταν ἥσυχοι ἄνθρωποι καὶ πολὺ φιλόξενοι. Τροφὴ τοὺς ἦταν ἕνας γλυκὸς καρπὸς ποὺ λεγόταν λωτὸς κι ὁποῖος τὸν ἔτρωγε ξεχνοῦσε πιά ὅλα κι ἤθελε νὰ μένη πάντα ἐκεῖ.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἔστειλε τρεῖς συντρόφους, τοὺς πιὸ ἐξυπνοὺς στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας νὰ ἰδοῦν τι ἄνθρωποι ἐξοῦσαν ἐκεῖ. Οἱ Λωτοφάγοι δέχτηκαν τοὺς ξένους καὶ τοὺς ἔδωσαν κι' ἔφαγαν λωτό. Ἀμέσως ἐκεῖνοι ἐξέχασαν τὸν Ὀδυσσεά. Αὐτὸς βλέποντας πὼς περνοῦν οἱ ὄρες χωρὶς νὰ γυρίζουν οἱ συντρόφοι του, ἀνησύχησε. Πῆγε λοιπὸν καὶ τοὺς βρῆκε μὰ ἐκεῖνοι δὲ τὸν γνώριζαν κι οὔτε ἤθελαν νὰ φύγουν. Ἔτσι ἀναγκάστηκε νὰ τοὺς πάρῃ μὲ τὴ βία καὶ τοὺς πῆγε στὰ πλοῖα. Κατόπιν μπῆκαν ὅλοι μέσα κι ἔφυγαν.

3. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων

πειτα ἀπὸ μακρινὸ ταξίδι ὁ Ὀδυσσεύς ἔφτασε στὴ χώρα ποὺ κατοικοῦσαν οἱ Κύκλωπες. Αὐτοὶ ἦσαν πελώριοι ἄνθρωποι ἄνθρωποφάγοι μ' ἕνα μόνο μάτι στὸ μέτωπο. Ὅλοι ἦταν βοσκοὶ καὶ κατοικοῦσαν στὶς σπηλιές. Καμμιά ἄλλη ἐργασία δὲν ἔκαναν γιὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τὸ σιτάρι, ἢ ἐλιά καὶ τὸ ἀμπέλι φύτευαν μόνον τοὺς.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἄφησε τὰ πλοῖα σ' ἕνα ἐρημόνησο ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντὰ κι αὐτὸς μ' ἕνα πλοῖο καὶ δώδεκα συντρόφους βγῆκε στὴν ξηρὰ. Πιὸ μέσα ἀπὸ τὴν παραλία σὲ μιὰ ὁμορφὴ τοποθεσία ποὺ τὴν σκέπαζαν πελώριες λεῦκες βρῆκαν μιὰ μεγάλη σπηλιά. Ἐκεῖ κατοικοῦσαν ὁ Πολύφημος, ὁ πιὸ μεγάλος Κύκλωπας καὶ γιὸς τοῦ Ποσειδῶνα. Τὴν ὥρα ἐκείνη ἔλειπε ἔξω μὲ τὰ πρόβατά του. Μπαίνοντας στὴ σπηλιά εἶδαν δεξιὰ κι ἀριστερὰ πολλὰ ἀρνάκια καὶ κατσικάκια σὲ χωριστὲς φράχτες καὶ πιὸ μέσα κρεμασμένα καλάθια γεμᾶτα τυρὶ καὶ καρδάρες μὲ γάλα. Οἱ συντρόφοι παρακινοῦσαν τὸν Ὀδυσσεά νὰ πάρουν τυρὶ καὶ κάμποσα ἀρνιά καὶ νὰ πᾶνε στὰ πλοῖα, μὰ αὐτὸς ἦταν

περίεργος νά γνωρίση τὸν Πολύφημο. "Ετσι ἀφοῦ ἔφαγαν τυρὶ κι ἤπιαν ἄρκετὸ γάλα, κάθησαν νά ξεκουραστοῦν. Κατὰ τὸ ἡλιο-
θασίλεμα γύρισε ὁ Πολύφημος μὲ τὸ κοπάδι. "Ερριξε τότε στὴν
εἴσοδο ἓνα φορτίο ξύλα καὶ σείστηκε ὅλη ἡ σπηλιά. Κατόπιν ἔβα-
λε μέσα ὅσα ἤθελε ν' ἀρμέξῃ κι ἔκλεισε τὴν σπηλιά μ' ἓνα μεγάλ-
ο θράχο. "Αρμεξε τότε τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια, ἔπηξε τὸ μισὸ
γάλα τυρὶ καὶ τὸ ἄλλο τὸ φύλαξε. Μόλις ἀναψε φωτιά τοὺς πῆρε
τὸ μάτι του καὶ τοὺς ρώτησε μὲ ἄγρια φωνὴ ποῖοι εἶναι καὶ γιατί
μπήκαν στὴ σπηλιά. «Εἴμαστε "Ελληνες», εἶπε ὁ "Οδυσσεύς «κι
ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Τροία. "Εδῶ μᾶς ἔρριξε ἡ τρικυμία καὶ σὲ πα-
ρακαλοῦμε νά μᾶς βοηθήσῃς νά γυρίσουμε στὴν πατρίδα μας.
Σεβάσου τοὺς Θεοὺς καὶ πιὸ πολὺ τὸν Δία ποὺ προστατεύει τοὺς
ξένους».

Ὁ Πολύφημος χωρὶς νά δώσῃ καμμιά ἀπάντησι, ἄρπαξε ἓνα
σύντροφο, τὸν κτύπησε κάτω καὶ τὸν ἔφαγε. "Επειτα ἔφαγε ἄλ-
λον ἓναν ἤπιε καὶ δυὸ καρδάρες γάλα καὶ ξαπλώθηκε νά κοιμη-
θῇ. Σὲ λίγο τὸν πῆρε ὁ ὕπνος κι ἄρχιζε νά ροχαλίζῃ.

Ὁ "Οδυσσεύς σκέφτηκε νά τὸν σκοτώσῃ μὰ δὲ θὰ μπορούσαν
ὕστερα νά σπρώξουν τὸ θράχο νά θγοῦν ἔξω. "Ετσι ὅλη τὴ νύχτα
τὴν πέρασαν στὸ πόδι καὶ κανεὶς δὲν ἔκλεισε μάτι.

Πρωὶ—πρωὶ ξύπνησε ὁ Πολύφημος κι ἔφαγε ἄλλους δυὸ
συντρόφους. "Επειτα ἔθγαλε τὰ πρόβατα ἔξω, ἔκλεισε πιὸ καλὰ
τὴ σπηλιά καὶ πῆγε γιὰ βοσκή.

4. Ὁ "Οδυσσεύς τυφλώνει τὸν Πολύφημο

 λεισμένος στὴ σπηλιά ὁ "Οδυσσεύς μὲ τοὺς συν-
τρόφους του, θασάνιζε τὸ μυαλό του νά βρῇ τρόπο
γιὰ νά γλυτώσουν. Πῆραν λοιπὸν ἓνα ξερὸ ξύλο
ἀγριλιάς, τὸ πελέκησαν νά γίνῃ μυτερό, τὸ καψά-
λισαν κατόπιν νά γίνῃ πιὸ σκληρὸ καὶ τὸ ἔκρυ-
ψαν μέσα στὴν κοπριά.

Τὸ θράδῳ γύρισε πάλι ὁ Πολύφημος μὰ τούτῃ
τῇ φορὰ ἔβαλε μέσα ὅλο τὸ κοπάδι. Φαίνεται πὼς
κάτι ὑποψιάστηκε. "Εκλεισε τότε καλὰ τὴν εἴσοδο κι ἔφαγε ἄλ-
λους δυὸ συντρόφους. "Ηπιε κατόπιν γάλα καὶ κάθησε. Ὁ "Οδυσ-
σεύς γέμισε τότε ἓνα ξύλινο κύπελο κρασί, ἀπ' αὐτὸ ποὺ εἶχε μα-
ζί του, πλησίασε τὸν Πολύφημο καὶ τοῦ εἶπε:

—Γιὰ δοκίμασε Πολύφημε αὐτὸ τὸ κρασί. Σοῦ τὸ ἔφερα γιὰ
δῶρο νά μὲ λυπηθῇς καὶ νά μὲ βοηθήσῃς νά γυρίσω στὴν πατρί-
δα μου.

Ὁ Κύκλωπας πήρε τὸ κρασί, τὸ γύρισε κάτω μὲ μιὰ ρουφη-
ξιὰ καὶ ζήτησε κι ἄλλο. Ἀφοῦ ἤπιε κι αὐτό, ρώτησε τὸν Ὀδυσσεά
πὼς τὸν λένε κι ἐκεῖνος τοῦ εἶπε: «Μὲ λένε Κανένα».

Ἐσένα τὸν Κανένα θὰ σὲ φάω τελευταῖο. Αὐτὸ εἶναι τὸ δῶρο
ποῦ θὰ σοῦ κάμω, ἀπάντησε βραχνὰ ὁ Πολύφημος.

Ὁ Ὀδυσσεάς τοῦ ἔδωκε κρασί πολλές φορές κι ἄρχισε νὰ ζα-
λίζεται. Ἐπειτα ξαπλώθηκε καὶ σὲ λίγο ροχάλιζε. Τότε ὁ Ὀδυ-
σεάς πήρε τὸ μυτερὸ ξύλο, τὸ ζέστανε στὴ φωτιά καὶ τὸ ἔμπηξε
μὲ δύναμι στὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα. Ἀμέσως ἐκεῖνος πετάχτηκε
ἐπάνω μουγκρίζοντας, τράβηξε τὸ ξύλο καὶ τὸ πέταξε μακριά.

Τυφλὸς τώρα, ἔψαχνε νὰ τοὺς βρῇ φωνάζοντας μὲ ἄγριες φω-
νές. Σὲ λίγη ὥρα ἦρθαν ἔξω στὴ σπηλιά οἱ ἄλλοι Κύκλωπες, ποὺ
ἄκουσαν τὶς φωνές καὶ τὸν ρώτησαν.

—Τί ἔπαθες Πολύφημε καὶ μᾶς ξεσήκωσες στὸ πόδι μὲ τὶς
φωνές σου; Μήπως σοῦ παίρνουν τὰ πρόβατα ἢ θέλουν νὰ σὲ
σκοτώσουν;

—Ἀχ! ὁ Κανένας μὲ σκοτώνει! ἀπάντησε τότε ὁ Πολύφη-
μος καὶ μούγκριζε σὰ θηρίο ἀπὸ τοὺς φοβεροὺς πόνους.

—Μὰ ἀφοῦ κανένας δὲ σὲ πειράζει τί φωνάζεις; τοῦ εἶπαν
ἐκεῖνοι. Φαίνεται δὲν εἶσαι στὰ καλά σου Πολύφημε. Φώναξε τὸν
πατέρα σου νὰ σὲ κάμῃ καλά, ἐμεῖς φεύγομε.

Ἀκούοντας αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεύς, χάρηκε μὲ τὴν ἐξυπνάδα του. Τὸ πρωτὶ ὁ Πολύφημος ἄνοιξε τὴ σπηλιά καὶ κάθησε στὴν εἴσοδο νὰ τοὺς πιᾷ. Ὁ Ὀδυσσεύς διάλεξε τὰ μεγαλύτερα κριάρια, τὰ ἔδεσε τρία-τρία μὲ βουῖρλα καὶ στὴν κοιλιὰ τοῦ μεσαίου ἔδεσε ἀπὸ ἓνα σύντροφό του. Αὐτὸς κρεμάστηκε στὸ μεγαλύτερο κριάρι. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ βγῆκαν ὅλοι ἔξω, χωρὶς νὰ τοὺς ἀνακαλύψῃ ὁ Πολύφημος, ποὺ ἔψαχνε μόνο τὶς ράχες τῶν κριαριῶν. Πῆραν τότε τὰ καλύτερα πρόβατα, μπῆκαν στὸ πλοῖο καὶ ἀνοίχτηκαν στὴ θάλασσα. Ἀμα προχώρησαν κάμποσο, φώναξε ὁ Ὀδυσσεύς :

—Πολύφημε ! Ἔε κακοῦργε Πολύφημε ! Ἄν σὲ ρωτήσῃ κανεὶς ποιὸς σὲ τύφλωσε , νὰ εἰπῇς ὁ Ὀδυσσεύς ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη ποὺ κυρίεψε τὴν Τροία.

—Ἀλλοίμονό μου ! Μοῦ τὸ εἶχε εἰπῇ ἓνας μάντης πὼς θὰ τυφλωνόμουν ἀπὸ ἓνα γενναῖον ἄνθρωπο, μὰ δὲν πίστευα πὼς θὰ ἦταν τόσο μικρός, εἶπε ὁ Πολύφημος. Καὶ ὑψώνοντας τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ παρεκάλεσε τὸν πατέρα του τὸν Ποσειδῶνα νὰ τιμωρήσῃ τὸν Ὀδυσσεύα μὲ τοὺς συντρόφους του.

Ἐπειτα ἄρπαξε ἓνα θράχχο καὶ τὸν πέταξε πρὸς τὰ ἐκεῖ ποὺ ἐρχόταν ἡ φωνή. Ὁ θράχχος ἔπεσε κοντὰ στὸ πλοῖο καὶ παρ' ὀλίγον νὰ τὸ κάνῃ κομμάτια. Γρήγορα τότε ἐκεῖνοι ἔπλευσαν στὴν ἐρημόνησο ποὺ ἦταν κι ἄλλοι μὲ τὰ πλοῖα.

5. Τὸ νησί τοῦ Αἰόλου κι οἱ Λαιστρυγόνες

εὐγοντας ὁ Ὀδυσσεάς μὲ τοὺς συντρόφους του ἀπὸ τῇ χώρᾳ τῶν Κυκλώπων ἔφτασαν κατόπιν στὸ νησί τοῦ Αἰόλου, θεοῦ τῶν ἀνέμων. Ὁ Αἴολος τοὺς φιλοξένησε ἐκεῖ ἕνα μῆνα. Ὅταν ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ φύγουν, ἔκλεισε ὅλους τοὺς ἀνέμους σ' ἕνα ἄσκι κι ἄφησε μόνο τὸ Ζέφυρο νὰ σπρώχνῃ τὰ πλοῖα τους γιὰ τὴν Ἰθάκῃ. Ὁ Ὀδυσσεάς κρέμασε τὸ ἄσκι στὸ κατάρτι τοῦ πλοίου κι ἔφυγαν. Ταξίδευσαν πρὶμα ἑννιά μέρες καὶ τῇ δεκάτῃ φάνηκαν τὰ βουνὰ τῆς Ἰθάκῃς. Κουρασμένος τότε ὁ Ὀδυσσεάς ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ. Οἱ σύντροφοί του νομίζοντας πὼς τὸ ἄσκι εἶχε χρυσάφι, τὸ ἀνοίξαν κι ἀμέσως πετάχτηκαν οἱ ἀνεμοὶ ἔξω κι ἄρχισε φοβερὴ τρικυμία. Ὁ Ὀδυσσεάς ξύπνησε τρομαγμένος καὶ τοὺς μάλωσε μὰ ἦταν πολὺ ἄργά. Γύρισε πάλι στὸ νησί τοῦ Αἰόλου ἀλλ' ἐκεῖνος θύμωσε καὶ δὲν τοὺς δέχτηκε. Ἔτσι ἀναγκάστηκαν ν' ἀνοίχτουν πάλι στὸ πέλαγος κι ἔφτασαν στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

Οἱ Λαιστρυγόνες ἦσαν ἄγριοι γίγαντες ἀνθρωποφάγοι. Μόλις ἔφθασαν στὴν παραλία, ὁ Ὀδυσσεάς ἔστειλε τρεῖς συντρόφους νὰ μάθῃ τί ἀνθρώποι κατοικοῦσαν ἐκεῖ. Ἐκεῖνος ἀνέβηκε σ' ἕνα θράχο καὶ παρατηροῦσε. Ἀμα οἱ ἀγριάνθρωποι εἶδαν τὰ πλοῖα, ἔτρεξαν στὴν παραλία. Ὠρμησαν τότε ἀπὸ τοὺς θράχους καὶ ρίχνοντας μεγάλες πέτρες σκότωσαν τοὺς συντρόφους κι ἔσπασαν τὰ πλοῖα. Ἀπὸ τὸν φοβερὸ αὐτὸν κίνδυνο γλύτωσε μόνο τὸ πλοῖο τοῦ Ὀδυσσεά, πὺ ἦταν πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴν παραλία. Λυπημένος ὁ Ὀδυσσεάς γιὰ τὴ μεγάλη καταστροφὴ πὺ ἔπαθε ἔφυγε γρήγορα ἀπὸ τὸ καταραμένο ἐκεῖνο μέρος. Τώρα τοῦ εἶχαν μείνει μόνο οἱ ναῦτες τοῦ δικοῦ του πλοίου.

6. Τὸ νησί τῆς Κίρκης

Μεγάλῃ τρικυμῖα τράθηξε τὸ πλοῖο τοῦ Ὀδυσσεά σ' ἕνα ὁμορφὸ καὶ δασωμένο νησί. Ἦταν τὸ νησί τῆς Μάγισσας Κίρκης. Μόλις λοιπὸν ἄραξαν σ' ἕνα μικρὸ λιμανάκι, ὁ Ὀδυσσεάς ἔστειλε μερικοὺς συντρόφους στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ νησιοῦ κι ἔφτασαν στὸ παλάτι τῆς Κίρκης. Ἐκεῖνῃ ἀφοῦ τοὺς καλοδέχτηκε τοὺς ἔδωσε ἕνα μαγικὸ φάρμακο κι ἀμέσως ἐγίναν χοῖροι. Μόνον ἕνας, ὁ Εὐρύλοος πὺ ἔμεινε ἔξω, ἀμα εἶδε τοὺς συντρόφους του σ' αὐτὴ τὴ κατάστασι, ἔτρεξε

καὶ εἰδοποίησε τὸν Ὀδυσσεά. Ὁ Ὀδυσσεάς πῆγε στὴν Κίρκη καὶ τὴν ἀνάγκασε μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ νὰ κάμῃ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πάλι ἀνθρώπους. Ἡ Κίρκη ὅμως ἀντὶ νὰ θυμώσῃ συμπάθησε τὸν Ὀδυσσεά καὶ τὸν φιλοξένησε στὸ νησί της ἕνα χρόνον.

Πρὶν φύγουν ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεάς, μὲ τὴ συμβουλὴ τῆς Κίρκης, κατέθηκε στὸν Ἄδη καὶ ρώτησε τὸ μάντη Τειρεσία τί τύχῃ τὸν περιμένει. Ἐκεῖνος τοῦ ἀπήντησε πὼς θὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, ἂν δὲν πειράξῃ τίς ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου.

7. Οἱ σειρήνες, ἡ Σκύλα καὶ ἡ Χάρυβδη

Αμα ἔφυγαν ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κίρκης, πλησίασαν σ' ἕνα στενὸ πού ἦσαν οἱ Σειρήνες. Αὐτὲς ἦσαν γυναῖκες μὲ φτερά, περίφημες γιὰ τὴ γλυκεῖα καὶ γοητευτικὴ φωνή τους. Ἔμεναν πάντα στὴν παραλία κι ὅταν περνοῦσε κανένα πλοῖο μάγευαν μὲ τὸ γλυκό τους τραγούδι τοὺς ἀνθρώπους, ἔβγαιναν στὴν παραλία κι ἐκεῖ τοὺς ἔπνιγαν. Ὁ Ὀδυσσεάς μὲ τὴ συμβουλὴ τῆς Κίρκης βούλωσε τ' αὐτιά τῶν συντρόφων του κι αὐτὸν τὸν ἔδεσαν στὸ κατάρτι τοῦ πλοίου. Ἔτσι ἔκτος ἀπὸ τὸν Ὀδυσσεά κανεὶς ἄλλος δὲν ἄκουσε τὸ τραγούδι καὶ πέρασαν χωρὶς νὰ πάθουν τίποτε.

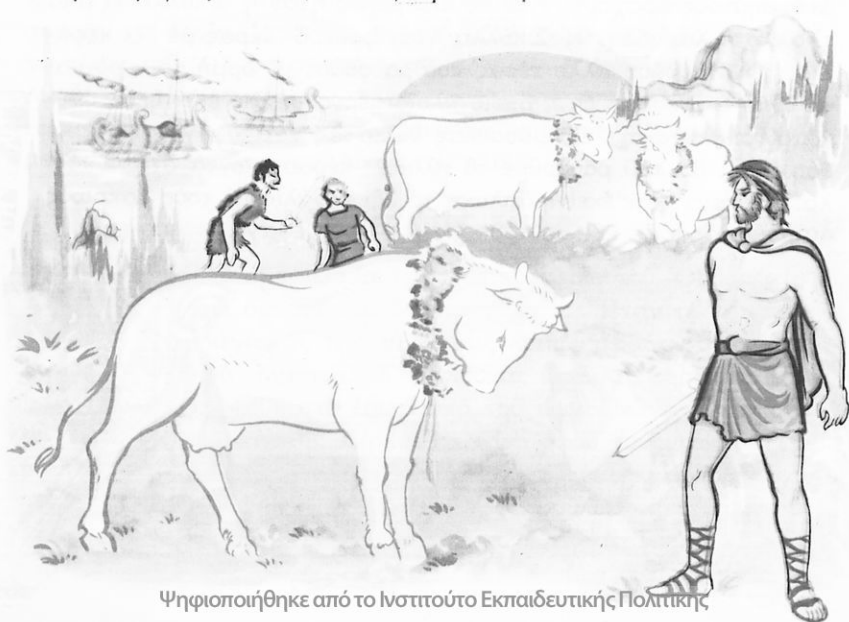
Ἐπειτα ἔφτασαν στὸ στενὸ τῆς Σικελίας, ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ ἀπόκρημνους βράχους. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἦταν ἡ Σκύλλα κι ἀπὸ τ' ἄλλο ἡ Χάρυβδη. Ἡ Σκύλλα ἦταν φοβερὸ τέρας μὲ ἑξὶ κεφάλια κι ἡ Χάρυβδη ἄλλο τέρας πού ρουφοῦσε μὲ ὀρμὴ τὸ νερὸ καὶ πάλι τὸ ξερνοῦσε. Ἔτσι ὅποιο πλοῖο περνοῦσε ἀπ' ἐκεῖ ἦταν ἀδύνατο νὰ γλυτώσῃ. Ὁ Ὀδυσσεάς θελόντας ν' ἀποφύγῃ τὴ Χάρυβδη γιὰτὶ θὰ τοῦ ρουφοῦσε τὸ πλοῖο, πέρασε κοντὰ στὴ Σκύλλα. Ἐξαφνα τότε ἐκείνη ἀπλώσε τὰ ἑξὶ κεφάλια μὲ τοὺς μακριοὺς λαιμούς, ἄρπαξε ἑξὶ συντρόφους καὶ τοὺς ἔφαγε.

8. Τὸ νησί τοῦ "Ἡλίου

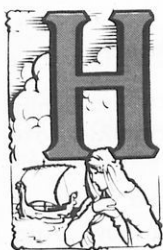

Οταν πέρασαν τὸ στενὸ ἔφτασαν στὸ νησί τοῦ "Ἡ-
λιου. Στὰ καταπράσινα λειβάδια ἔβοσκαν οἱ ὄμορ-
φες καὶ παχιᾶς ἀγελάδες του. Ὁ Ὀδυσσεὺς θυμή-
θηκε τὰ λόγια τοῦ Τειρεσία κι εἰδοποίησε τοὺς συν-
τρόφους νὰ μὴ πειράξουν καμμιά ἀγελάδα γιατί
θὰ καταστραφοῦν. Στὸ μέρος ἐκεῖνο ἔμειναν ἓνα
μῆνα κι ἔσωσαν τὶς τροφές. Ἐνα μεσημέρι ὁ Ὀδυ-
σεὺς πῆγε πρὸ πέρα νὰ προσευχηθῇ στοὺς θεοὺς
γιὰ νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ γυρίσουν στὴν Ἰθάκη. Ἐπειτα ξαπλώ-
θηκε κάτω ἀπὸ ἓνα παχύσκιο δέντρο καὶ τὸν πῆρε ὁ ὕπνος. Οἱ σύν-
τροφοί του τότε βρῆκαν εὐκαιρία κι ἀφοῦ ἔσφαξαν τὶς καλύτερες
ἀγελάδες ἄναψαν φωτιά καὶ τὶς ἔψηναν. Ἀμα ξύπνησε ὁ
Ὀδυσσεὺς κτύπησε στὴ μύτη του ἡ μυρουδιά τοῦ ψητοῦ. Ἀμέσως
γύρισε στοὺς συντρόφους καὶ τοὺς βρῆκε νὰ τρῶνε κρέας. Τοὺς
μάλωσε πικρά ἀλλ' ἦταν ἄργα γιατί τὸ κακὸ εἶχε γίνει. Μετὰ ἔξι
μέρες ἔφυγαν ἀπ' ἐκεῖ κι ἀνοίχτηκαν στὸ πέλαγος. Τότε σηκώθηκε
φοβερὴ τρικυμία καὶ τ' ἄγρια κύματα πῆραν ὅλους τοὺς συντρό-
φους καὶ τοὺς ἔπνιξαν. Κατόπιν ἓνα δυνατὸ κύμα ἔπεσε στὸ πλοῖο
καὶ τὸ σκόρπισε. Καβάληκε τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν καρίνα κι
ἀφοῦ πάλεψε μὲ τὰ κύματα ἐννιά μερόνυχτα, ἔφτασε στὸ νησί
τῆς Ὠγυγίας πού κατοικοῦσε ἡ Καλυψώ.

9. Τὸ νησί τῆς Καλυψῶς

Ἡ νύμφη Καλυψώ ἔμενε σ' ἓνα νησί κατάφυτο ἀπὸ δέντρα καὶ καταπράσινα λειβάδια. Ζοῦσε μόνη της σὲ μιὰ ὁμορφή σπηλιά κι ἔτρωγε νέκταρ καὶ ἀμβροσία. Δέχτηκε λοιπὸν στὴ σπηλιά της μ' εὐγενικὸ τρόπο τὸν ξένο ναυαγό, τὸν ἔντυσε καὶ τὸν ἔτρεφε μὲ τὰ καλύτερα φαγητά, ἐπειδὴ τὸν συμπάθησε τοῦ ὑποσχέθηκε νὰ τὸν κάμῃ ἀθάνατο, ἂν ἔμενε γιὰ πάντα στὸ νησί της. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς ποτὲ δὲν ξεχνοῦσε τὴν Πηνελόπη καὶ τὸν Τηλέμαχο καὶ συ-

χνὰ ἔλεγε:

«Ἄς ἰδῶ ἀπὸ μακριὰ καὶ καπνὸ ν' ἀνεβαίνει ἀπὸ τὸ τζάκι τοῦ παλατιοῦ μου κι ὕστερα, ἄς πεθάνω».

Στὸ νησί τῆς Καλυψῶς ἔμεινε ὁ Ὀδυσσεύς ἑπτὰ χρόνια καὶ τὸν περισσότερο καιρὸ τὸν περνοῦσε στὸ ἀκρογιάλι κοιτάζοντας μὲ βουρκωμένα μάτια τὸ πέλαγος. Ἐπὶ τέλους ἡ Ἀθηνᾶ παρεκάλεσε τὸν πατέρα της τὸ Δία νὰ στείλῃ τὸν Ἑρμῆ στὴν Ὠγυγία, νὰ εἰπῇ τῆς Καλυψῶς νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα τοῦ. Ὁ Δίας τὴν ἄκουσε κι ἔτσι ὁ Ἑρμῆς πῆγε στὴν Καλυψώ καὶ τὴ θρῆκε στὴ σπηλιά της νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰ τραγουδά. Τῆς εἶπε πὼς θέλῃσι τῶν θεῶν εἶναι ν' ἀφήσῃ τὸν Ὀδυσσεύα νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του κι ἔφυγε. Ἡ Καλυψώ μολοντί λυπήθηκε γι αὐτό, ἐπειδὴ δὲ μπορούσε νὰ κάμῃ ἄλλοιῳ, πῆγε στὴν παραλία καὶ εἶπε στὸν Ὀδυσσεύα πὼς εἶναι ἐλεύθερος νὰ φύγῃ. Χαρούμενος τότε ἐκεῖνος ἔφτιασε μιὰ σχεδιά, ἔβαλε μέσα ροῦχα καὶ τροφίμα κι ἀφοῦ ἀποχαιρέτησε τὴν Καλυψώ, πήδησε μέσα κι ἀνοίχτηκε στὸ πέλαγος. Ὁ καιρὸς ἦταν καλὸς καὶ τὸ ταξίδι εὐχάριστο. Ὑστε-

ρα ἀπὸ δέκα ὀκτῶ μερόνυχτα ἀντίκρουσε τὰ θουνὰ τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων, τῆς σημερινῆς Κέρκυρας καὶ χάρηκε. Ἀλλὰ τὴν ὥρα ἐκείνη τὸν εἶδε ὁ Ποσειδῶνας πού γύριζε πάνω στὸ ἄρμα του ἀπὸ κάποιο μακρινὸ ταξίδι. Θέλοντας λοιπὸν νὰ ἐκδικηθῇ τὸν Ὀδυσσέα πού τύφλωσε τὸ γιό του τὸν Πολύφημο, κτύπησε μὲ τὴν τρίαινά του τὴ θάλασσα κι ἀμέσως σηκώθηκαν ἄγρια κύματα καὶ κτυποῦσαν ἀλύπητα τὴ σχεδιά. Ἐνα δυνατὸ κύμα τὴ γύρισε σὲ λίγο ἀνάποδα καὶ τὴν ἔκαμε κομμάτια. Ὁ Ὀδυσσέας καθαλίκευσε τότε ἓνα ξύλο καὶ τρία μερόνυχτα κολυμποῦσε στὴ θάλασσα. Τέλος θγῆκε ὀλόγυμνος στὴν ἐκβολὴ ἑνὸς ποταμοῦ κι ἔπεσε ἀναίσθητος στὴν ἀμμουδιά. Ὑστερα ἀπὸ πολλὰς ὥρες συνῆλθε καὶ τραβήχτηκε στὸ δάσος. Χώθηκε ἐκεῖ σ' ἓνα κοίλωμα μιᾶς γέρικης ἐλιάς, σκέπασε μὲ ξερὰ φύλλα τὸ κουρασμένο του σῶμα καὶ κοιμήθηκε βαθιά.

10. Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησί τῶν Φαιάκων

τὸ μέρος πού θγῆκε ὁ Ὀδυσσέας ἦταν μιὰ ἔρημη ἀκρογιαλιά τοῦ νησιοῦ τῶν Φαιάκων. Βασιλιάς στὸ νησί αὐτὸ ἦταν ὁ Ἀλκίνοος.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ κόρη του Ναυσικᾶ ἔτυχε νὰ πάη μὲ τὶς δοῦλες στὸ ποτάμι νὰ πλύνουν. Ἀμα ἔπλυναν τὰ ροῦχα τὰ ἄπλωσαν στὰ καθαρὰ χαλίκια νὰ στεγνώσουν, κατόπιν λούστηκαν καὶ κάθησαν στὴν ὄχθη νὰ φᾶνε. Μετὰ τὸ φαγητὸ ἄρχισαν νὰ παίζουν τόπι. Σὲ κάποια ὁμῶς στιγμή τὸ τόπι ἀστόχησε κι ἔπεσε στὸ ποτάμι. Ἀπὸ τὶς δυνατὲς φωνὲς τῶν κοριτσιῶν ξύπνησε ὁ Ὀδυσσέας.

Ἐκοψε τότε ἓνα πυκνόφυλλο κλαδὶ καὶ σκεπασμένος μ' αὐτὸ προχώρησε πρὸς τὸ μέρος τῶν κοριτσιῶν. Ἐκεῖνες ἄμα τὸν εἶδαν φοβήθηκαν καὶ σκορπίστηκαν καὶ μόνο ἡ Ναυσικᾶ ἔμεινε στὴ θέση της.

Ὁ Ὀδυσσέας στάθηκε τότε καὶ τῆς λέει μὲ γλυκεῖα φωνή:

«Στὰ πόδια σου προσπέφτω εὐγενικιά μου κόρη. Λυπήσου με. Εἶμαι δυστυχισμένος ναυαγός. Δῶσε μου ἓνα φόρεμα νὰ σκεπαστῶ καὶ λέγε μου σὲ τί τόπο θρίσκομαι». Ἡ Ναυσικᾶ φώναξε τότε τὶς δοῦλες καὶ τοῦ ἔδωκαν ροῦχα καὶ φαγητό. Ἐπειτα τοῦ εἶπε πῶς εἶναι κόρη τοῦ Ἀλκινόου καὶ τὸν συμβούλεψε νὰ παρουσιαστῇ στὴ μητέρα της, Ἀρήτη, νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του. Στὸ μετὰξὺ οἱ δοῦλες φόρτωσαν στ' ἅμάξι

τὰ ροῦχα, ἀνέβηκε κι ἡ Ναυσικᾶ καὶ γύρισαν στὴ πόλι. Ὁ Ὀδυσσεάς πού τὶς ἀκολουθοῦσε ἀπὸ μακριὰ ἔφτασε κι αὐτὸς στὸ παλάτι. Μπαίνοντας μέσα βρέθηκε μπροστὰ στοὺς ἄρχοντες, στὸ βασιλιά καὶ τὴ βασίλισσα πού ἦταν μαζεμένοι στὴ σάλα. Τράβηξε λοιπὸν ἴσια στὴ βασίλισσα καὶ τὴν παρεκάλεσε νὰ μεσιτέψῃ στὸν ἄντρα τῆς νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του. Ὁ Ἀλκίνοος συμπόνεσε τὸν ξένο καὶ τὸν φιλοξένησε στὸ παλάτι του. Τὴν ἄλλῃ μέρα κάλεσε ὅλους τοὺς ἄρχοντες νὰ φᾶνε γιὰ νὰ τιμήσουν καλύτερα τὸν ξένο. Στὸ τραπέζι ὁ τραγουδιστὴς Δημόδοκος τραγούδησε τὸ Δούρειο Ἴππο καὶ ὁ Ὀδυσσεάς δάκρυσε. Τὸν ρώτησαν τότε, ποιὸς εἶναι καὶ γιατί συγκινήθηκε μ' αὐτὸ τὸ τραγούδι. Ἐκεῖνος μὴ μπορώντας πιά νὰ κρυφτῇ, εἶπε πὼς εἶναι ὁ Ὀδυσσεάς. Ἀμέσως ὅλοι ξαφνιάστηκαν καὶ τὸν κοίταζαν σαστισμένοι. ... Κατόπιν ὁ Ὀδυσσεάς ἄρχισε νὰ τοὺς ἱστορῇ μὲ τὴν ἀράδα τί εἶδε καὶ τί ἔπαθε ὥσπου νὰ φτάσῃ στὸ φιλόξενο νησί τους. Συγκινημένοι τότε ἐκεῖνοι ἄκουσαν μὲ θαυμασμό τὸ δοξασμένο ἥρωα.

Τὴν ἄλλῃ μέρα τοῦ ἔδωκαν πολλὰ δῶρα, ἐτοίμασαν ἓνα καλὸ πλοῖο μὲ ναῦτες καὶ τὸν ἔστειλαν στὴν Ἰθάκῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

1. Ὁ Ὀδυσσεάς γνωρίζεται μὲ τὸν Τηλέμαχο

Ὁ πλοῖο ἔσχιζε ἡσυχὰ τὰ κύματα καὶ πρὶν ξημερώσῃ ἄραξε σ' ἓνα ἀπόμερο λιμανάκι τῆς Ἰθάκῃς. Τὴν ὥρα αὐτὴ ὁ Ὀδυσσεάς ἦταν ξαπλωμένος στὴν πρύμνη καὶ κοιμόταν γλυκά. Οἱ ναῦτες χωρὶς νὰ τὸν ξυπνήσουν τὸν ἀπόθεσαν στὴν ἀμμουδιά, ἔβαλαν ἐκεῖ καὶ τὰ δῶρα καὶ γύρισαν στὸ νησί τους.

Εἶχε ἀπλωθῇ παντοῦ ὁ ἥλιος ὅταν ξύπνησε ὁ Ὀδυσσεάς. Περιέργος κοίταξε γύρω του, μὰ δὲ γνώρισε τὸν τόπο γιατί ἡ Ἀθηνᾶ εἶχε ρίξει πυκνὴ καταχνιά. Νόμισε λοιπὸν πὼς θρίσκοταν σὲ ξένο μέρος καὶ λυπήθηκε. Σὲ λίγο βρέθηκε μπροστὰ του ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τοῦ εἶπε πὼς θρίσκεται στὴν Ἰθάκῃ. Ἀμέσως σκόρπισε τὴν καταχνιά κι ὁ Ὀδυσσεάς κατάλαβε πὼς θρίσκεται στὸ ἀγαπημένο νησί του. Δάκρυσε. Τούτῃ τῇ φορᾷ πίστεψε πιά πὼς σώθηκαν τὰ βάσανά του. Ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ ἔδειξε τότε ποῦ νὰ κρύψῃ τὰ δῶρα κι ὕστερα τοῦ εἶπε:

—Τὰ θάνατά σου Ὀδυσσέα δὲν τελείωσαν. Εἶναι τρία χρόνια τώρα πού ἔχουν μαζευτῇ στοῦ παλάτι ὅλοι οἱ πλούσιοι νέοι τῆς Ἰθάκης καί τρῶνε τὴν περιουσία σου. “Ὅλοι τους προσπαθοῦν μὲ δῶρα νὰ πείσουν τὴ γυναῖκα σου νὰ διαλέξῃ ἕναν ἀπ’ αὐτοὺς γιὰ ἄντρα τῆς μὰ ἢ πιστὴ σου Πηνελόπη κλεισμένη στοῦ παλάτι κλαίει κάθε ἡμέρα καί περιμένει πότε νὰ γυρίσῃς.

Καὶ συνέχισε :

—Μεῖνε ἡσυχος καί δὲν θὰ σ’ ἀφήσω ἀβοήθητο. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη νὰ μὴ σέ γνωρίσῃ κανεὶς γιατί κινδυνεύει ἡ ζωὴ σου. Τώρα θὰ σέ κάνω γέρο-ζητιᾶνο καί θὰ τραθήξῃς ἴσια στὸν πιστό σου χειροβοσκὸ Εὐμαῖο. Στὸ μεταξύ ἐγὼ θὰ πάω στὴ Σπάρτη πού θρίσκεται ὁ Τηλέμαχος νὰ τὸν φέρω στὴν Ἰθάκη.

Καὶ μόλις εἶπε αὐτὰ ἀκούμπησε τὸ ραβδί τῆς στὸν Ὀδυσσέα κι ἔγινε ἕνας ἀσπρομάλλης καί καμπούρης γέρο-ζητιᾶνος μ’ ἕνα χιλιομπαλωμένο σακκούλι στὸν ὄμο.

“Ὑστερ’ ἀπ’ αὐτὰ ἡ Ἀθηνᾶ ἔφυγε κι ὁ Ὀδυσσεὺς πῆγε στὴν καλύβα τοῦ χοιροβοσκοῦ. Ὁ Εὐμαῖος δέχτηκε μὲ καλωσύνη τὸν ξένο, ἔσφαξε κατόπιν δυὸ γουρουνάκια, τὰ ἔψησε καί κάθησαν νὰ φᾶνε.

Ἐνῶ ἔτρωγαν ὁ Εὐμαῖος ἔλεγε γιὰ τοὺς κακοὺς μνηστήρες πού καταστρέφουν τὴν περιουσία τοῦ ἀφέντη του κι ἀθέλα ἀναστέναζε.

“Ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ἤξερε ὅλα καί δὲ μιλοῦσε παρὰ σκεφτόταν πὼς θὰ σκοτώσῃ τοὺς μνηστήρες. “Ἀμα ἔφαγαν ὁ Εὐμαῖος ρώτη-

σε τὸν ξένο ποιὸς εἶναι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχεται. Ὁ Ὀδυσσεύς ἐπλά-
σε τότε μιὰ ἱστορία ὅτι εἶναι ἀπὸ τὴν Κρήτη, ὅτι πολλὰ χρόνια
θασανίστηκε στὴ θάλασσα καὶ κάποιο πλοῖο τὸν πέταξε στὸ νησί
νὰ ζητιανέψη. Εἶμαι θέβαιος λέει στὸ τέλος, πῶς ὁ ἀφέντης σου
θὰ γυρίσῃ πολὺ γρήγορα στὴν πατρίδα του. Ὁ Εὐμαῖος ὅμως εἶ-
χε χάσει κάθε ἐλπίδα καὶ δὲν τὸ πίστεψε.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε κι ὁ Τηλέμαχος κι ἔστειλε τὸν Εὐμαῖο
στὴν πόλι νὰ πῇ τῆς μητέρας του ὅτι γύρισε ἀπὸ τὴ Σπάρτη.

“Ὅταν ἔφυγε ὁ Εὐμαῖος, ἡ Ἀθηναῖα μὲ νόημα κάλεσέ ἔξω τὸν
Ὀδυσσεύ, τὸν μεταμόρφωσε σὲ ὠραῖο ἄντρα καὶ τὸν συμβούλεψε
πῶς εἶναι καιρὸς νὰ γνωριστῇ μὲ τὸ παιδί του. Φεύγοντας ἡ Ἀθη-
ναῖα ὁ Ὀδυσσεύς μπῆκε στὴν καλύβη καὶ μόλις τὸν εἶδε ὁ Τηλέμα-
χος ξαφνιασθηκε.

—Ξένε μου, τοῦ λέει τότε ὁ Τηλέμαχος, χωρὶς ἀμφιβολία εἶ-
σαι κάποιος ἀπὸ τοὺς θεοὺς, γιατί προηγούμενα εἶχες τὴν μορφή
ἐνὸς κουρελῆ γέρου καὶ τώρα εἶσαι ἕνας γερὸς ἄντρας μὲ ὁμορ-
φα ροῦχα.

—Ὅχι, παιδί μου, ἀπάντησε ὁ Ὀδυσσεύς. Δὲν εἶμαι κανένας
θεός. Εἶμαι ὁ πατέρας σου.

Τέλος ὁ Τηλέμαχος ἔπαψε ν’ ἀμφιβάλλῃ καὶ πέφτοντας ὁ ἕνας
στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου ἔχυσαν πολλὰ δάκρυα. “Ἀμα ἐτοίμασαν
τὸ φαγητὸ κάθησαν νὰ φᾶνε κι ὕστερα κατέστρωσαν τὸ σχέδιο
πῶς νὰ τιμώρῃσουν τοὺς μνηστῆρες. Κατὰ τὸ θράδυ γύρισε κι ὁ
Εὐμαῖος κι ἀφοῦ ἔφαγαν ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν.

2. Ὁ Ὀδυσσεύς στο παλάτι του

ρωϊ—πρωϊ ὁ Τηλέμαχος ἔφυγε γιὰ τὴν πόλι κι ἀργότερὰ ξεκίνησαν κι ὁ Εὐμαιος μὲ τὸν Ὀδυσσεά. Μπαίνοντας στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ, ἓνα γέρικο σκυλὶ ξαπλωμένο σ' ἓνα σωρὸ κοπριά, μόλις εἶδε τὸν Ὀδυσσεά σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ κούνησε ἑλαφρὰ τὴν οὐρά του. Ἦταν ὁ Ἄργος τὸ πιὸ ἀγαπημένο λαγωνικὸ του. Μολονότι πέρασαν τόσα χρόνια γνώρισε ἀμέσως τὸν ἀφέντη του καὶ θέλησε νὰ τὸν καλοδεχτῇ μὰ δὲν μπορούσε νὰ σηκωθῇ.

Καὶ σὲ λίγο ψόφησε.. Ὁ Ὀδυσσεύς μπῆκε ὕστερα στοῦ παλάτι πού ἦσαν οἱ μνηστῆρες καὶ μόλις τὸν εἶδαν νὰ ζητιανεύῃ ἀρχισαν νὰ τὸν κοροϊδεύουν. Ἕνας μάλιστα ἀπ' αὐτούς, ὁ Ἀντίνοος, μάλωσε τὸν Εὐμαῖο πού ἔφερε στοῦ παλάτι τὸν ἄθλιο ζητιᾶν. Ὁ Ὀδυσσεύς χωρὶς νὰ δώσῃ προσοχὴ στὰ λόγια τοῦ Ἀντίνοου, κάθισε στοῦ σακκούλι του κι ἔτρωγε ἓνα κομμάτι κρέας καὶ ψωμί πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ Τηλέμαχος.

Τὸ θράδου πού ἔφυγαν οἱ μνηστῆρες, ἡ Πηνελόπη κάλεσε τὸν ξένο καὶ τὸν ρώτησε ποιὸς εἶναι κι ἂν ἄκουσε τίποτε γιὰ τὸν Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος κρύβοντας τὴ συγκίνησί του πού ξανάθλεπε τὴ γυναῖκα του, ἔπλασε τὴν ἰδία ἱστορία πού εἶπε στὸν Εὐμαῖο καὶ στο τέλος τὴ θεβαίωσε πὼς ὁ ἄνδρας τῆς θὰ γυρίσῃ πολὺ γρήγορα. Εὐχαριστημένη τότε ἡ Πηνελόπη πρόσταξε νὰ πλύνουν τὰ πόδια τοῦ ξένου κι ὕστερα νὰ τοῦ θάλουν νὰ φάῃ καὶ νὰ τοῦ στρώσουν μαλακὸ κρεβάτι νὰ κοιμηθῇ. «Καλὴ μου βασίλισσα», τῆς εἶπε ὁ Ὀδυσσεύς, «προτιμῶ νὰ κοιμηθῶ κοντὰ στὴ φωτιά κι ἄς πλύνῃ τὰ πόδια μου ἢ πιὸ γριά ὑπηρέτρια».

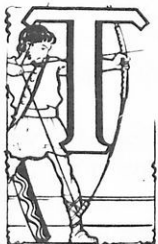
Τότε ἡ γριά Εὐρύκλεια ἔβαλε μπροστά του μιὰ λεκάνη μὲ ζεστὸ νερὸ κι ἄρχισε νὰ τοῦ πλένῃ τὰ πόδια. Μόλις ὅμως τὰ χέρια τῆς ἔφτασαν στοῦ δεξι γόνατο, θρῆκε τὸ θαθὺ σημάδι πού εἶχε κάμει στὸν Ὀδυσσεά ἓνα ἀγριογούρουνο ἅμα ἦταν νέος, τὸν γνώρισε κι ἦταν ἑτοιμὴ νὰ φωνάξῃ τὴν Πηνελόπη. Μὰ ὁ Ὀδυσσεύς πρόλαβε καὶ τῆς ἔκλεισε τὸ στόμα μὲ τὰ χέρια του λέγοντας σιγά:

—Μὴ θγάλης λέξῃ γιατί χάθηκα. Κανεὶς δὲν πρέπει νὰ μάθῃ ἀκόμα πὼς θρίσκομαι στοῦ παλάτι.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔνοιωσε καλὰ τὰ λόγια τοῦ ἀφεντικοῦ τῆς καὶ, κρύβοντας τὴ χαρὰ τῆς, δὲ μίλησε. Ἔτσι ἡ Πηνελόπη πού καθόταν κοντὰ στοῦ τζάκι θυθισμένη σὲ σκέψι γιὰ τὸν ἄντρα τῆς δὲν

κατάλαβε τίποτε. "Υστερα από λίγο ή Πηνελόπη καληνύχτισε τὸν ξένο καὶ πῆγε νὰ κοιμηθῇ.

3. Ὁ Ὀδυσσεὺς σκοτώνει τοὺς μνηστήρες

ἦν ἄλλη μέρα προτοῦ ῥθῇ τὸ μεσημέρι, οἱ μνηστήρες ἦσαν καθισμένοι στῇ μεγάλη αἴθουσα τοῦ παλατιοῦ κι ἔτρωγαν. Σὲ λίγο μπῆκε κι ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ κάθησε σὲ μιὰ γωνιά. Τότε ὁ Τηλέμαχος πρόσταξε καὶ τοῦ ἔφεραν μιὰ καλὴ μερίδα φαγητοῦ. Ἐνῶ λοιπὸν ἔτρωγε ἕνας ἀπὸ τοὺς μνηστήρες, ὁ Κτήσιππος, θέλοντας νὰ πειράξῃ τὸν Τηλέμαχου πὺν τὸν ἔβλεπε νὰ περιποιῇται τὸν ξένο εἶπε:

—Ἀφοῦ ὁ Τηλέμαχος τόσο ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸν ξένο του, θὰ τοῦ προσφέρω κι ἐγὼ κάτι. Κι ἄρπαξε ἕνα κόκκαλο ἀπὸ πόδι βοδιοῦ καὶ τὸν τίναξε μὲ ὀρμὴ στὸν Ὀδυσσεά. Αὐτὸς ὅμως φυλάχτηκε καὶ τὸ κόκκαλο χτύπησε στὸν τοῖχο. Τότε ὁ Τηλέμαχος δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ καὶ τοῦ εἶπε αὐστηρά:

—Εἶχες τύχη Κτήσιππε πὺν δὲ χτύπησες τὸν ξένο, γιὰτὶ ἀλλοιῶς μὲ τὸ δόρυ μου θὰ σὲ ξάπλωνα κάτω νεκρό!

Οἱ μνηστήρες παραξενεύτηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Τηλέμαχου κι ἄρχισαν νὰ διαμαρτύρωνται. Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ μπῆκε στὴν αἴθουσα ἡ Πηνελόπη, ὅμοια μὲ θεὰ κι ὅλοι σώπασαν. Στάθηκε τότε ἀνάμεσα σὲ δυὸ ὑπηρέτριες πὺν κρατοῦσαν ἡ μιὰ τὸ μεγάλο τόξο τοῦ Ὀδυσσεά κι ἡ ἄλλη τῇ θῆκη μὲ τὶς σαῖτες καὶ εἶπε στοὺς μνηστήρες:

—Ἀποφάσισα πιά νὰ πάρω ἕναν ἀπὸ σᾶς γιὰ ἄντρα μου. Ἔτσι δὲν θὰ ὑποφέρῃ καὶ τὸ παιδί μου ἐξ αἰτίας μου. Ὅποιος λοιπὸν μπορέσῃ νὰ τεντώσῃ τὸ τόξο τοῦ Ὀδυσσεά καὶ περάσῃ τῇ σαῖτα ἀπὸ τὶς τρύπες δώδεκα τσεκουριῶν, αὐτὸς θὰ γίνῃ ἄντρας μου.

Οἱ μνηστήρες δοκίμασαν νὰ τεντώσουν τὸ τόξο μὰ κανεὶς δὲν τὸ κατῶρθωσε. Στὸ μεταξύ ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε φανερωθῇ στὸν Εὐμαῖο καὶ τὸ Φιλοίτιο καὶ κατέστρωσαν τὸ σχέδιο πῶς νὰ ἐξοντώσουν τοὺς μνηστήρες. Ἐπειτα ζήτησε κι αὐτὸς νὰ δοκιμάσῃ τὸ τόξο μὰ οἱ μνηστήρες δὲν τὸν ἄφηναν μήπως τοὺς ντροπιάσῃ. Τέλος ὁ Τηλέμαχος πρόσταξε τὸν Εὐμαῖο κι ἔδωκε τὸ τόξο στὸν Ὀδυσσεά. Ἐκεῖνος ἀμέσως τὸ λύγισε καὶ πέρασε τῇ σαῖτα ἀπ' ὅλες τὶς τρύπες τῶν τσεκουριῶν.

Οἱ μνηστήρες ἔμειναν μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα καὶ κοίταζαν τὸ

γέρο ζητιάνο με θαυμασμό. Ὁ Ὀδυσσεύς ἔκανε τότε νόημα στὸν Τηλέμαχο κι ἀμέσως ἐκεῖνος ζώστηκε τὸ σπαθὶ του, πήρε καὶ τὸ κοντάρι στὸ δεξί του χέρι καὶ βρέθηκε πλάϊ στὸν πατέρα του. Ὁ Ὀδυσσεύς τέντωσε πάλι τὸ τόξο, χτύπησε στὸ λαιμὸ τὸν Ἀντίνοο καὶ τὸν ξάπλωσε κάτω νεκρό. Οἱ μνηστήρες νόμισαν πὼς ἔκαμε λάθος κι ἄρχισαν νὰ τὸν βρίζουν καὶ νὰ τὸν φοβερίζουν. Ἀμέσως ὁ Ὀδυσσεύς πέταξε τὰ κουρέλια, ἔπιασε τὴν πόρτα καὶ μ' ἄγρια φωνὴ τοὺς εἶπε:

— "Ἀθλιοὶ! Νομίσατε πὼς δὲ θὰ ξαναγυρίσω καὶ μοῦ τρώγατε ἀλύπητα τὴν περιουσία μου; Καὶ σὰ νὰ μὴ ἔφτανε αὐτὸ ζητούσατε νὰ παντρευτῇτε τὴ γυναῖκα μου καὶ νὰ σκοτώσετε τὸ παιδί μου! Ἦρθε τώρα ἡ ὥρα νὰ πληρώσετε ὅλ' αὐτὰ μὲ τὸ κεφάλι σας.

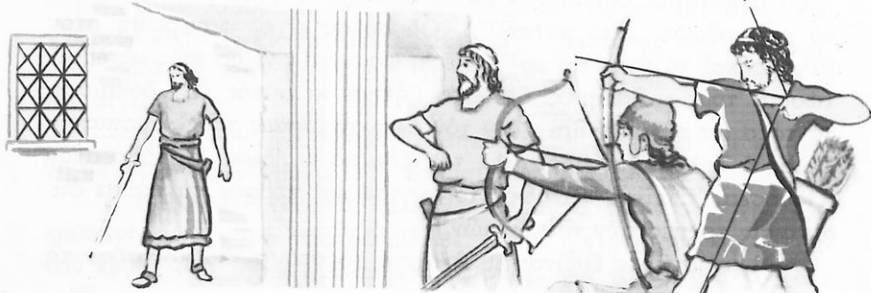
Κι ἄρχισε νὰ σημαδεύη ἕναν - ἕναν καὶ νὰ τὸν σκοτώνῃ. Ἐκεῖνοι τρομαγμένοι ἔτρεξαν νὰ φύγουν μὰ σὰν βρῆκαν τὶς πόρτες κλειστὲς γύρισαν ν' ἀντισταθοῦν. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς ἔχοντας βοηθοὺς τὸν Τηλέμαχο, τὸν Εὖμαιο καὶ τὸν Φιλοίτιο, χτυποῦσε ἀλύπητα, ὥσπου τοὺς σκότωσε ὅλους. Γλύτωσαν μόνον ὁ τραγουδιστὴς Φῆμιος κι ὁ Μέδοντας γιατί καθὼς θεβαίωσε ὁ Τηλέμαχος, πήγαιναν στὸ παλάτι χωρὶς νὰ θέλουν.

4. Ἡ Πηνελόπη γνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά

ετὰ τὸν ἐξολοθρεμὸ τῶν μνηστήρων ὁ Ὀδυσσεύς τιμώρησε δώδεκα δοῦλες ποὺ δὲ φάνηκαν πιστὲς καὶ κατόπιν ἔστειλε τὴν Εὐρύκλεια νὰ φωνάξῃ τὴν Πηνελόπη, ποὺ σ' ὅλο τοῦτο τὸ διάστημα ἡ Ἀθηναίη τὴν εἶχε θυθίσει σὲ γλυκὸν ὕπνο.

Χαρούμενη τότε ἡ Εὐρύκλεια ἀνέθηκε στὸ δωμάτιο τῆς κυρᾶς της, τὴν ξύπνησε καὶ τῆς εἶπε πὼς ὁ ξένος εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς καὶ πὼς σκότωσε ὅλους τοὺς μνηστήρες. Ἡ Πηνελόπη στὴν ἀρχὴ δὲν πίστευε, μὰ ὅταν

βεβαιώθηκε ότι ή Εὐρύκλεια μιλοῦσε σωστά, ντύθηκε γρήγορα καὶ κατέθηκε στήν ἐστία. Ἐκεῖ ἀντίκρουσε τὸν Ὀδυσσεά πού εἶχε ξάναφορέση τὰ κουρέλια τοῦ ζητιάνου. Καθισμένος τότε ἐκεῖνος, κοίταζε κάτω καὶ περίμενε νὰ μιλήσῃ πρώτη ή Πηνελόπη. Ἀλλὰ κι αὐτὴ συγκινημένη δὲ μπορούσε νὰ μιλήσῃ. Τότε ὁ Τηλέμαχος πού ἦταν ἐκεῖ μὲ τοὺς πιστοὺς ὑπηρετές τῆς εἶπε:

—Γιατὶ μητέρα μου εἶσαι τόσο ἄπονη καὶ δὲ μιλᾷς στὸν πατέρα;

—Ἄφησε παιδί μου τὴ μητέρα σου, εἶπε ὁ Ὀδυσσεάς, σὲ λίγο θὰ μὲ γνωρίσῃ.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ πῆγε καὶ φόρεσε ὠραῖα φορέματα. Ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἔκαμε πιὸ ὁμορφο ἅπ' ὅ,τι ἦταν καὶ μεταμορφωμένος ἔτσι, γύρισε καὶ ξανακάθησε ἀντίκρυ στὴ γυναῖκα του. Ἐκεῖνη τότε τὸν ρώτησε γιὰ μερικὰ μυστικά τοῦ παλατιοῦ. Ἀμέσως τὸν γνώρισε καὶ ρίχτηκε στὴν ἀγκαλιά του.

5. Ὁ Ὀδυσσεάς γνωρίζεται μὲ τὸν πατέρα του

Ὀδυσσεάς τὴν ἄλλη μέρα φόρεσε τὰ ἄρματά του, πῆρε καὶ τὸν Τηλέμαχο μὲ τὸ χοιροβοσκὸ καὶ κίνησαν γιὰ τὴν ἐξοχὴ πού θρискόταν ὁ γέρο - Λαέρτης. Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ παλάτι ή Ἀθηνᾶ τοὺς σκέπασε μὲ καταχνιά καὶ κανεὶς δὲν τοὺς ἔβλεπε. Μόλις ἔφτασαν στὸ περιβόλι ὁ Ὀδυσσεάς λέει: «Πηγαίνετε σεῖς στὸ σπίτι τοῦ περιβολιοῦ καὶ ἐτοιμάσετε κάτι γιὰ νὰ φᾶμε. Νά! Πάρτε καὶ τὰ ὅπλα μου. Ἐγὼ θὰ μπῶ στὸ περιβόλι νὰ ἑρῶ τὸν πατέρα μου».

Περνώντας τὸ λαχανόκηπο, βλέπει πιὸ πέρα ἓνα γέρο κακον-
τυμένο νὰ σκαλίζει βουβὸς καὶ λυπημένος κάποιο δέντρο τοῦ πε-
ριβολιοῦ. "Αμα τὸν εἶδε ὁ Ὀδυσσεύς στὴν ἄθλια αὐτὴ κατὰ-
στασι ἀκούμπησε σὲ μιὰ ἀχλαδιὰ κι ἔκλαιε! Κατόπιν μὴ θέλον-
τας νὰ φανερωθῇ ἀμέσως, γιατί ἡ ξαφνικὴ χαρὰμποροῦσε νὰ
φέρῃ τὸ θάνατο στὸν πατέρα του, τὸν πλησίασε σὰν ξένος, τὸν
χαιρέτησε μὲ σεβασμὸ καὶ τοῦ λέει:

—Ὡρα καλὴ σου γέροντά μου. Τίποτε δὲν ἀφήνεις ἀπερι-
ποίητο. Μὰ νὰ μὲ συμπαθήσης ἂν σὲ ρωτήσω κάτι τι: Ἐσὺ στὸ
πρόσωπο καὶ στὴν κορμοστασιά μοιάζεις σὰν βασιλιάς. Δὲν κά-
νεις ὅμως καλὰ πού ἔχεις παραμελήσει τόσο τὸν ἑαυτὸ σου! Ἄ-
λήθεια, δὲν μοῦ λές, ποίανοῦ εἶναι αὐτὸ τὸ περιθόλι; Ἐδῶ εἶναι
ἡ Ἰθάκη; Γιατὶ κάποτε φιλοξένησα ἓναν ἀπὸ δῶ στὸ σπίτι μου
καὶ μοῦ εἶπε πὼς εἶναι γιὸς τοῦ βασιλιᾶ Λαέρτη. Τοῦ χάρισα μά-
λιστα καὶ πολλὰ δῶρα κι ἔφυγε.

Κι ὁ θασανισμένος γέροντας, μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια τοῦ
ἀπαντᾷ:

—Ξένε μου στὴν Ἰθάκη θρίσκεσαι, ἀλλὰ τὸ φίλο σου δὲν θὰ
τὸν θρῆς. "Αχ! ποιὸς ξέρει τί ψάρια στὰ πέλαγα ἢ τί θηρία στὴ
στεριά ξέσχισαν τὸ παιδί μου!

Μὰ δὲ μοῦ λές; Τὸν γνώρισες ἀληθινὰ τὸν ἄμοιρο καὶ ἀπὸ
πότε;

—Εἶναι τώρα πέντε χρόνια ἀπὸ τότε πού ἔφυγε ἀπὸ τὸ σπί-
τι μου, ἀπάντησε ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλὰ κάτι μοῦ λέει πὼς γρήγορα
θὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του.

Ἀκούοντας αὐτὰ ὁ γερο - Λαέρτης πῆρε λίγο χῶμα καὶ σι-
γομιλώντας μόνος του, τὸ σκόρπισε στὸ κάτασπρο κεφάλι του.

Κι ὁ Ὀδυσσεύς μὴ μπορώντας νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τὴ μεγάλη
συγκίνησι ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά του λέγοντας πὼς εἶναι τὸ παιδί
του καὶ πὼς οἱ μνηστήρες θρῆκαν κακὸ θάνατο, ὅπως τοὺς ἄξι-
ζε. Σὰν εἶδε ὅμως πὼς δὲν τὸν πίστευε τοῦ ἔδειξε τὸ σημάδι πού
τοῦ εἶχε κάμει τὸ ἀγριογούρουνο. Κατόπιν τοῦ εἶπε ἓνα - ἓνα τὰ
δέντρα τοῦ περιβολιοῦ πού τοῦ εἶχε χαρίσει ἅμα ἦταν μικρός.
Ὁ γερο - Λαέρτης τότε πιά πίστεψε, ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά τοῦ παι-
διοῦ του κι ἀμέσως λιποθύμησε.

Ὅταν σὲ λίγο συνῆλθε, σήκωσε τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ κι εὐ-
χαρίστησε τὸ Δία πού τὸν ἀξίωσε νὰ ξαναδῇ τὸ παιδί του. Κατό-
πιν γύρισαν στὸ σπιτάκι κι ἐκεῖ ὁ γερο - Λαέρτης λούστηκε, ἔβα-
λε καθαρὰ φορέματα καὶ κάθησαν στὸ τραπέζι πού ἦταν ἑτοιμο
νὰ φᾶνε.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ι. ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ

1. Ἡ Ἑλλάδα πρὸ καὶ μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος δὲν εἶναι ἱστορία ἐνὸς κράτους, παρὰ πολλῶν πόλεων, ἀνεξαρτήτων, πού δὲν κατῴρθωσαν νὰ ἐνωθοῦν καὶ νὰ γίνουν ἓνα ἰσχυρὸν κράτος. Ὡστόσο οἱ κρατοπόλεις αὐτές, ἐπειδὴ εἶχαν συνείδησι κοινῆς καταγωγῆς, τὴν αὐτὴ γλῶσσα καὶ τὴν ἴδια θρησκεία, μὲ τὸν καιρὸ ἀπετέλεσαν τὸ Ἑλληνικὸ ἔθνος πού τόσῃ ἐπίδρασι ἔχει στὴν ἱστορία τῶν λαῶν. Ἡ θρησκεία μάλιστα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, μὲ ἐπὶ κεφαλῇ τὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν, ἔγινε ὁ σπουδαιότερος κρίκος τῶν ἐλληνικῶν πόλεων καὶ ἐνίσχυσε τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας καὶ ἀλληλεγγύης τῶν κατοίκων ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπ' ὅλες τῆς ἀρχαῖες ἐλληνικῆς πόλεις πρωτεύοντα ρόλο εἶχαν : ἡ Ἰωνικὴ Ἀθήνα μὲ φιλελεύθερο πολίτευμα—δημοκρατικὸ—πού ἐδημιούργησε τὸν Ἀττικὸ πολιτισμὸ καὶ ἡ Δωρικὴ Σπάρτη μὲ ἀριστοκρατικὸ πολίτευμα—μοναρχικὸ—πού ἦταν ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ στρατιωτικοῦ πνεύματος. Οἱ δύο αὐτὲς ἰσχυρὲς πόλεις, ἐπειδὴ ἀνῆκαν σὲ ξεχωριστὰ φυλὰς καὶ εἶχαν διαφορετικὸ πολίτευμα, εὕρισκονταν σὲ διαρκὴ ἀνταγωνισμὸ καὶ αὐτὸ ἐξημίωσε πολὺ τὴν πατρίδα μας, ἴσως δὲ καὶ ὅλον τὸν κόσμον.

Καὶ ἐνῶ αὕτη περίπτωσις ἦταν ἡ κατάστασις στὴ Μητροπολιτικὴ Ἑλλάδα, πίσω ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας πού κατοικοῦσαν ἄποικοι "Ἕλληνες—Αἰολεῖς, Ἴωνες καὶ Δωριεῖς—ἰδρύεται τὸ κράτος τῆς Λυδίας, μὲ πρωτεύουσα τὰς Σάρδεεις. Εἶναι ἡ πρώτη ἐπικίνδυνη διεύθυνσις ἐχθρικοῦ κράτους στὴν καρδίᾳ τοῦ Μικρασιατικοῦ ἐλληνισμοῦ πού καὶ αὐτὸς εἶχε σχεδὸν ἀποσυντεθῇ ἀπὸ τοὺς ἐμφυλίου πολέμους. Ἔτσι ὁ βασιλεὺς τῆς Λυδίας Κροῖσος δὲν ἄργησε νὰ ὑποτάξῃ τῆς ἐλληνικῆς πόλεις τῆς Μ. Ἀσίας. Ἦταν ὅμως πολὺ μαλακὸς καὶ οἱ "Ἕλληνες ζοῦσαν κάπως εὐχарιστημένοι. Ἀργότερα φάνηκε νέος ἐχθρὸς πρὸς ἰσχυράς, οἱ Πέρσαι, οἱ ὁποῖοι διέλυσαν τὸ κράτος τῆς Λυδίας καὶ ἔφτασαν ὡς τὸ Αἰγαῖο Πέλαγος. Ἀφοῦ στὸ μεταξύ οἱ Πέρσαι ἀπλώθηκαν ὡς τὴν Αἴγυπτον, τὸν Ε' π.Χ. αἰῶνα, ἔκαμαν μεγάλες ἐκστρατεῖες νὰ ὑποδουλώσουν καὶ τὴν Ἑλλάδα μας. Τούτῃ ὅμως τῇ φορᾷ οἱ ἐλληνικῆς πόλεις ἐνώθηκαν, γιατί μόνον ἔτσι θὰ μπορούσαν νὰ διώξουν ἀπὸ τὰ ἅγια χώματά μας τὸ δάρδαρο εἰσβολέα, πού θέλησε νὰ ἐξαφανίσῃ τὸν Ἑλληνισμό.

Οἱ πόλεμοι τῶν Ἑλλήνων κατὰ τῶν Περσῶν στὴν ἀρχὴ ἦσαν ἀμυντικοὶ γιατί ἔγιναν μέσα στὴ χώρα μας. Ἔτσι μὲ τὴν ἀπαράμιλλη ἀνδρεία τους οἱ ἀρχαῖοι πρόγονοί μας νίκησαν τοὺς Πέρσας στὸ Μαραθῶνα (490 π.Χ.), στὴ Σαλα-

μῖνα (480 π.Χ.), στις Πλαταιές (379 π.Χ.) και τούς ανάγκασαν νά φύγουν ντροπισσόμενοι και νά μὴν ξαναγυρίσουν στήν Ἑλλάδα.

Ἀπό τίς ἐνδοξες αὐτές νίκες τους οἱ Ἕλληνες, παίρνοντας θάρρος, μετέφεραν κατόπιν τὸν πόλεμο στὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας κι ἔδωσαν τὴν ἐλευθερία στὸν ἐκεῖ ἐλληνικὸ κόσμο.

2. Ἡ Ἑλλάδα μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς περσικοὺς πολέμους οἱ Ἕλληνες κάπως ἡσύχασαν κι ἡ Ἀθήνα, ἐπὶ Περικλῆ, ἔφτασε σὴν πρὸ μεγάλη τῆς ἀκμῇ. Ὁ πλοῦτος ὅμως κι ἡ δόξα τῆς Ἀθήνας κίνησαν τὸ φθόνο τῆς Σπάρτης καὶ τῆς Κορίνθου καὶ τὰ παλιὰ μίστη ἀναψαν. Ἀποτέλεσμα τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ἀνταγωνισμοῦ ἦταν νά γίνη ὁ μεγαλύτερος ἐμφύλιος πόλεμος τῶν Ἑλλήνων, ποὺ ἔμεινε γνωστὸς σὴν ἱστορία μὲ τ' ὄνομα : **Πελοποννησιακὸς πόλεμος**. Κράτησε 27 ὁλόκληρα χρόνια, ἀπὸ τὸ 431 ὡς τὸ 404 π.Χ. Τέλος κατέρρευσε τὸ πλοῦσιον Ἀθηναϊκὸ κράτος καὶ τὴν ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαβε ἡ Σπάρτη.

Οἱ Σπαρτιάτες ὅμως φάνηκαν ἀδέξιοι νά διοικήσουν τοὺς ἄλλους Ἕλληνες κι ἔτσι ἡ Ἀθήνα, ἡ Θήβα, ἡ Κόρινθος καὶ τὸ Ἄργος ἔκαμαν συμμαχία κατὰ τῆς Σπάρτης. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ συναντήθηκαν σὴν **Ἀλίστρο**, κοντὰ σὴν Κωπαῖδα, τὸ 395 π.Χ. κι ἐκεῖ νικήθηκε ὁ σπαρτιατικὸς στρατός. Ἡ Σπάρτη τότε ἀνεκάλεσε τὸν Ἀγχισίλο ἀπὸ τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ ποὺ εἶχε ἐκστρατεύσει μὲ 10.000 στρατὸ, νά πολεμήσῃ τοὺς Πέρσες. Ὁ Ἀγχισίλαος τότε μὲ λύπη σταμάτησε τὸν πόλεμο καὶ ἀκολουθώντας τὸ δρόμο τοῦ Ξέρξη γύρισε ἀπὸ τῇ Θράκῃ, σὴν Ἑλλάδα. Στὴν πόλιν **Κορώνεια** τῆς Βοιωτίας συναντᾷ τὸν ἀντίπαλο στρατό, τὸν νικᾷ ἀλλὰ πληγώνεται κι ὁ ἴδιος. Στὸ μεταξὺ οἱ σύμμαχοι εἶχαν γίνει ἰσχυροὶ κι ὁ πόλεμος κράτησε ἀκόμῃ ἐννιά χρόνια, ἀπὸ τὸ 395 ὡς τὸ 386. Οἱ Σπαρτιάτες βλέποντας τότε πῶς ἀπομονώθηκαν ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες ζήτησαν συμμαχία μὲ τοὺς Πέρσες κι ὑπέγραψαν μ' αὐτοὺς τὴν **Ἀνταλκίδειο εἰρήνην**, τὸ 387, πολλὴ ταπεινωτικὴ γιὰ τοὺς Ἕλληνες. Σύμφωνα μ' αὐτὴν οἱ ἐλληνικὲς πόλεις ἔγιναν αὐτόνομες χωρὶς νά ἔχουν δικαίωμα νά κάνουν μεταξὺ τους καμμιὰ συμμαχία. Ἔτσι οὐσιαστικὰ τίς κυβερνοῦσαν οἱ Πέρσαι.

Ἀπὸ τὸ χάος ποὺ ὑπῆρχε τότε σὴν Ἑλλάδα ἀνεπήδησε μιὰ ἰσχυρὴ δύναμις ἡ Θήβα, χάρις στοὺς δυὸ καλοὺς στρατηγούς της, τὸν Ἐπαμεινώνδα καὶ τὸν Πελοπίδα. Οἱ Σπαρτιάτες γιὰ νά ταπεινώσουν τοὺς Θηβαίους στέλνουν τὸν βασιλεῖα τους Κλεόμβροτο μὲ 10.000 στρατό, ἀλλὰ νικιέται στὴ Λεοντρεα (Ἰούλιος τοῦ 371). Ἀπὸ τότε τὴν ἡγεμονία τῆς Ἑλλάδος ἀνέλαβε ἡ Θήβα ἀλλ' αὐτὸ δὲν κράτησε πολὺ γιὰτὶ οἱ δυὸ στρατηγοὶ της σκοτώθηκαν πολεμώντας τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδας τους.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Ἐπαμεινώνδα καὶ τοῦ Πελοπίδα κατέρρευσε ἡ ἡγεμονία τῆς Θήβας ἀλλὰ κι ἡ Ἀθήνα μὲ τὴ Σπάρτη εἶχαν πρὸ ἐξαντληθῇ ἀπὸ τὸν ἐμφύλιον πόλεμο. Τότε μπῆκε στὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος ἓνα ἄλλο ἱστορικὸ πρόσωπο, ὁ Φίλιππος, ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'.

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

1. Τὸ Μακεδονικὸ Ἑλληνικὸ κράτος

πάνω ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο ἀπλώνεται ἡ Μακεδονία μὲ ψηλά βουνά, εὐφορες πεδιάδες καὶ μεγάλα ποτάμια. Οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας εἶναι καὶ αὐτοὶ Ἕλληνες, γιατίι κατάγονται ἀπὸ τοὺς Δωριεῖς καὶ μιλοῦν ἑλληνικά. Οἱ περισσότεροι ἀπ' αὐτοὺς ἦσαν στὰ χρόνια ἐκεῖνα βοσκοὶ καὶ γεωργοί. Ἐπειδὴ δὲν εἶχαν τὴν τύχη τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ποὺ εὗρηκαν στὸ Αἰγαῖο ἕνα ἀναπτυσσόμενο πολιτισμὸ καὶ ἐπηρεάσθησαν ἀπ' αὐτόν, κι ἐπειδὴ ἀκόμη ἦταν δύσκολο νὰ ἐπικοινωνοῦν μὲ τὴ νότια Ἑλλάδα, γιὰ πολὺ καιρὸ οἱ Μακεδόνες ἔμειναν ἀπολίτιστοι. Σιγὰ - σιγὰ ἦρθαν σὲ συνάφεια μὲ τοὺς Ἀθηναίους, ποὺ εἶχαν ἀποικίες στὰ παράλια, κι ἀφωμοίωσαν τὸν πολιτισμὸ τους.

Τὸ Μακεδονικὸ ἑλληνικὸ κράτος ὀργανώθηκε, ὕστερ' ἀπὸ πολλοὺς ἀγῶνες, μὲ τοὺς θάρβαρους γειτονικοὺς λαοὺς, ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες βασιλεῖς, ποὺ διοικοῦσαν μὲ τὴ βοήθεια τῶν εὐγενῶν. Ἐπειδὴ οἱ εὐγενεῖς ἀποτελοῦσαν τὴν στρατιωτικὴ ἀκολουθία τοῦ βασιλεῖ, λέγονταν «ἐταῖροι» δηλ. σύντροφοι. Στὴν ἀρχὴ πρωτεύουσα τοῦ κράτους ἦταν οἱ Αἰγές, ἐκεῖ ποὺ εἶναι σήμερα ἡ Ἐδεσσα. Ἐπειτα, ἔγινε ἡ Πέλλα, κοντὰ στὰ σημερινὰ Γιαννιτσά. Ὅταν θασίλευε ὁ Ἀμύντας ὁ Α' ἡ Μακεδονία ὑποτάχθηκε, μετὰ τὸ 512 π.Χ., στοὺς Πέρσες. Ἀργότερα, ποὺ θασιλιάς ἔγινε ὁ γιὸς τοῦ Ἀμύντα ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α' (498 - 454 π.Χ.), τὸν ἀνάγκασαν οἱ Πέρσαι νὰ ἐκστρατεύσῃ μαζί τους στὴ νότιο Ἑλλάδα. Ἐκεῖ ὁ Ἀλέξανδρος εἰδοποίησε τοὺς Ἕλληνες γιὰ τὸ σχέδιο τοῦ Μαρδονίου, πρὶν γίνῃ ἡ μάχη τῶν Πλαταιῶν, κι εὕρισκόνταν σὲ μυστικὴ ἐπαφὴ μαζί τους. Ὅταν ἔφυγαν οἱ Πέρσαι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ἔγινε πάλι κι ἡ Μακεδονία ἐλεύθερη. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ὁ Α' πῆρε μέρος στοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες, ὅπου γίνονταν δεκτοὶ μόνο Ἕλληνες.

Μεγάλη πρόοδο γνώρισε η Μακεδονία στην εποχή που θασίλευε ο 'Αρχέλαος (413 - 399 π.Χ.). Ο 'Αρχέλαος έκτισε πολλές πόλεις, τις ένωσε με δρόμους, ώργάνωσε καλά τὸ κράτος του και φρόντισε νὰ εισαγάγῃ στὴ χώρα του τὰ γράμματα, τὶς τέχνες καὶ τὴν παιδεία τῆς νότιας Ἑλλάδος. Τότε διάφοροι καλλιτέχνες, ποιητές καὶ φιλόσοφοι ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐλληνικὲς πόλεις ἔρχονταν μὲ πρόσκλησι στὴν Πέλλα, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Εὐριπίδης. Στὸ θέατρο τῆς πρωτεύουσας παίζονταν οἱ ἐλληνικὲς τραγωδίες καὶ κωμωδίες. Γίνονταν ὀλυμπιακὲς γιορτές, καὶ γενικὰ ἡ Μακεδονία ἔγινε τὸ Βόρειο κέντρο τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ 'Αρχελάου ἔγιναν πολλές ταραχές στὴ Μακεδονία. ὥπου ἔνινε βασιλιάς ὁ Φίλιππος Β'. "Ὅταν ὁ Φίλιππος ἦταν ἀκόμη 15 χρονῶν, μῆκε στὴ Μακεδονία ὁ Πελοπίδας καὶ τὸν πῆρε μαζί μὲ ἄλλους ὁμηρο στὴ Θήβα. Ἐκεῖ ἔμεινε τρία χρόνια καί, ἐπειδὴ ἦταν πολὺ ἔξυπνος, ἀπόκτησε μεγάλη μόρφωσι. "Ἐμαθε ἀκόμη τὴ στρατιωτικὴ τέχνη, τὶς συνήθειες, μὰ καὶ τὰ μίση πού εἶχαν μετὰ τὸν οἱ ἐλληνικὲς πόλεις.

"Ὅταν ὁ Φίλιππος ἐλευθερώθηκε ἀπὸ ὁμηρος, διωρίσθηκε διοικητῆς μιᾶς ἐπαρχίας τοῦ Μακεδονικοῦ κράτους ἀπὸ τὸν ἀδελφὸ του Περδίκκα πού ἦταν βασιλιάς. Κατόπιν, ὅταν ὁ Περδίκκας πέθανε καὶ ὁ γυιὸς του διάδοχος τοῦ θρόνου Ἀμύντας ἦταν ἀνήλικος, ὁ Φίλιππος ἔγινε ἀντιβασιλιάς κι ἀνέλαβε τὴν ἀντιβασιλεία. Ἡ χώρα εὐρισκόταν τότε σὲ μεγάλο κίνδυνο, οἱ γειτονικοὶ θάρβαροι λαοὶ ἀπειλοῦσαν νὰ τὴν διαλύσουν καὶ χρειαζόταν γερὸ τιμόνι στὸ κράτος. "Ἔτσι ὁ Φίλιππος ἔγινε ὁ ἴδιος βασιλιάς, ἀφοῦ σταθεροποίησε τὸ θρόνο του. "Ἀρχισε νὰ ἐξουδετερῶνῃ τοὺς λαοὺς, πού τὸν ἀπειλοῦσαν μὲ δωροδοκίες τῶν ἀρχηγῶν τοὺς ἦ μὲ τὰ ὄπλα. Γιὰ νὰ πετύχῃ τὸ σκοπὸ του, ὠργάνωσε λοιπὸν καλὰ τὸ Μακεδονικὸ στρατὸ κι εὐρῆκε ἕναν ἄλλο τρόπο παρατάξεως, τὴ Μακεδονικὴ φάλαγγα. Σύμφωνα μ' αὐτὴν παρέτασσε τοὺς στρατιῶτες σὲ ἑξὶ σειρὲς καὶ κάθε στρατιώτης εἶχε ἕνα δόρατο μακρὺ ὡς 6,30 μέτρα, πού λεγόταν «σάρισσα». Ἡ μύτη τοῦ δόρατος τῆς τελευταίας σειρᾶς ἀπείχε ἕνα μέτρο μπροστὰ ἀπὸ τὴν πρώτη καὶ σχηματιζόταν δάσος ἀπὸ λόγχεις.

Μὲ τὴν στρατιωτικὴν τοῦ ἰδιοφυΐα ὁ Φίλιππος, πού ἦταν παλαιὸς μαθητῆς τοῦ Πελοπίδα καὶ τοῦ Ἐπαμεινώνδα στὴ Θήβα καὶ χάρις στὴν διπλωματία του, ἔθεσε σὲ ἐφαρμογὴ τὸ ὄνειρό του νὰ κάμῃ ἕνα ἐνιαῖο ἐλληνικὸ κράτος. Γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ὀλοκληρώσῃ τὸ σχέδιό του, περιστοιχιζόταν ἀπὸ Συμβούλιο πού τὸ ἀποτελοῦσαν σοφοὶ καὶ δοξασμένοι ἄνδρες, ὄχι μόνο ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἀλλὰ κι ἀπὸ ὀλόκληρὴ τὴν Ἑλλάδα.

2. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους.

Μάχη τῆς Χαιρώνειας

Ἐ τὸν ἰσχυρὸ στρατὸ καὶ τὸ ἱππικὸ τοῦ ὁ Φίλιππος κατάρθωσε νὰ νικήσῃ ὅλους τοὺς γειτονικοὺς λαοὺς καὶ νὰ μεγαλώσῃ τὸ κράτος, ὥς τὸ Νέστο ποταμὸ. Ἐπειτα κατέλαβε τὶς ἑλληνικὰς ἀποικίας ποὺ ἦσαν στὰ παράλια καὶ πρῶτες τὶς πόλεις Ἀμφίπολι, στὶς ἐκβολὰς τοῦ Στρυμόνα καὶ τὴν Πύδνα (357 π.Χ.). Τότε κατέλαβε καὶ τὴν πόλιν Κρηνίδες (χωριὸ σήμερα) κοντὰ στὸ Παγγαῖο, ὀνομαστὴ γιὰ τὰ πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ τὴν ὠνόμασε Φιλίππους. Ὁ Φίλιππος ἔκαμε ἐπίσης ἐκστρατεία πρὸς τὴν Χαλκιδικὴ καὶ κυρίευσε, τὸ 356 π.Χ., τὴν πόλιν Ποτίδαια. Ὅταν ὅλες οἱ περιοχὲς ἀπορροφήθηκαν ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες, οἱ θλέψεις τοῦ Φιλίππου στράφηκαν πιά στὴ Νότιο Ἑλλάδα.

Στὸ μεταξύ ὁ Δημοσθένης, ποὺ εἶχε καταλάβει τὰ σχέδια τοῦ Φιλίππου, μὲ πατριωτικοὺς λόγους, ποὺ ἔβγανε στὴν Ἀθήνα, καλοῦσε ὅλους τοὺς Ἕλληνες νὰ ἐνωθοῦν γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσουν τὸ Φίλιππο. Ἀλλ' οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνῶ ἄκουαν μὲ ἐνθουσιασμὸ τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένη ποὺ ὠνομάσθηκαν Φιλίππικοί, δὲν ἔκαμαν καμμιὰ ἐνέργεια.

Τότε ἕνας νέος ἐμφύλιος πόλεμος, ποὺ διαίρεσε τοὺς Ἕλληνες, ἔδωσε στὸν Φίλιππο τὴν ἀφορμὴ νὰ ἀναμειχθῇ στὶς ὑποθέσεις τους:

Οἱ Φωκεῖς καλλιέργησαν μερικὰ κτήματα ποὺ ἀνῆκαν στὸ Μαντεῖο τῶν Δελφῶν. Αὐτὸ οἱ Ἕλληνες τὸ θεώρησαν ἱεροσυλία κι οἱ Θηβαῖοι, ποὺ μισοῦσαν τοὺς Φωκεῖς, ἔπεισαν τὸ Ἀμφικτυονικὸ Συνέδριον καὶ τοὺς τιμώρησε μὲ βαρὺ πρόστιμο. Μὰ οἱ Φωκεῖς δὲν ἤθελαν νὰ πληρώσουν κι ἔτσι τὸ Συνέδριον τοὺς κήρυξε τὸν ἱερὸ πόλεμον κι ἀνέθεσε στοὺς Θηβαίους, στοὺς Λοκροὺς καὶ στοὺς Θεσσαλοὺς νὰ τοὺς τιμωρήσουν. Τοὺς Φωκεῖς τοὺς βοήθησαν οἱ Ἀθηναῖοι μὲ τοὺς Σπαρτιᾶτες κι ἔτσι ὁ ἐμφύλιος πόλεμος κράτησε ἐννιά χρόνια. Στὸ τέλος οἱ Θηβαῖοι, βλέποντας πὼς θὰ νικηθοῦν, ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τὸ Φίλιππο. Ἐκεῖνος τότε εὗρηκε τὴν εὐκαιρίαν ποὺ περίμενε καὶ χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ μπήκε μὲ στρατὸ στὴ Θεσσαλία, κατέθηκε ἀπ' ἐκεῖ στὴ Φωκίδα καὶ τὴν κατέλαβε μ' εὐκολία. Ἐπειτα συνεκάλεσε τὸ Ἀμφικτυονικὸ συνέδριον κι αὐτό, σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξίν του, πῆρε αὐτὲς τὶς ἀποφάσεις:

1) Νὰ διαλυθοῦν οἱ Φωκεῖς σὲ πολὺ μικρὰ χωριά.

2) Νὰ πληρώνουν στὸ Μαντεῖο 50 τάλαντα τὸ χρόνον ὥσπου νὰ καλύψουν τὰ χρήματα ποὺ πῆραν. Καὶ

3) Νὰ μὴν παίρνουν μέρος στὸ Ἀμφικτυονικὸ συνέδριον, τοὺς δὲ ψήφους των νὰ τοὺς πάρῃ ὁ Φίλιππος.

Μὲ τὴν ἀπόφασιν αὕτῃ ὁ Φίλιππος μπήκε πιά στὰ πράγματα τῆς Νοτίου Ἑλλάδος καὶ σχεδὸν αὐτὸς διηύθυνε τὸ Ἀμφικτυονικὸ συνέδριον. Ὡστόσο δὲν ἄργησε νὰ δημιουργηθῇ νέα προστριβή. Ἀς ἰδοῦμε κι αὕτη:

Κατὰ τὸ 339 οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφισσας καλλιέργησαν μερικὰ κτήματα τοῦ Μαντείου καὶ τὸ Ἀμφικτυονικὸ συνέδριον τοὺς τιμώρησε

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

μέ βαρὺ πρόστιμο. Ἐπειδὴ δὲν ἤθελαν νὰ τὸ πληρώσουν, τὸ συνέδριο κάλεσε τὸ Φίλιππο νὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Ὁ Φίλιππος πῆρε τότε 30.000 πεζοὺς καὶ 2.000 ἵππεις, πέρασε γρήγορα τὶς Θερμοπύλες, κατέλαβε τὴν πόλιν Ἐλάτεια καὶ τὴν ὠχύρωσε νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴ συγκοινωνία μὲ τὶς Θερμοπύλες. Κατόπιν ἔστειλε μέρος τοῦ στρατοῦ του καὶ κατέλαβε τὴν Ἀμφισσα. Τώρα πιά φανερώθηκε τὸ κατακτητικὸ σχέδιον τοῦ Φιλίππου καὶ ἔτσι ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἄφησαν τὶς διχόνοιες καὶ ἐνώθηκαν γιὰ ν' ἀντιμετωπίσουν τὸν κοινὸ κίνδυνον. Γιὰ τὴν ἔνωσιν αὕτὴ πολὺ ἐργάσθηκε ὁ ρήτορας Δημοσθένης.

Γρήγορα οἱ Ἕλληνες τῆς Νοτίου Ἑλλάδος συγκέντρωσαν 30.000 στρατό, καὶ συνάντησαν τὸν στρατὸ τοῦ Φιλίππου στὴν πόλιν Χαίρωνεια, τὸ 338 π.Χ.

Ὁ Φίλιππος εἶχε μαζί του ὡς ἀρχηγὸ τοῦ ἱππικοῦ τὸν γιὸν του Ἀλέξανδρον, ποὺ ἦταν τότε 18 χρονῶν. Ἀπέναντι στὸν Ἀλέξανδρον παρατάχθηκαν οἱ Θηβαῖοι μὲ τὸν Ἱερὸ Λόχον καὶ ἀπέναντι στὸ Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι. Σὲ λίγο ἄρχισε ἡ μάχη καὶ κράτησε πολλὰ ὥρες. Οἱ Ἕλληνες τῆς Νοτίου Ἑλλάδος πολεμοῦσαν μὲ πείσμα, μὰ δὲν μπορούσαν νὰ ἀναμετρηθοῦν μὲ τὰ μακριὰ δόρατα τῶν Μακεδόνων. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος ὤρμησε μὲ τὸ ἱππικὸν του κατὰ τῶν Θηβαίων καὶ ἔσπασε τὴν παράταξίν τους. Ὁ στρατηγὸς τους σκοτώνεται καὶ οἱ 300 ἱερολοχίτες πέφτουν νεκροὶ στὴν μάχη. Οἱ σύμμαχοι βλέποντας πὼς θὰ κυκλωθοῦν ἔφυγαν, ἀφήνοντας στὸ πεδίο τῆς μάχης 1.000 νεκροὺς καὶ 2.000 αἰχμαλώτους. Ἔτσι ὁ Φίλιππος κέρδισε τὴ μάχη. Ὡστόσο ἐπέτρεψε στοὺς συμμάχους νὰ θάψουν τοὺς νεκροὺς των. Ἀργότερα στὸ μέρος ἐκεῖνο ἔστησαν ἕνα μαρμάρينو λιοντάρι, ποὺ σώζεται ὡς τὰ σήμερα, γιὰ νὰ θυμίζῃ τὴν μάχην τῆς Χαίρωνειας.

Μετὰ τὴν νίκη ὁ Φίλιππος κατέβηκε στὴν Κόρινθον καὶ ἐκεῖ κάλεσε σὲ Συνέδριον τοὺς Ἕλληνες. Ὅλες οἱ πόλεις ἔστειλαν ἀντιπροσώπους, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Σπάρτη. Στὸ Συνέδριον αὐτὸ ὁ Φίλιππος τοὺς ἀνεκοίνωσε πὼς σκέδιον τοῦ εἶναι νὰ ἐνωθοῦν ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Κατόπιν ζήτησε νὰ τὸν βοηθήσουν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Ἀσίας, γιὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς Πέρσας ποὺ κατέστρεψαν τὴν Ἑλλάδα. Τὸ Συνέδριον ἀποφάσισε νὰ τοῦ δώσουν οἱ Ἕλληνες στρατὸ καὶ πλοῖα γιὰ τὴν ἐκστρατεία καὶ τὸν διώρισε ἀρχιστράτηγον ὅλης τῆς Ἑλλάδος.

Ὑστερα ὁ Φίλιππος γύρισε στὴ Μακεδονία καὶ ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζεται γιὰ τὴ μεγάλη ἐκστρατεία. Μὰ δὲν ἦταν γραφτὸ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ σκέδιόν του. Ἐνῶ γίνονταν οἱ γάμοι τῆς κόρης του Κλεοπάτρας μὲ τὸ βασιλιὰ τῆς Ἠπείρου, ἕνας σωματοφύλακάς του ποὺ τὸν ἔλεγαν Πausανία, τὸν σκότωσε. Τὸ μεγάλο σκέδιον τοῦ Φιλίππου ἐξετέλεσε, καθὼς θὰ μάθωμε ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, ὁ γιὸς του Ἀλέξανδρος.

3. Ο Μέγας Ἀλέξανδρος

Ο Μέγας Ἀλέξανδρος γεννήθηκε στην Πέλλα τὸ 356 π.Χ. κι ἦταν γυιὸς τοῦ Φιλίππου καὶ τῆς Ὀλυμπιάδος. Ἦταν ψηλὸς καὶ ξανθός, μὲ ἀσυνήθιστη τόλμη. Οἱ γονεῖς του φρόντισαν νὰ τοῦ δώσουν καλὴ ἀνατροφή καὶ τὸν παρέδωσαν στοὺς πιὸ καλοὺς δασκάλους τῆς ἐποχῆς. Ἀμα ἔγινε δεκατριῶν χρονῶν ἀνέλαβε νὰ τὸν μορφώση ὁ πιὸ μεγάλος φιλόσοφος τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ὁ Ἀριστοτέλης, πού καταγόταν ἀπὸ τὰ Στάγειρα τῆς Χαλκιδικῆς. Αὐτὸς τὸν δίδαξε τὴν ἑλληνικὴ φιλοσοφία καὶ τὸν ἔμαθε νὰ διαβάξῃ καὶ ν' ἀγαπᾷ τὰ ἑλληνικὰ συγγράμματα. Ἀπ' ὅλα ὁ Ἀλέξανδρος ἀγάπησε μὲ πάθος τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν εἶχε πάντοτε μαζί του. Ἦθελε κι αὐτὸς νὰ μοιάσῃ τοῦ Ἀχιλλέα.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ γράμματα ὁ Ἀλέξανδρος ἀγάπησε τὴ γυμναστικὴ καὶ πρὸ παντὸς τὴν ἵππασία. Κάποτε χάρισαν στὸν πατέρα του ἕνα ζωηρὸ ἄλογο, πού τὸ ἔλεγαν Βουκεφάλα, μὰ κανεῖς δὲ μπορούσε νὰ τὸ δαμάσῃ. Ὁ Ἀλέξανδρος ζήτησε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν πατέρα του νὰ τὸ δοκιμάσῃ κι αὐτὸς τοῦ τὸ ἐπέτρεψε. Μόλις πήρε τὸ ἄλογο εἶδε πὼς φοβᾶται ἀπὸ τὸν ἴσκιό του. Τὸ πιάνει λοιπὸν ἀπὸ τὸ χαλινάρι, τὸ γυρίζει νὰ βλέπῃ κατὰ τὸν ἥλιο καί, πρὶν ἐκεῖνο προλάβῃ νὰ κινηθῇ, εὐρέθηκε στὴ ράχη του. Ἰὸ ἄλογο μόλις αἰσθάνθηκε ἐπάνω του τὸν τολμηρὸ ἀναβάτη, ἀμέσως ἄρχισε νὰ τρέχῃ κι ὕστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα... τὸ γύρισε ἡμερο κι ἥσυχο. Οἱ στρατηγοὶ κι ἄλλοι πού εὐρέθησαν ἐκεῖ, θαύμασαν τὴν τόλμη τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ὁ πατέρας του δακρυσμένος τότε φιλεῖ τὸ παιδί του καὶ τοῦ λέει: «Ζήτησε παιδί μου μεγαλύτερο βασίλειο γιατί ἡ Μακεδονία δὲ σὲ χωράει».

Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκολούθησε τὸν πατέρα του σὲ πολλοὺς πολέμους. Σὲ ἡλικία 18 χρονῶν, ὅπως ξέρουμε, πήρε μέρος ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ στὴ μάχη τῆς Χαιρώνειας καὶ διέλυσε τὸν Ἱερὸ Λόχο τῶν Θηβαίων. Ἡ φιλοδοξία ὅμως τοῦ Ἀλεξάνδρου δὲν εἶχε ὅρια. Ἀμα νικοῦσε ὁ πατέρας του ἢ κυρίευε καμμιά πόλι, συχνὰ ἔλεγε μὲ παράπονο: «Μὰ ὅλα θέλει νὰ τὰ καταλάβῃ ὁ πατέρας μου! Δὲν θ' ἀφήσῃ τίποτα καὶ γιὰ μένα;»

“Όταν πέθανε ο Φίλιππος έγινε ο Ἀλέξανδρος βασιλιάς, σὲ ἡλικία 20 χρονῶν. Τὸ κράτος του τότε εὐρισκόταν σὲ μεγάλη ἀνωμαλία κι ἔπρεπε νὰ ἐξασφαλισθῇ ἀπὸ πολλοὺς κινδύνους. Πρῶτα - πρῶτα ὁ θρόνος του δὲν ἦταν ἀσφαλισμένος καὶ ἐξ ἄλλου ἔπρεπε νὰ χτυπήσῃ καὶ τοὺς Ἕλληνες, ποὺ ἄρχισαν νὰ κινοῦνται γιὰ ἐπανάστασι. Ἀλλ’ ὁ Ἀλέξανδρος, μολοντί ἦταν νέος, εἶχε ἀποκτήσῃ μεγάλη πείρα στὴ διοίκησι καὶ στὸν πόλεμο. Ἔτσι ἀφοῦ ἐξῶντωσε αὐτοὺς ποὺ ἤθελαν νὰ τοῦ πάρουν τὸ θρόνο, μπήκε στὴν Ἑλλάδα, ποὺ τὴν εἶχε ἀναστατώσει ὁ Δημοσθένης μὲ τὰ κηρύγματά του. Πρὶν οἱ Ἕλληνες προλάβουν νὰ ἐτοιμαθοῦν, εὐρισκόταν στὴ χώρα τους καὶ ματαίωσε τὰ σχέδιά τους. Ἐπειτα πῆγε στὴν Κόρινθο κι ἐκεῖ έγινε τὸ Δεύτερο Πανελλήνιο Συνέδριο. Ὅλες τότε οἱ ἑλληνικὲς πόλεις τοῦ δήλωσαν συμμαχία καὶ τὸν ἀνεγνώρισαν ἀρχιστράτηγο. Ἀπὸ κεῖ ὁ Ἀλέξανδρος πῆγε νὰ χτυπήσῃ τοὺς Θρᾶκες καὶ ἄλλους βορείους λαούς, ποὺ εἶχαν κι αὐτοὶ ἐπαναστατήσῃ, καὶ τοὺς ἀνάγκασε νὰ ὑποταχθοῦν πάλι στὸ βασίλειό του. Τότε στὴν Ἑλλάδα κυκλοφόρησε ἡ φήμη πὼς ὁ Ἀλέξανδρος σκοτώθηκε. Πρῶτοι λοιπὸν οἱ Θηβαῖοι ἐπανεστάτησαν καὶ πολιώρκησαν τὴ Μακεδονικὴ φρουρά ποὺ ἦταν στὴν Καδμεία. Μόλις ἔμαθε αὐτὸ ὁ Ἀλέξανδρος, μπήκε μὲ μεγάλη ταχύτητα στὴν Ἑλλάδα καὶ ξαφνικὰ εὐρέθηκε μπροστὰ στὴ Θήβα. Τρεῖς μέρες τὴν πολιορκοῦσε. Ἀμα τὴν κατέλαβε τιμώρησε αὐστηρὰ τοὺς Θηβαίους κι ὅλη ἡ πόλις τους κατὰστράφηκε. Ἐμεινε μόνο ἄθικτὸ τὸ σπίτι τοῦ ποιητοῦ Πινδάρου, γιατί ὁ Ἀλέξανδρος πολὺ τὸν σεβόταν.

Οἱ Ἀθηναῖοι ζήτησαν τότε συγγνώμη, ἐπειδὴ μερικοὶ ἀπ’ αὐτοὺς βοήθησαν τοὺς Θηβαίους κι ὁ Ἀλέξανδρος τοὺς συγχώρεσε. Καὶ χωρὶς νὰ μπῇ στὴν πόλι τους τράθηξε ἴσια γιὰ τὴν Κόρινθο. Ἐκεῖ ὅλες οἱ ἑλληνικὲς πόλεις ἔστειλαν πάλι ἀντιπροσώπους καὶ τοῦ δήλωσαν πὼς ἐμμένουν στὴ συμμαχία καὶ πὼς εἶναι ἔτοιμοι νὰ τὸν βοηθήσουν στὴ μεγάλη ἐκστρατεία κατὰ τῆς Περσίας.

Κατόπιν ὁ Ἀλέξανδρος γύρισε στὴ Μακεδονία κι ἄρχισε τὶς ἐτοιμασίες.

4. Ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἀσία. Μάχη τοῦ Γρανικοῦ.

παίνοντας ἡ ἀνοιξις τοῦ 334 π.Χ. ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ ἄφησε στὴ Μακεδονία ἀντιπρόσωπό του τὸν Ἀντίπατρο, πῆρε 30.000 πεζοὺς καὶ 5.000 ἵππεις καὶ ξεκίνησε γιὰ τὴν Ἀσία. Οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ Σπάρτη, ἔστειλαν 7.000 πεζοὺς, πῆγαν δὲ μόνοι τους καὶ 5.000 ἀκόμη ὡς μισθοφόροι. Ἀκολουθώντας τὰ παράλια τῆς Θράκης ὁ Ἀλέξανδρος, ἔφθασε στὸν Ἑλλήσποντο ποὺ εἶχε συγκεντρωθῇ ὁ στόλος του ἀπὸ 160 πλοῖα καὶ πέρασε στὴ Μ. Ἀσία. Πῆγε τότε στὰ ἐρείπια τῆς Τροίας καὶ κατέθεσε στεφάνι στὸν τάφο τοῦ Ἀχιλλέα. Λένε πὼς μεταξὺ τῶν ἄλλων εἶπε: «Ἐσὺ Ἀχιλλέα ἦσουν εὐτυχὴς γιατί εὐρέθηκε ὁ Ὅμηρος νὰ ψάλῃ τὰ κατορθώματά σου!

Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ἀλέξανδρου ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Οί σατράπες μόλις έμαθαν πώς ό "Ελληνας Βασιλιάς 'Αλέξανδρος μπήκε στη χώρα τους, άμέσως συγκέντρωσαν 20.000 ίπζους και 20.000 ίππεις και τόν περίμεναν στο Γρανικό ποταμό. Έκεί έφθασε κι ό 'Αλέξανδρος και παρήταξε τó στρατό του στην άριστερή όχθη τού ποταμού. Ό Παρμενίωνας έπτε τότε στón 'Αλέξανδρο ν' άναβάλουν τήν επίθεσι γιά τήν άλλη μέρα, γιά νά ξεκουρασθή ό στρατός. Έκείνος όμως δέν δέχθηκε και διέταξε άμέσως γενική επίθεσι. Πρώτος αυτός μπήκε στο ποτάμι και τόν άκολούθησε όλος ό στρατός του. Η μάχη γινόταν με πείσμα και πολλές φορές κινδύνευσε ό 'Αλέξανδρος. Σέ μιá στιγμή ό σατράπης Σπιθιδράτης εύρέθηκε πίσω του και σήκωσε τó σπαθι νά τόν χτυπήσει στο κεφάλι. Πρόλαθε όμως ό στρατηγός του Κλείτος και με άστραπιαία ταχύτητά, έκοψε τó χέρι τού Σπιθιδράτη. Ό 'Αλέξανδρος σώθηκε. Τέλος οί Πέρσαι, μολονότι τούς βοηθούσε τó έδαφος πού στο μέρος τους ήταν πιό ψηλό, νικήθηκαν και σκορπίστηκαν στην πεδιάδα. Όλο σχεδόν τó πεζικό τους καταστράφηκε. Μαζί με τούς αίχμαλώτους ήσαν και 2.000 "Ελληνες μισθοφόροι τών Περσών. Αυτόους ό 'Αλέξανδρος τούς έστειλε στη Μακεδονία γιά δούλους, έπειδή δέχθηκαν νά πάνε με τούς Πέρσες. Συνάμα έστειλε στην 'Αθήνα 300 πανοπλίες από τά λάφουρα, άφιέρωμα στην 'Αθηνά τού Παρθενώνα μ' αυτό τó έπίγραμμα:

«'Αλέξανδρος Φιλίππου και οί "Ελληνες, πλὴν Λακεδαιμονίων, από τών βαρβάρων τών τήν 'Ασίαν οίκούντων»

Δηλ. αυτές τίς άσπίδες τίς άφιερώνει ό 'Αλέξανδρος, ό γιός τού Φιλίππου, κι όλοι οί άλλοι "Ελληνες, έκτός τών Σπαρτιατών, και είναι λάφυρα από τούς βαρβάρους τής 'Ασίας.

Μετά τή μάχη τού Γρανικού ό 'Αλέξανδρος προχώρησε πρós νότον και κατέλαθε χωρίς αντίστασι τίς Σάρδεις και τήν Έφεσο. Μόνον ή Μίλητος κι ή 'Αλικαρνασσός έφεραν αντίστασι αλλά κι αυτές τίς πολιώρκησε και τίς κυρίευσε.

"Ετσι ό 'Αλέξανδρος γίνηκε κύριος στα παράλια τής Μ. 'Ασίας και διώρισε παντού "Ελληνες διοικητές. Κατόπιν προχώρησε στο έσωτερικό κι έφτασε στην πόλι Γόρδιο, πού ήταν κοντά στο Σαγγάριο. Έκεί τον περίμενε ό Παρμενίωνας, πού είχε ρθή από τίς Σάρδεις. Στην άκρόπολι της ήταν ένα περίεργο άμάξι. Ό τροχός του ήταν δεμένος στόν άξονα με φλούδα κρανιας και με τέτοιο τρόπο ώστε κανείς δέν μποροσέ νά λύσει τόν κόμπο. Υπήρχε εκεί ένας χρησμός πού έλεγε: «όποιος λύσει τόν κόμπο, θα καταλάβει όλη τήν 'Ασία». Ό 'Αλέξανδρος προσπάθησε πολλήν ώρα νά τόν λύσει κι έπειδή δέ μόρεσε, τράβηξε τó σπαθι του και τόν έκοψε. Έτσι λύθηκε ό Γόρδιος δεσμός κι όλοι πια πιστεύσαν πώς ό 'Αλέξανδρος θα γινόταν κύριος τής 'Ασίας.

5. Ἡ μάχη στήν Ἴσσο (333 π. Χ.)

ο δεύτερο ἔτος ὁ Ἀλέξανδρος, ἀφοῦ πῆρε νέες βοήθειες ἀπό τή Μακεδονία, πέρασε τόν Ταῦρο καί κατέβηκε στήν Κιλικία. Μόλις ἔφτασε στήν Ταρσό ἀρρώστησε γιατί εἶχε λουστή ἰδρωμένος στόν Κύνδο ποταμό. Τόν ἔσωσε ὁ γιατρός του Φίλιππος. Ἐνῶ ὁ Φίλιππος ἔφτιανε τὸ φάρμακο, ὁ Ἀλέξανδρος ἐκείνη τῇ στιγμῇ πῆρε γράμμα ἀπὸ τὸν Παρμενίωνα. Τοῦ ἔγραφε πὼς ὁ Φίλιππος πῆρε χρήματα ἀπὸ τὸ Δαρεῖο νὰ τὸν δηλητηριάσῃ. Ὁ Ἀλέξανδρος ὅμως, πού εἶχε ἐμπιστοσύνη στὸ Φίλιππο, μὲ τὸ ἓνα χέρι κρατοῦσε τὸ γράμμα καί μὲ τ' ἄλλο ἔπινε τὸ φάρμακο. Ἔτσι σὲ λίγες ἡμέρες ἔγινε καλά.

Στὸ μεταξὺ ὁ Δαρεῖος συγκέντρωσε 500 χιλιάδες στρατὸ καί περίμενε τὸν Ἀλέξανδρο στὰ θόρεια τῆς Συρίας. Ἀντὶ ὅμως νὰ μείνῃ ἐκεῖ, πού ἦταν ἀνοιχτὴ πεδιάδα, πέρασε τὴν κοιλάδα τῆς Ἴσσοῦ, κατέλαβε τὴν πόλι καί παρέταξε τὸ στρατὸ του στόν ποταμὸ Πίναρο. Ὁ Ἀλέξανδρος, πού εἶχε περάσει στὴ Συρία, μόλις τὸ ἔμαθε γύρισε πίσω καί παρατάχθηκε στήν ἀπέναντι ὄχθη. Τὸ μέρος ἐκεῖνο δὲν ἦταν πολὺ πλατὺ κι ἔτσι ὁ Δαρεῖος δὲν μπόρεσε νὰ παρατάξῃ παραπάνω ἀπὸ 160 χιλιάδες στρατό. Ὁ ἄλλος στρατὸς ἔμεινε ἀχρησιμοποίητος. Ἀμα ἄρχισε ἡ μάχη, ὁ Ἀλέξανδρος χτύπησε πρῶτα τὸ ἀριστερὸ τῶν Περσῶν καί τοὺς ἀνάγκασε νὰ ὑποχωρήσουν. Κατόπιν στράφηκε στὸ κέντρο πού ἦταν ὁ Δαρεῖος. Ἐκεῖνος μόλις εἶδε τὸν Ἀλέξανδρο νὰ ἔρχεται κατ' ἐπάνω του, φοβήθηκε μὴ σκοτωθῇ κι ἀφήνοντας τὸ ἄρμα του, ἀνέβηκε στὸ ἄλογό του κι ἔφυγε. Οἱ Πέρσαι ἅμα εἶδαν τὸ θασιλιά τους νὰ φεύγῃ, ὑποχώρησαν μὲ ἀταξία, ἄφησαν στὸ πεδίο τῆς μάχης πολλοὺς νεκροὺς κι ἄφθονα λάφυρα.

Ὡς 100 χιλιάδες ἦσαν οἱ Πέρσαι πού σκοτώθηκαν κι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες μόνο 300 πεζοὶ καί 150 ἵππεις. Ἡ μητέρα τοῦ Δαρείου, ἡ γυναίκα του, δυὸ κορίτσια καί τὸ μικρὸ παιδί του, ἔγιναν αἰχμάλωτοι. Ὁ Ἀλέξανδρος φέρθηκε στήν οἰκογένεια τοῦ Δαρείου μὲ μεγάλη εὐγένεια. Ἀμα λοιπὸν ἄκουσε τίς γυναῖκες νὰ κλαῖνε, ἔστειλε ἕναν ἀξιωματικὸ καί τίς εἰδοποίησε νὰ ἡσυχάσουν γιατί ὁ Δαρεῖος ζῇ. Τὴν ἄλλη μέρα πῆγε ὁ ἴδιος καί τίς παρηγόρησε.

6. Ἐκστρατεία στὴν Αἴγυπτο

Μετὰ τὴν θριαμβευτικὴ νίκη τοῦ στὴν Ἰσσοῦ ὁ Ἀλέξανδρος δὲν κατεδίωξε τὸ Δαρεῖο, γιατί ἤθελε πρῶτα νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ παράλια καὶ ν' ἀχρηστεύσῃ τὸν περσικὸ στόλο. Προχώρησε λοιπὸν καὶ κατέλαβε τὴ Συρίαν, τὴν Παλαιστίνην καὶ τὴν Φοινίκη. Ὅλες οἱ πόλεις παραδόθηκαν χωρὶς πόλεμον, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Τύρον καὶ τὴ Γάζαν. Αὐτὲς τὶς κατέλαβε μὲ πολιορκία. Ἐπειτα πέρασε στὴν Αἴγυπτον καὶ οἱ κάτοικοι τὸν δέχτηκαν ὡς ἐλευθερωτὴ. Στὶς ἐκβολὰς τοῦ Νείλου ἔκτισε τότε τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ποῦ ἔγινε σπουδαῖο ἐμπορικὸ κέντρο τῆς Αἰγύπτου. Σὲ μιὰ ὥσιν, ποῦ ἦταν τὸ μαντεῖο τοῦ Ἀμωνα Δία, οἱ ἱερεῖς τὸν δέχθηκαν μὲ μεγάλες τιμὲς καὶ τὸν ὠνόμασαν παιδί τοῦ Δία. Ἀπὸ κεῖ γύρισε στὴν πρωτεύουσαν τῆς Αἰγύπτου Μέμφην καί, ἀφοῦ διώρισε Διοικητὴ τῆς Αἰγύπτου, τὴν ἀνοίγει τοῦ 332 γύρισε πάλιν στὴν Περσίαν νὰ συναντήσῃ τὸ Δαρεῖο.

Μὲ τὴν κατάληψιν τῆς Αἰγύπτου, συμπληρώθηκε τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐκστρατείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

7. Κατάλυσις τοῦ περσικοῦ κράτους

Τὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἔφθασε κοντὰ στὸν Εὐφράτη ποταμό, ὁ Δαρεῖος τοῦ πρότεινε νὰ τοῦ δώσῃ πολλὰ χρήματα νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν οἰκογένειάν του, μιὰ κόρη γιὰ γυναῖκα του καὶ νὰ τοῦ παραχωρήσῃ ὅλη τὴ χώρα ὡς τὸν Εὐφράτη. Ὁ Ἀλέξανδρος ζήτησε τότε τὴ γνώμην τῶν στρατηγῶν του καὶ ὁ Παρμενίωνας τοῦ λέει:

— Ἐγὼ ἂν ἤμουν Ἀλέξανδρος θὰ δεχόμουν.

— Κι ἐγὼ ἂν ἤμουν Παρμενίωνας, ἀπαντᾷ ὁ Ἀλέξανδρος.

Ἐπειτα ἀπ' αὐτὰ ἔγραψε στὸ Δαρεῖο πὼς δὲ δέχεται τὶς προτάσεις του καὶ θὰ συνεχίσῃ τὸν πόλεμον. Τότε ὁ Δαρεῖος ἔκαμε γενικὴ στρατολογία. Συνεκέντρωσε ἓνα ἑκατομμύριον πεζικό, 40 χιλ. ἵππεῖς καὶ πολλὰ ἄρματα καὶ προχώρησε στὴν ἀνοικτὴ πεδιάδα τῶν Γαυγαμηλῶν. Ἐκεῖ ἐφθίσε κατόπιν καὶ ὁ Ἀλέξανδρος μὲ 40.000 πεζοὺς καὶ 7000 ἵππεῖς καὶ παρατάχθηκε ἀπέναντι στοὺς Πέρσας. Ὁ Παρμενίωνας τοῦ πρότεινε νὰ ἐπιτεθοῦν νύχτα γιὰ νὰ φέρουν σύγχυσιν στοὺς Πέρσας ἀλλ' ἐκεῖνος δὲ δέχτηκε καὶ εἶπε:

—Δὲν κλέβω τὴ νίκη, θά τὴν πάρω τὴν ἡμέρα.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ἦταν 1η Ὀκτωβρίου τοῦ 331, ἄρχισε ἡ μάχη με πείσμα. Ἡ Μακεδονικὴ φάλαγγα πολεμώντας γενναῖα, εἰσχώρησε στὸ κέντρο τῶν Περσῶν καὶ τοὺς κλόνισε. Ὁ Δαρεῖος καὶ τούτῃ τὴ φορά ἔδειξε δειλία ὅπως καὶ στὴν Ἴσσο. Ἔτσι, μόλις εἶδε τὸν Ἀλέξανδρο νὰ πλησιάζη, ἔφυγε ἀκολουθούμενος ἀπὸ τοὺς σωματοφύλακές του. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα κι ἡ ὑποχώρησις τῶν Περσῶν ἦταν γενικὴ. Ἀπὸ τότε ὁ περσικὸς στρατὸς διαλύθηκε.

Προχωρώντας ὁ Ἀλέξανδρος κατέλαβε τὴ Βαβυλῶνα, τὰ Σοῦσα, τὴν Περσέπολι καὶ τὶς Πασαργάδες πού παραδόθηκαν χωρὶς μάχη, κι εὐρῆκε σ' αὐτὲς πολλοὺς θησαυρούς. Ὅταν στὰ Ἐκβάτανα, ἔμαθε πὼς ὁ σατράπης Βῆσσο κρατοῦσε τὸ Δαρεῖο αἰχμάλωτο καὶ κήρυξε τὸν ἑαυτὸ του βασιλιὰ τῆς Περσίας, ὁ Ἀλέξανδρος τὸν κατεδίωξε μὲ 550 ἱππεῖς ἀλλὰ σὰν τὸν πλησίασε, ἐκείνος σκότωσε τὸ Δαρεῖο κι ἔφυγε. Τότε ὁ Ἀλέξανδρος διέταξε νὰ μεταφέρουν τὸ σῶμα τοῦ Δαρείου στὴν Περσέπολι καὶ νὰ τὸ θάψουν μὲ βασιλικὲς τιμές. Κατόπιν κήρυξε τὸν ἑαυτὸ του διάδοχο τοῦ θρόνου τῶν Ἀχαιμενιδῶν, τὸν Ἰούλιο τοῦ 330 π.Χ. Ἔτσι διαλύθηκε τὸ περσικὸ κράτος. Ἀκολουθώντας τὸ Βῆσσο ἔφτασε στὴν Κασπία θάλασσα. Ἀπὸ κεῖ προχώρησε στὰ ἀνατολικά καὶ κατέλαβε τὴ Βακτριανὴ καὶ τὴ Σογδιανὴ (ἄνοιξις τοῦ 327). Τέλος ἔπιασε τὸ Βῆσσο καὶ τὸν κατεδίκασε σὲ θάνατο. Στὶς χῶρες αὐτὲς ὁ Ἀλέξανδρος ἔμεινε δυὸ χρόνια, ὥσπου ὑπέταξε τοὺς γύρω λαοὺς πού τοῦ ἔφεραν ἀντίστασι. Ἐκεῖ πῆρε γυναῖκα τὴν ὁμορφὴ Ρωξάνη, κόρη τοῦ σατράπῃ τῆς Βακτριανῆς κι ὁ γάμος ἔγινε μὲ μεγαλοπρέπεια. Ταυτόχρονα ὁ Ἀλέξανδρος ἔγινε κουμπάρος σ' ἑκατὸ ἄλλους γάμους μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Περσίδων. Σκοπὸς τοῦ ἦταν νὰ ἐνώσῃ τὴν Ἀσίαν μὲ τὴν Εὐρώπην κι ἀποθλέποντας στὸ μεγάλο αὐτὸ σκοπὸ, ἔδωσε, πρῶτος τὸ παράδειγμα.

8. Ἐκστρατεία στὶς Ἰνδίες

φοῦ ὁ Ἀλέξανδρος κατέκτησε ὅλη τὴν Περσία, δὲν μπόρεσε νὰ ἡσυχάσῃ. Τὸ ἀνήσυχο πνεῦμα του καὶ ἡ μεγάλη φιλοδοξία τὸν ἔσπρωξαν πρὸ πέρα, στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀσίας. Ἦθελε νὰ καταλάβῃ καὶ τὶς Ἰνδίες πού εἶχαν μεγάλη φήμῃ γιὰ τὸν πλοῦτο τους.

Τὸ καλοκαίρι λοιπὸν τοῦ 327 π.Χ., ἔχοντας μαζί του 130.000 Ἀσιᾶτες καὶ Μακεδόνες, πέρασε τὸν Ἰνδο ποταμὸ κι ἔφθασε στὸν Ὑδάσπη. Ἐκεῖ οἱ βασιλεῖς τῆς Πενταποταμίας εἶχαν παρατάξει ἄρκετὸ στρατὸ μὲ ἀρχηγὸ τὸ βασιλιὰ Πῶρο. Ὁ Ἀλέξανδρος, ὕστερα ἀπὸ σκληρὸ ἀγῶνα, νίκησε τοὺς Ἰνδοὺς κι ἔπιασε τὸν Πῶρο αἰχμάλωτο. Μόλις τοῦ τὸν παρουσίασαν, τοῦ λέει:

—Πῶς θέλεις νὰ σὲ μεταχειρισθῶ;

—Σὰν βασιλιά, τοῦ ἀπαντᾷ τότε ὁ Πῶρος.

Ἡ ἀπάντησις αὐτὴ ἄρεσε στὸν Ἀλέξανδρο καὶ τοῦ χάρισε τὴ ζωὴ. Τοῦ ἔδωσε πάλι τὸ βασιλεῖό του κι ἄλλες γειτονικὲς χῶρες καὶ τὸν

Έκανε φίλο του. Από κεί ο 'Αλέξανδρος προχώρησε πιο μέσα και σκόπευε να φθάσει ως τὸ Γάγγη ποταμό. 'Αλλ' ὅταν ἔφθασε στον 'Υφαση ποταμό, οἱ Μακεδόνες κουρασμένοι ἀπὸ τὴ μακρινὴ ἐκστρατεία, ἀρνήθηκαν νὰ προχωρήσουν καὶ ζήτησαν νὰ γυρίσουν πίσω. Ὁ 'Αλέξανδρος προσπάθησε βέβαια νὰ τοὺς κάμῃ ν' ἀλλάξουν γνώμη. Ὅταν ὁμως εἶδε πὼς ἐπέμεναν, ἀναγκάστηκε νὰ γυρίσῃ πίσω.

Ἐκτίσσε τότε στὸ μέρος ἐκεῖνο δώδεκα θωμούς, ποὺ καθένας ἦταν ψηλὸς 22 μέτρα, γιὰ νὰ θυμίζουν πὼς ἔφτασε ὡς ἐκεῖ καὶ τοὺς ἀφιέρωσε στοὺς δώδεκα θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου. Κατόπιν ἔκαμαν θυσιεὶς καὶ γιορτὲς καὶ γύρισαν πάλι στὸν Ὑδάσπη. Ἐκεῖ ὁ 'Αλέξανδρος ἀφοῦ ναυπήγησε ἄρκετὸ στόλο, κατέβηκε στὶς ἐκβολὲς τοῦ Ἰνδοῦ κι ἔφτασε στὴν πόλι Πάταλα (κοντὰ στὴ σημερινὴ πόλι Καράτσι, τὴν πρωτεύουσα τοῦ Πακιστάν). Στὰ Πάταλα λοιπὸν κατασκευάσθηκαν τότε ναυπηγεῖα καὶ λιμένες κι ἔγινε σπουδαῖο ἐμπορικὸ κέντρο.

9. Ἐπιστροφὴ στὴ Βαβυλῶνα καὶ θάνατος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου

Ὁ 'Αλέξανδρος ἔστειλε μὲ τὸ στόλο τὸ ναύαρχο Νέαρχο, νὰ ἐρευνήσῃ τὰ παράλια μέχρι τοῦ Περσικοῦ κόλπου κι αὐτὸς μὲ τὸ στρατό του γύρισε ἀπὸ τὴν ξηρά. Προχωρώντας ἀναγκάστηκε νὰ περάσῃ τὸ νότιο μέρος τῆς ἐρήμου Γεδρωσίας. Ἡ πορεία ἦταν δύσκολη ἀπὸ τὴν ἄμμο καὶ ὑπέφεραν ὅλοι ἀπὸ τὴν πείνα καὶ τὴ δίψα. Δέντρα δὲν ὑπῆρχαν ν' ἀναπαύεται ὁ στρατὸς κάτω ἀπὸ τὴ σκιά τους καὶ ἔτσι ἀπὸ τὴν πολλὴ ζέστη οἱ πορεῖες συνήθως γίνονταν τὴ νύχτα. Γιὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἥθικὸ τοῦ στρατοῦ του ὁ 'Αλέξανδρος ὑπέφερε κι αὐτὸς τὶς ἴδιες στερήσεις μ' αὐτόν. Κάποια ἡμέρα εὗρηκαν λίγο νερὸ καὶ τὸ πήγαν μέσα στὸ κράνος νὰ σῶσιν τὴ δίψα ὁ Βασιλιάς τους. Ἐκεῖνος ὁμως, γιὰ νὰ δείξῃ πὼς πρέπει νὰ ὑποφέρῃ κι αὐτὸς μὲ τὸ στρατό του, τὸ ἔχυσε. Ὅσοσο κάπου—κάπου εὗρισκαν κανένα ποταμάκι κι ἐκεῖ ἀναπαυόταν ὁ στρατός.

...λος ύστερα από πορεία έξι μηνών, κι αφού έχασε το μεγαλύτερο μέρος του στρατού του από τις κακουχίες, γύρισε στην Περσέπολι κι από κεί στά Σούσα, το Μάρτη του 323.

Έκει πήρε και δεύτερη σύζυγο, την κόρη του Δαρείου Βαρσίνη. 'Ο 'Αλέξανδρος θέλοντας νά ένωση τους "Έλληνες με τους Πέρσες, έπεισε πολλούς αξιωματικούς και στρατιώτες (ώς 10.000) και παντρεύθηκαν γυναίκες Περσίδες. Σ' όλους αυτούς έδωκε πλούσια δώρα. Μάλιστα, γιά νά έπισημοποιήση τους μικτούς γάμους, διέταξε νά γίνωνται μεγάλες γιορτές.

'Αλλ' οί έπιτυχίες πού είχε ως τώρα ό 'Αλέξανδρος, ό άφθονος πλούτος κι ή μεγάλη δόξα, τόν έκαμαν ύπερήφανο και ματαιόδοξο. "Αρχισε λοιπόν νά ντύνεται σάν Πέρσης βασιλιάς, νά μὴν έκτιμά τους Μακεδόνες καί, τó χειρότερο, είχε τήν άπαίτησι νά τόν προσκυνούν σά θεό. "Όλα αυτά, όπως ήταν φυσικό, δυσαρέστησαν πολύ τους Μακεδόνες και τόν κατάκριναν. 'Ο 'Αλέξανδρος θύμωσε μ' όσα έλεγαν εις θάρος του και φάνηκε στους συμπολεμιστές του πολύ σκληρός. "Ετσι σκότωσε τους καλύτερους στρατηγούς του, ως κι αυτόν άκόμη τόν Κλείτο, πού του έσωσε τή ζωή στή μάχη του Γρανικού.

"Επειτα ό 'Αλέξανδρος πήγε στή Βαβυλώνα. Έκει πάρουσιάσθηκαν αντιπρόσωποι άπ' όλες τις έλληνικές πόλεις, τήν Αίθιοπία, Λιβύη, 'Ιταλία, Γαλατία, 'Ισπανία. νά τόν συγχαρούν γιά τις νίκες του και νά του δηλώσουν φιλία. "Αρχισε τότε νά έτοιμάζεται για νεα έκστρατεία στην 'Αραβία. Οί συνεχείς όμως κόποι, ή μεγάλη λύπη γιά τó θάνατο του φίλου του 'Ηφαιστίωνα και οί πολλές καταχρήσεις πού έκανε τελευταία, τόν εξάντλησαν κι εξαφνα έπese άρρωστος από έλονοσία. Στην άρχή, παρά τόν ύψηλό πυρετό, δέν έδωσε σημασία, ούτε άλλωστε μπορούσαν νά καταπολεμήσουν τότε τήν έλονοσία, γιατί τó φάρμακο δέν είχε εύρεθί. Τήν 1 'Ιουνίου του 323 έπιθεώρησε όλα τά στρατεύματά του και στίς 10 έδέχθη τους αξιωματικούς και τους έδωσε τις τελευταίες οδηγίες. Κατά τήν έπιθυμία του οί αξιωματικοί τότε συγκέντρωσαν τó στρατό του νά τόν ιδή γιά τελευταία φορά. Κατάλαθε πώς θά πεθάνη. "Όταν παρατάχθηκε ό στρατός έξω από τó παλάτι, άνοιξαν τήν πόρτα κι ένας-ένας περνούσε από τó κρεβάτι του. Αυτός τότε στηριγμένος στόν άγκώνα, χαιρετούσε με μικρή κίνησι του χεριού, γιατί δέ μπορούσε νά μιλήση.

Τέλος στίς 13 'Ιουνίου του 323 π.Χ. ό 'Αλέξανδρος πέθανε σέ ηλικία 33 χρονών, αφού βασίλευσε 12 έτη και 8 μήνες. Τό σώμά του αφού τó ταρίχευσαν και τó έθαλαν σέ χρυσή λάρνακα, τó πήγαν στην 'Αλεξάνδρεια κι εκεί τó έθαψαν με μεγάλες τιμές.

10. Τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἑξελληνισμός τῆς Ἀνατολῆς

ταν ὁ Ἀλέξανδρος ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Πέλλα γιὰ τὴν μεγάλη αὐτὴ ἐκπολιτιστικὴ ἐκστρατεία, δὲν πῆγε στὶς χώρες ποὺ κυρίευσε, σὰν στυγνὸς κι ὠμὸς κατακτητὴς. Πῆγε νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὸ ἀρχαῖο ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς λαοὺς ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῶν Περσῶν πού, αἰῶνες τώρα, ἀσκοῦσαν μεγάλη ἐπιβολὴ στὶς χώρες τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Γι' αὐτὸ παντοῦ τὸν ὑποδέχονται σὰν ἐλευθερωτὴ, τοῦ στήνουν ἀψίδες καὶ τὸν λατρεύουν.

Κι ἀφοῦ ὁ Μεγάλος Ἕλληνας Βασιλιάς εἶδε τὸ περίφημο σχέδιό του νὰ πετυχαίνει, θέλησε νὰ κάμῃ κάτι πιὸ εὐγενέστερο: Νὰ ἐξομοιώσῃ τοὺς λαοὺς αὐτοὺς μὲ τοὺς Ἕλληνες καὶ νὰ ζοῦν πιὰ ἐνωμένοι σὰν ἕνα λαός. Νά, τί σκοπὸ εἶχαν οἱ γάμοι ποὺ ἔκαναν οἱ Ἕλληνες μὲ γυναῖκες Περσίδες. Μὲ τὴ στενὴ αὐτὴ ἐπικοινωνία, σιγά-σιγά μεταδόθηκε παντοῦ ὁ Ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς Πολιτισμός, ἡ γλῶσσα, οἱ τέχνες καὶ οἱ ἑλληνικὲς συνήθειες. Κι ὅχι μόνο τοῦτο: Τὸ ἀθάνατο ἑλληνικὸ πνεῦμα, «περὶ ἐλευθερίας τῶν λαῶν», ξύπνησε τοὺς λαοὺς ὅλης τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τὸ λήθαργο τῆς περσικῆς δουλείας. Ἀρχισαν λοιπὸν νὰ θεωροῦν τὸν ἑαυτὸ τους ἐλεύθερο, νὰ πιστεύουν πῶς κι αὐτοὶ ἔχουν δικαιώματα στὴ ζωὴ, ν' ἀλλάζουν τρόπο ζωῆς καὶ γενικὰ νὰ ἐκπολιτίζονται.

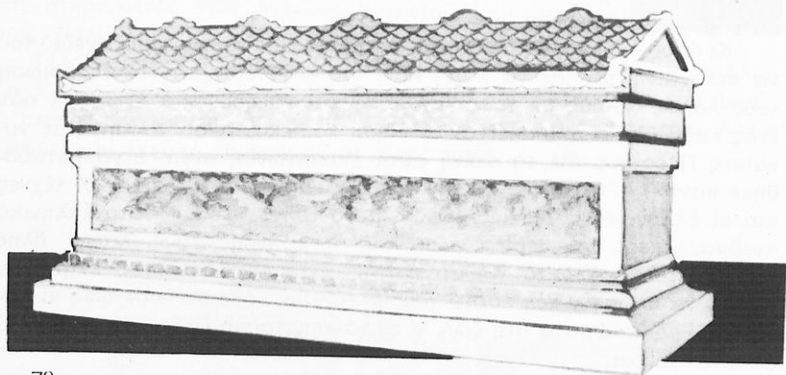
Οι 70 πόλεις, πού κτίσθηκαν στο διάστημα τῆς ἐκστρατείας, κατοικήθηκαν ὅλες ἀπὸ "Ελλήνες καί, σάν φωτεινὸς φάρος, ἔχυναν γύρω τὸ λαμπρὸ φῶς τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. "Ολες αὐτὲς τὶς ἔνωσε μὲ δρόμους, ἔκανε καλὰ λιμάνια καὶ ὅσες κτίσθηκαν σὲ καλὴ θέσι, ὅπως ἡ 'Αλεξάνδρεια, ἀκόμη εἶναι μεγάλα ἐμπορικὰ κέντρα καὶ μᾶς θυμίζουν τὴ δόξα 'Εκείνου. 'Ενῶ λοιπὸν οἱ Φαραῶ ἔκτιζαν τεράστιες πυραμίδες καὶ ταλαιπωροῦσαν χιλιάδες δούλους ἐπὶ πολλὰ χρόνια, μόνο καὶ μόνο νὰ δοξάζωνται στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, ὁ 'Αλέξανδρος ἔκανε κάτι τὸ πιὸ χρήσιμο καὶ πολιτισμένο: "Εκτιζε πόλεις κι ἔδινε σ' αὐτὲς τὸ ὄνομά του, νὰ τὸ κρατοῦν στὴν αἰωνιότητα.

'Ο 'Αλέξανδρος εἶχε μαζί του πολλοὺς σοφοὺς καὶ τεχνίτες καὶ μελετοῦσαν τὶς νέες χῶρες ἀπ' ὅλες τὶς μεριές. Πάντα εὐρίσκóταν σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ δάσκαλό του 'Αριστοτέλη, δεχόταν τὶς σοφὲς συμβουλές του καὶ τοῦ ἔστελνε τὰ σπάνια ζῶα καὶ φυτὰ πού εὕρισκε. Μὲ τὴν ἔρευνα αὐτὴ προώδευσε ἡ 'Επιστῆμη καὶ πλουτίσθηκαν ἡ 'Ιστορία, ἡ Γεωγραφία κι ἡ Φυσική.

Αὐτὸ ἦταν τὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου 'Αλεξάνδρου, πού ἄλλαξε τὴν ὄψι τοῦ κόσμου. Θὰ εἶχε δὲ ἀσφαλῶς μεγαλύτερα ἀποτελέσματα καὶ θὰ ἦταν ἴσως ὁ κόσμος πολὺ διαφορετικός, ἂν δὲν πέθαινε πολὺ νέος.

Καὶ πράγματι: "Αν ὁ τελειότερος αὐτὸς ἐκπρόσωπος τοῦ ἀρχαίου ἐλληνικοῦ κόσμου, ὁ 'Αλέξανδρος, ζοῦσε ἀρκετὰ χρόνια νὰ δλοκληρώσῃ τὸ ὑπέροχο ἔργο του (νὰ ἐπεκτείνῃ δηλαδὴ τὴν αὐτοκρατορία του μέχρι τοῦ Γιβραλτάρ καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὴ Μεσόγειο σὲ λίμνη 'Ελληνική), οἱ Ρωμαῖοι δὲν θὰ κατάρθωναν νὰ ἐπικρατήσουν στὸν κόσμο οὔτε θὰ ἱδρύνονταν κατόπιν ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία. 'Αντίθετα ὁ 'Ελληνισμὸς θὰ ἐπικρατοῦσε παντοῦ κι ἡ ὄψις τοῦ πολιτισμένου κόσμου θὰ ἦταν περισσότερο 'Ελληνικὴ ἀπ' ὅ,τι σήμερα εἶναι.

Γιὰ τὸ πολεμικὸ καὶ τὸ ἐκπολιτιστικὸ τοῦ ἔργο καὶ γενικὰ γιὰ τὸ εὐρύτερο ἀνθρωπιστικὸ του πνεῦμα ὁ 'Αλέξανδρος (ὁ ἥρωας αὐτὸς ὅλων τῶν ἡρώων τῆς Παγκοσμίου 'Ιστορίας) κατέχει καὶ θὰ κατέχῃ, ὅσο περνοῦν οἱ αἰῶνες, τὴν πρώτην θέσιν στὴν 'Ιστορίαν τῶν λαῶν. Γι' αὐτὸ πολὺ δίκαια ἡ 'Ιστορία, ὁ ἀδέκαστος τοῦτος κριτής, τὸν ὠνόμασε: Μεγάλος 'Αλέξανδρος.

11. Διάδοχοι του Μεγάλου Ἀλεξάνδρου

Κράτη τῶν διαδόχων

ρὶν πεθάνῃ ὁ Ἀλέξανδρος δὲν ἄφησε κανένα διάδοχο τοῦ θρόνου του, οὔτε ὥρισε μὲ διαθήκη πῶς θὰ κυβερνηθῇ τὸ ἀπέραντο κράτος του.

Αὐτὸ ὅμως ἀνησύχησε τοὺς στρατηγούς καὶ τὸν ρώτησαν σὲ ποιὸν ἀφήνει τὸ βασίλειο. Ἐκεῖνος εἶπε: «στὸν ἄριστο» καὶ παρέδωκε τὸ δακτυλίδι του, ποῦ εἶχε ἐπάνω τὴ μεγάλη σφραγίδα τοῦ κράτους, στὸν Περδίκκα.

Ἔτσι ὁ Περδίκκας ἀναγνωρίσθηκε ἀπ' ὅλους ἀρχηγὸς καὶ διώρισε τοὺς στρατηγούς σατράπες σὲ διάφορα τμήματα τοῦ κράτους. Ὑστερα ἀπὸ τρεῖς μῆνες γέννησε ἡ Ρωξάνη ἀγόρι καὶ τ' ὠνόμασαν Ἀλέξανδρο. Αὐτὸ ὥρίσθηκε τότε διάδοχος κι ἔτσι φαινόταν πῶς θὰ διατηρηθῇ ἡ ἐνότητα τοῦ ἀπέραντου Ἑλληνικοῦ κράτους, ὅπως τὸ φαντάσθηκε ὁ Ἰδρυτὴς του.

Δυστυχῶς κι ἐδῶ ἴσχυσε τὸ φιλόπρωτο, ποῦ εἶναι τὸ πιὸ μεγάλο μειονέκτημα τοῦ Ἑλλήνα, ἡ μεγάλη τούτη πληγὴ τῆς φυλῆς μας ποῦ τόσα ἔχει στοιχίσει στὸν τόπο μας, ὡς τὴν ἐποχὴ μας. Ἔτσι τὸ κράτος τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου γρήγορα ἀναστατώθηκε ἀπὸ τὶς ἐπαναστάσεις. Καθένας ἀπὸ τοὺς στρατηγούς θεωροῦσε τὸν ἑαυτὸ του διάδοχο καὶ προσπαθοῦσε νὰ ἐπικρατήσῃ καὶ νὰ γίνῃ αὐτὸς βασιλιάς. Ἀρχισαν λοιπὸν νὰ πολεμοῦν μεταξύ τους κι οἱ πόλεμοι κράτησαν 20 χρόνια. Τέλος μετὰ τὴ μάχη στὴν Ἰσφί, τὸ 301, τὸ κράτος χωρίσθηκε σὲ μικρότερα κράτη. Κυριώτερα ἀπ' αὐτὰ ἦσαν:

1. Τὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου. Αὐτὸ τὸ ἱδρυσε ὁ Πτολεμαῖος καὶ γι αὐτὸ λέγεται καὶ Βασίλειο τῶν Πτολεμαίων. Ὁ Πτολεμαῖος ἐργάσθηκε πολὺ νὰ διαδόσῃ στὸ κράτος του τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὶς τέχνες. Ἔκτισε στὴν Ἀλεξάνδρεια, ποῦ ἔγινε πρωτεύουσα, ἓνα ἀπέραντο οἰκοδόμημα μὲ ὠραίους κήπους καὶ τὸ ἔκαμε μουσεῖο. Συνέχεια σ' αὐτὸ ἔχτισε τὴν περίφημη Ἀλεξανδρινὴ Βιβλιοθήκη καὶ τὴν πλούτισε μὲ 500.000 τόμους χειρόγραφα, ἑλληνικὰ καὶ ξένα. Ἐκεῖ ἔμεναν σοφοὶ Ἑλληνες καὶ ξένοι, μελετοῦσαν καὶ μετέφραζαν ὅλα τὰ συγγράμματα στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἡ Βιβλιοθήκη αὐτὴ κήκε στὰ 50 π.Χ. καὶ τότε χάθηκαν ὅλα τὰ χειρόγραφα.

Τὸ Βασίλειο τῆς Αἰγύπτου διατηρήθηκε 293 χρόνια, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ 323 ὡς τὸ 30 π.Χ. ὁπότε ὑποτάχθηκε στοὺς Ρωμαίους.

2. Τὸ Βασίλειο τῶν Σελευκιδῶν. Αὐτὸ τὸ ἱδρυσε ἓνας ἄλλος στρατηγὸς τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ Σέλευκος κι ἦταν ἀπέραντο. Ἀρχίζε ἀπὸ τὴ Μεσόγειο κι ἔφθανε ὡς τὸν Ἰνδὸ ποταμό. Ὁ Σέλευκος καὶ οἱ διάδοχοί του ἔκτισαν πολλὰς ἑλληνικὰς πόλεις, ἔκαμαν βιβλιοθήκες καὶ προστάτευσαν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα. Ἀργότερα χωρίσθηκαν

ἀπ' αὐτὸ πολλὰ τμήματα κι ἔγιναν χωριστὰ βασιλεία. "Ἐτσι τὸ κράτος τῶν Σελευκιδῶν περιορίσθηκε ὡς τὸν Τίγρη καὶ μετέφερε τὴν πρωτεύουσα, ἀπὸ τὴ Βαβυλῶνα, στὴν Ἀντιόχεια. Διατηρήθηκε ὡς τὸ 64 π.Χ., ὁπότε ἔγινε Ρωμαϊκὴ ἐπαρχία.

Τὰ μικρὰ βασιλεία πού χωρίσθηκαν ἀπὸ τὸ Βασίλειο τῶν Σελευκιδῶν ἦσαν τῆς Περγᾶμου, τοῦ Πόντου, τῆς Βιθυνίας, τῆς Καππαδοκίας καὶ τῆς Βακτριανῆς. Σπουδαιότερο ἀπ' αὐτὰ ἦταν τῆς Περγᾶμου πού τὸ ἱδρυσε ὁ Φιλέταιρος κι ἦταν καθαρὰ ἑλληνικό, ἐφάμιλλο τοῦ κράτους τῶν Σελευκιδῶν. Τὸ Φιλέταιρο διαδέχθηκε ὁ Εὐμένης ὁ Α΄ κι αὐτὸν ὁ Ἀτταλος. Στὴν ἐποχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Ἀττάλου τὸ κράτος τῆς Περγᾶμου εἶχε γίνει τὸ ἰσχυρότερο τῆς Μ. Ἀσίας. Ὁ Ἀτταλος προήγαγε ἀκόμη τὴ ναυτικὴ, τὶς τέχνες, τὶς ἐπιστῆμες (Μαθηματικά, Ἀστρονομία, Φιλοσοφία) κι ἔτσι ἡ Πέργαμος ἔγινε καὶ μεγάλο πνευματικὸ κέντρο, ἐφάμιλλο τῆς Ἀθῆνας. Περιφήμες ἦσαν ἡ Βιβλιοθήκη τῆς Περγᾶμου πού, καθὼς λένε, περιελάμβανε 200.000 περίπου τόμους καὶ ἡ Ἀκρόπολις τῆς Περγᾶμου. Ἐρείπια τῆς τελευταίας σώζονται ἀκόμη.

3. Τὸ Βασίλειο τῆς Μακεδονίας. Ἄμα πέθανε ὁ Ἀλέξανδρος, ὅλες οἱ ἑλληνικὲς πόλεις ἐνώθηκαν κι ἐπαναστάτησαν κατὰ τῆς Μακεδονίας. Ὁ Ἀντίπατρος κατέβηκε τότε μὲ στρατὸ στὴν Ἑλλάδα, νίκησε τοὺς Ἕλληνες καὶ τιμώρησε αὐστηρὰ τοὺς Ἀθηναίους. Κατόπιν γύρισε στὴν Πέλλα καὶ κήρυξε τὸν ἑαυτοῦ βασιλὶα τῆς Μακεδονίας. Ἀκολούθησαν ὕστερα ἐμφύλιοι πόλεμοι, ὥσπου ἔγινε βασιλιάς ὁ Ἀντίγονος ὁ Γονατᾶς, ἔγγονος τοῦ Ἀντιγόνου, ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στρατηγοὺς τοῦ Ἀλεξάνδρου.

Οἱ Διάδοχοι τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, μολονότι πολεμοῦσαν μεταξὺ τοὺς ἀπὸ φιλοδοξία, δὲν ξεχνοῦσαν πὼς ἦσαν Ἕλληνες κι ἔτσι ἐργάσθηκαν ὅλοι γιὰ τὴ διάδοσι τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῆς αἰωνίας χώρας τους, τῆς Ἑλλάδος.

12. Ἡ σημασία τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου τῶν Διαδόχων καὶ ἡ ἐπίδρασίς του στοὺς Ἀνατολικούς λαοὺς

Ἄναλογιθοῦμε τὴν πνευματικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασι πού ἐπικρατοῦσε στὶς Ἀσιατικὲς χῶρες πρὶν τὶς κατακτῆσι ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, καταλαβαίνομε πόσο τεράστιο ἦταν τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τῶν Ἑλλήνων. Ἰδιαίτερα οἱ Διάδοχοι, πού ἐργάσθηκαν σὲ περίοδο συμφιλίωσης καὶ συνεργασίας τῶν ντόπιων λαῶν μὲ τοὺς Ἕλληνες, βοήθησαν σημαντικὰ στὴν ἐπίδρασι τοῦ Ἑλληνισμοῦ πάνω στὴν σκέψι, τὴν ψυχολογία καὶ τὸν τρόπο ζωῆς τῶν κατοίκων τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν ἄργησε νὰ εἶναι ἡ ἐπίσημος γλῶσσα, πού μιλοῦσαν οἱ διάφοροι λαοὶ γιὰ νὰ συνεννοοῦνται. Οἱ Ἀσιᾶτες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι θγαίνουν ἀπὸ τὴν νάρκη τους καὶ διαπλάθονται μὲ τὶς ἰδέες τῶν Ἑλλήνων. Παίρνουν ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες τὶς πνευματικὲς

καὶ καλλιτεχνικές τους ἀντιλήψεις, τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς, τὴν ἐφευρετικότητα, τὴν τόλμη. Καὶ ἔτσι πραγματοποιεῖται ἓνα πολιτιστικό μπόλιασμα τῶν ἀνατολικῶν λαῶν ἀπὸ τὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα, πού οἱ καρποὶ τοῦ γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας θὰ εἶναι πλούσιοι. Ὁ Ἑλληνισμός τῆς ἀρχαιότητος, σὸ ἀπόγειο τοῦ μεγαλείου του, θέτει τὶς βάσεις γιὰ τὴν παραπέρα ἀνθρώπινη πρόοδο, προετοιμάζοντας καὶ κατευθύνοντας τὴν πνευματικὴ καὶ ἀνθρωπιστικὴ ἀφύπνισι τῶν λαῶν τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ αὐτὸ τὸ ἔργο ὀφείλεται τόσο στὸν Μέγα Ἀλέξανδρο ὅσο καὶ στοὺς Διαδόχους του, πού ὑπῆρξαν μεγάλοι σκαπανεῖς τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ καὶ ἄξιοι τῆς καταγωγῆς τους.

ΕΡΓΑΣΙΕΣ:

Ἀλέξανδρος Α' ὁ βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, μέγας πατριώτης (ιστορ. κρίσεις). Νὰ εὑρετε σὸ χάριτι τὶς κάτωθι πόλεις πού ἔχουν σχέση μὲ τὸ κεφάλαιο: Αἰγές, Πέλλα, Ἀμφίπολις, Πύδνα, Φίλιπποι, Ποτιδαία, Στάγειρα Ἀμφισσα, Χαλκιδεῖς (ιστορ. καὶ γεωγρ. πληροφ.). Ἐκανε καλὰ ὁ Δημοσθένης πού ἦταν κατὰ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν Μακεδόνων καὶ γιατί; Νὰ εὑρεθῶν σὸ χάριτι οἱ ιστορικὲς τοποθεσίαι: Γρανικός, Τροία, Ἴσος, Ἀλεξάνδρεια, Μέμφις, Γανγάμηλα, Βαβυλών, Σούσα, Περσέπολις, Τάσπης, Πάταλα (χρησὶς γεωγρ. χάρ.). Νέσχος ὁ ναύσχος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου (ιστορ. σημειλ.). Φιλόπρωτον, τὸ μεγαλύτερον μειονέκτημα τῶν Ἑλλήνων πὺς θὰ καταπολεμηθῇ; (ἐκθεσίς). Διάφορες ἀπορίες. ---Ἐπανάληψις Γ' κεφαλαίου. Κατόπιν γενικὴ ἐπανάληψις τῆς ἱστορίας Ἀρχαίας Ἑλλάδος.

Διδάγματα ἀπὸ τὴν ἱστορίαν μας, τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ

ΚΥΡΙΩΤΕΡΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

π.Χ.		457	Κιμωνεὺς εἰρήνη
3000	Μεταναστεύσεις τῶν λαῶν	431 - 404	Πελοποννησιακὸς Πόλεμος
2400	Ἀρχὴ τοῦ Κρητικοῦ Πολιτισμοῦ	421	Νικίειος Εἰρήνη
2000	Οἱ Μυκῆνες στὴ μεγαλύτερη ἀκμὴ τους	404 - 379	Ἡγεμονία τῆς Σπάρτης
		396	Ἐκστρατεία Ἀγησιλάου στὴν Ἀσία
1100	Κάθοδος τῶν Δωριέων	395 - 386	Κορινθιακὸς πόλεμος
900	Ὁργάνωσις τῆς Σπαρτιατικῆς Πολιτείας	387	Ἀνταλκίδειος εἰρήνη
776	Πρώτη Ὀλυμπιάδα. Κόροιβος	371	Μάχη στὰ Λεύκτρα
743 - 724	Πρώτος Μεσσηνιακὸς πόλεμος	362	Θάνατος τοῦ Ἑπαμεινώνδα
734	Οἱ Κορίνθιοι κτίζουν τὴν Συρακούσας	357	Ὁ Φίλιππος κυριεύει τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Πύδναν
684 - 657	Δεύτερος Μεσσηνιακὸς πόλεμος	356	Γέννησις τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου
621	Νομοθεσία τοῦ Δρακόντα	338	Μάχη στὴ Χαλκιδεῖα
594	Νομοθεσία τοῦ Σόλωνα	334	Μάχη σὸ Γρανικὸ ποταμὸ
560 - 510	Τυραννία Πεισιστρατιδῶν	333	Μάχη στὴν Ἴσος
507	Μεταρρυθμίσεις Κλεισθένους	332	Μάχη στὰ Γανγάμηλα
499	Ἰωνικὴ Ἐπανάστασις	327	Ὁ Μεγ. Ἀλέξανδρος φθάνει στὸν Ἰνδὸ ποταμὸ
498	Οἱ Ἴωνες κυριεύουν τὴν Σάρδεϊς		Θάνατος Μεγάλου Ἀλεξάνδρου
494	Καταστροφὴ τῆς Μιλήτου ὑπὸ τῶν Περσῶν	323	Κατάληξις τῶν Συρακουσῶν ὑπὸ τῶν Ρωμαίων
490	Μάχη τοῦ Μαραθῶνα	212	Καταστροφὴ τῆς Κορίνθου ὑπὸ τοῦ Μωμμίου
480	Μάχη τῆς Σαλαμῖνας	146	Ἀνοικοδόμησις Κορίνθου ὑπὸ Ἰουλίου Καίσαρος
479	Μάχη τῶν Πλαταιῶν		
471	Ναυμαχία τῆς Μυκάλης	46	
467	Ἐκστρατεία τοῦ Κίμωνος στὴ Μ. Ἀσία		

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΜΥΘΙΚΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Η ΑΡΓΟΝΑΥΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

	Σελίς
1. Τὸ χονσόμαλλο δέσμα	3
2. Περίαις καὶ Ἰάσωνα	4
3. Τὸ ταξίδι τῶν Ἀργοναυτῶν	5
4. Ὁ Ἰάσωνα παύει τὸ χονσό- μαλλο δέσμα	7
5. Ἐπιστροφή τῶν Ἀργοναυτῶν στὴν Ἰωλκὸ	8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Ο ΤΡΩΓΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

1. Πάρις καὶ ἡ Ἑλένη	10
2. Ἡ ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης	12
3. Οἱ Ἕλληνες ἐτοιμάζονται γιὰ πόλεμο	13
4. Ἡ θυσία τῆς Ἰφιγένειας	15
5. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας	16
6. Ὁ θυμὸς τοῦ Ἀχιλλέα	17
7. Ὁ θάνατος τοῦ Πατρόκλοῦ	18
8. Θάνατος τοῦ Ἀχιλλέα	20
9. Ὁ Δούρειος Ἴππος	20
10. Ἄλωσι τῆς Τροίας	21
11. Ἐπιστροφή τῶν Ἑλλήνων στὴν πατρίδα	22

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΟΙ ΠΕΡΣΙΑΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ

1. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Κικλῶνων	23
2. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων	24
3. Ὁ Ὀδυσσεύς στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων	24
4. Ὁ Ὀδυσσεύς τυφλώνει τὸν Πολύφημο	25
5. Τὸ νησί τοῦ Αἰόλου καὶ οἱ Λαστρογόνες	28
6. Τὸ νησί τῆς Κίρκης	28
7. Οἱ σαρπηνες, ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις	29
8. Τὸ νησί τοῦ Ὠλίου	30
9. Τὸ νησί τῆς Καλυπτοῦς	31
10. Ὁ Ὀδυσσεύς στὸ νησί τῶν Φαιάκων	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΗΝ ΙΘΑΚΗ

1. Ὁ Ὀδυσσεύς γνωρίζεται μὲ τὸν Τηλέμαχο	33
2. Ὁ Ὀδυσσεύς στὸ παλάτι τοῦ	36
3. Ὁ Ὀδυσσεύς σφατῶνει τοὺς μνηστήρες	37
4. Ἡ Πηνελόπη γνωρίζει τὸν Ὀ- δυσσεά	38
5. Ὁ Ὀδυσσεύς γνωρίζεται μὲ τὸν πατέρα τοῦ	39

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΡΟ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗΣ ΗΓΕΜΟΝΙΑΣ

1. Ἡ Ἑλλάδα πρὸ καὶ μετὰ τοὺς περσικοὺς πολέμους	41
2. Ἡ Ἑλλάδα μετὰ τοὺς Περσι- κοὺς πολέμους	42

Η ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

1. Τὸ Μακεδονικὸ Ἑλληνικὸ κράτος	43
2. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλλ. κράτους. Μάχη τῆς Χαιρώνειας	45
3. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος	47
4. Ἐκστρατεία τῶν Ἑλλήνων στὴν Ἀσία. Μάχη τοῦ Γρανικοῦ	48
5. Ἡ μάχη στὴν Ἰσσό (333 π.Χ.)	50
6. Ἐκστρατεία στὴν Αἴγυπτο	50
7. Κατάληψις τοῦ περσικοῦ κράτους	51
8. Ἐκστρατεία στὴν Ἰνδία	52
9. Ἐπιστροφή στὴ Βαβυλῶνα καὶ θάνατος τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου	53
10. Τὸ ἐκπολιτιστικὸ ἔργο τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. Ἑξελληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς	55
11. Διαδόχοι τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου Κράτη τῶν διαδόχων	57
12. Ἡ σημασία τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔρ- γου τῶν Διαδόχων καὶ ἡ ἐπίδρα- σίς του στοὺς Ἀνατ. λαοὺς	58

0020561125

